

Bakalářská práce

2022

Michaela Syrovátková, DiS.

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Teologická fakulta

Bakalářská práce

TÉMATA PŘÁTELSTVÍ A SAMOTY VE VYBRANÝCH LITERÁRNÍCH DÍLECH
PRO DĚTI A MLÁDEŽ A JEJICH UPLATNĚNÍ VE VOLNOČASOVÉ VÝCHOVĚ
KE ČTENÁŘSTVÍ

Autor práce: Michaela Syrovátková, DiS

Vedoucí práce: doc. PhDr. Heleně Zbudilové, Ph.D.

Studijní program: Pedagogika volného času

Forma studia: kombinovaná

2022

„Prohlašuji, že jsem autorkou této kvalifikační práce a že jsem ji vypracovala pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použitých zdrojů.“

Datum: 16. března 2022

.....
Michaela Syrovátková

Děkuji vedoucí své práce doc. PhDr. Heleně Zbudilové, Ph.D. za její trpělivost, cenné rady, připomínky a metodické vedení této bakalářské práce.

Obsah

ÚVOD	6
1 Literatura pro děti a mládež	7
1.1 Charakteristika literatury pro děti a mládež a její rysy	7
1.2 Funkce literatury pro děti a mládež.....	8
1.3 Členění literatury pro děti a mládež a její žánry	8
2 Téma přátelství a samoty	10
2.1 Přátelství.....	10
2.2 Samota.....	11
2.3 Témata přátelství a samoty v literatuře pro děti a mládež.....	12
3 Elena Ferrante – Pláž v noci.....	14
3.1 Autorka.....	14
3.2 Rozbor díla a náměty uplatnění ve volnočasové výchově ke čtenářství	15
4 Åsa Lind – Písečný vlk	19
4.1 Autorka.....	19
4.2 Rozbor díla a náměty uplatnění ve volnočasové výchově ke čtenářství	19
5 Lisa Aisato – Luna a ryba	23
5.1 Autorka.....	23
5.2 Rozbor díla a náměty uplatnění ve volnočasové výchově ke čtenářství	23
6 Hans Christian Andersen – Statečný cínový vojáček.....	27
6.1 Autor	27
6.2 Rozbor díla a náměty uplatnění ve volnočasové výchově ke čtenářství	27
7 Rozmanitá pojetí témat přátelství a samoty	31
PRAKTICKÁ ČÁST.....	34
8 Popis zařízení	34
8.1 Popis realizace.....	34
9 Čtenářské lekce	35
9.1 Čtenářský klub: I. setkání.....	35
9.2 Čtenářský klub: II. setkání	37
9.3 Čtenářský klub: III. setkání	39
9.4 Čtenářský klub: IV. setkání.....	41
9.5 Čtenářský klub: V. setkání	43
9.6 Čtenářský klub: VI. setkání.....	45
9.7 Čtenářský klub: VII. setkání	47
9.8 Čtenářský klub: VIII. setkání	49

9.9 Čtenářský klub: IX. setkání.....	51
9.10 Čtenářský klub: X. setkání.....	53
10 Reflexe.....	55
Seznam literárních zdrojů.....	58
Seznam internetových zdrojů.....	59
Přílohy.....	60
Bibliografický odkaz, klíčová slova a abstrakt.....	105
Abstract.....	106

ÚVOD

Mnoho dětí místo čtení knih sedí u mobilů, tabletů, televize. Čtení je důležitá součást našeho každodenního života. Čtením knih získáváme nejen základní literární gramotnost, ale také nám pomáhá rozvíjet naši osobnost. Lidé, kteří se podílejí na vzdělávání a výchově, by měli podporovat děti ve čtenářství. Kniha v životě dítěte hraje významnou roli. Stává se nedílnou součástí vývoje dítěte a provází nás celý život. Nejprve si prohlížíme lepoporelo, učíme se různá říkadla, maminka nám před spaním čte pohádky. Ve škole dostaneme slabikář. Většina lidí má svůj první slabikář schovaný doma a střeží ho jako poklad. Následují složitější texty v čítance, knihy, maturitní četba a v neposlední řadě knihy, které nás zajímají.

Bakalářská práce nese název *Témata přátelství a samoty ve vybraných literárních dílech pro děti a mládež a jejich uplatnění ve volnočasové výchově ke čtenářství*. Cílem této práce je představit rozmanitá pojetí témat přátelství a samoty ve vybraných dílech současné literatury pro děti a mládež a připravit vhodné čtenářské lekce pro danou věkovou kategorii čtenářů, které budou zhotoveny na základě vybraných literárních děl. Bakalářská práce se zaměří na ověření v praxi a následnou reflexi.

Práce se skládá ze dvou hlavních částí. První z nich je část teoretická. Tam vymezím definici literatury pro děti a mládež, její charakteristiku, rysy, funkce a členění. Dále definuji přátelství a samotu. Následně se zaměřím na rozbor čtyř literárních děl. Zde postupně představím díla *Pláž v noci*, *Luna a ryba*, *Písečný vlk* a *Statečný cínový vojáček*. U každého díla vymezím základní údaje o autorech a literární tvorbě, provedu analýzu děl a popíšu náměty na možné uplatnění ve volnočasové výchově ke čtenářství. Vybrala jsem si tato čtyři díla, jelikož si myslím, že osobitě pojímají téma přátelství a samoty.

V práci se budu odkazovat nejvíce na Josefa Peterku a jeho dílo *Teorie literatury pro učitele*. Při rozboru děl budu pracovat s dílem *Luna a ryba* od Lisy Aisato, *Pláž v noci* od Eleny Ferrante, *Písečný vlk* od Åsa Lind a *Statečný cínový vojáček* od Hanse Christiana Andersena.

Druhá, praktická část se zaměřuje na vytvoření sady pracovních listů. Pracovní listy vytvořím ke knize *Písečný vlk*. Rozbor vybraných knih poslouží k vytvoření sady pracovních listů a k provedení praktické části práce. Tím budou představena rozmanitá pojetí témat přátelství a samoty ve vybraných dílech současné literatury pro děti a mládež a jejich uplatnění ve volnočasové výchově ke čtenářství. Ověření proběhne ve čtenářském klubu, který je realizován v rámci základní školy v Dačicích. Následovat bude reflexe.

Věřím, že vytvořené pracovní listy by mohly sloužit jako inspirace ostatním studentům i pedagogům v oblasti literární výchovy ve volném čase.

1 Literatura pro děti a mládež

1.1 Charakteristika literatury pro děti a mládež a její rysy

J. Peterka ve svém díle *Teorie literatury pro učitele* uvádí, že se literatura pro děti a mládež vyčleňuje tím, že je mentálně blízká nedospělým recipientům od 3 do 15 let. Představuje specifický komunikační okruh mající své stabilní věkově vyhraněné publikum, typické žánry, specializované autory, ilustrátory, nakladatelství a časopisy, pevné vazby na filmovou a televizní produkci.¹

V literatuře pro děti rozlišujeme z hlediska záměru cílové skupiny dva druhy textů:

- Intencionální literatura – napsána záměrně pro dětského čtenáře
- Neintencionální literatura – původně napsána pro dospělého čtenáře, postupem času našla využití především u dětských čtenářů²

Setkáváme se běžně i s označením dětská literatura, popřípadě literatura pro mládež. U některých autorů lze najít i jiné terminologické rozlišení.

Jedná se o:

- literaturu pro děti předškolního věku 3–6 let – říkadla, leporela, jednoduché příběhy ze života, prostorové knížky, hádanky, povídky se zvířecími hrdiny;
- literaturu pro čtenáře mladšího školního věku 6–11 let – rytmické verše s pointou, pohádky, pověsti, komiksy, zvířecí příběhy, krátké povídky ze života dětí, z přírody, historie;
- literaturu pro čtenáře staršího školního věku 11–15 let – próza s dívčí hrdinkou, próza s chlapeckým hrdinou, komiksy, umělecko-naučná literatura, dobrodružná literatura;
- literaturu pro adolescentní čtenáře.³

Tato literatura musí být na rozdíl od literatury pro dospělé bezprostředněji závislá na potřebách svého adresáta, usiluje o přístupnost, přitažlivost i podnětnost ve vztahu k určitému věku. Literatura pro děti a mládež je polarizovaná na oblast umělecké tvorby a populární produkce, je však méně vyhraněná než literatura pro dospělé.⁴

1 PETERKA, J, *Teorie literatury pro učitele*, 3. vyd. Jíloviště: Mercury Music & Entertainment, 2007. ISBN 978-80-239-9284-7, s. 275

2 Tamtéž, s. 275

3 Tamtéž, s. 277

4 Tamtéž, s. 276

1.2 Funkce literatury pro děti a mládež

Literatura pro děti a mládež plní několik funkcí. Jedná se o funkci socializační, vzdělávací a imaginativní.

U literatury pro děti a mládež se dle J. Peterky objevují tři estetické priority.

- Funkce socializační – podporující schopnost být sám sebou a žít s druhými lidmi.
- Funkce vzdělávací – podněcuje zájem o široké poznání života (dětské encyklopedie).
- Funkce imaginativní – rozvíjení hravosti a fantazie.⁵

Tematicky u literatury dominuje dětství a dospívání, rodina, první láska, přátelství, příroda, poetizovaná minulost ve formě bájí a pověstí. Typickou postavou je nezbeda, citlivá dívka, kouzelný dědeček, dětská či chlapecká parta. Ilustrace je u literatury pro děti a mládež rovnocenná, někdy i nadřazená i samotnému textu, např.: leporelo, komiks, obrázková kniha.

1.3 Členění literatury pro děti a mládež a její žánry

Žánry literatury pro děti a mládež Peterka člení pomocí adresnosti, rozdílným původem žánrů a pracuje s rozdílným věkem čtenářů.

Podle původu rozlišuje 3 typy žánrů:

- žánry výhradně určené pro děti a mládež (dětský folklor, próza s dětským hrdinou, naučná fikce, loutkové drama, autorská pohádka, obrazová kniha);
- žánry převzaté z folklorní a starověké literatury (mýtus, bajka, pohádka, epos, pověst);
- žánry univerzální, pro nezletilé čtenáře specificky modifikovány (próza biografická dobrodružná, vědeckofantastická, historická, detektivní, fantasy, dále poezie a komiks).⁶

Literatura by měla vždy korespondovat s ontogenezí psychiky čtenáře a směřovat k osamostatňování.

Literatura pro děti a mládež ustupuje od nadměrné idealizace reality, objevuje dramatictější, konfliktnější, humornější, sociálně a psychologicky obsazenější a poetičtější tvary. Dochází k těsnějšímu propojování s literaturou pro dospělé a začíná být považována za plnohodnotnou součást národní literatury.

5 PETERKA, J. *Teorie literatury pro učitele*, 3. vyd. Jíloviště: Mercury Music & Entertainment, 2007. ISBN 978-80-239-9284-7, s. 276

6 Tamtéž, s. 277

Pro literaturu pro děti a mládež jsou charakteristické žánry a formy. Peterka jich ve svém díle *Teorie literatury pro učitele* uvádí sedm.

- Říkadlo – krátký poetický žánr upřednostňující zvukově rytmické efekty, inspiruje autorskou poezii pro děti.
- Leporelo – obrázková knížka s minimálním textem, z tužšího papíru, harmonikově rozkládací, slouží ke hraní i prohlížení.
- Autorská pohádka pro děti – spjata s konkrétními autory a individuálními poetikami, má reálné a aktualizací prvky, více humoru, hravosti, lyrismu i filozofie, vědomě přehodnocuje lidovou tradici.
- Poezie pro děti – obrací se k předškolnímu a mladšímu školnímu věku, je rýmovaná, rytmická a pointovaná, epická i lyrická. Starší děti oslovuje hlavně zpívaná poezie.
- Dívčí román – určen pro dospívající dívky, má emotivní příběh, napomáhá procesu osobnostního zrání. Protipólem je chlapecký příběh, preferující dobrodružné a detektivní náměty.
- Komiks – akční příběh prostřednictvím série kreseb doplněné zkratkovitou řečí postav.
- Čítanka – soubor krátkých textů, zpravidla od různých autorů a z různých dob, poskytuje čtenářský zážitek i přiměřené poučení o světě a literatuře.⁷

⁷ PETERKA, J. *Teorie literatury pro učitele*, 3. vyd. Jíloviště: Mercury Music & Entertainment, 2007. ISBN 978-80-239-9284-7, s. 280

2 Téma přátelství a samoty

2.1 Přátelství

Přátelství je nezbytnou součástí života. Pojem přátelství je obtížné jednoznačně definovat, protože pokrývá široké spektrum neformálních vztahů.

Definice přátelství:

Přátelství je hlubším recipročním vztahem, který je charakteristický vzájemností a intimitou (zahrnující důvěru, potřebu blízkosti a sdílení prožitků), pozitivním hodnocením a bezpodmínečným přijetím.⁸

Zajímavá typologie přátelství je vytvořena Aristotelem. Aristoteles rozlišil tři druhy přátelství – přátelství pro užitek, dokonalé přátelství a přátelství pro rozkoš.⁹

Moderní pojetí přátelství je spojeno s věností, solidaritou a především s důvěrou. Jedinec si vytváří k druhému přátelský vztah na základě svého svobodného výběru.¹⁰

Přátelství je produktem naší vlastní činnosti, který vytváříme a udržujeme vědomým aktem vůle.¹¹

Definice slova přítel/přátelé:

Pojem přítel v sobě ukrývá široké spektrum neformálních vztahů od známého člověka až po velmi hluboký vztah, kdy s blízkým přítelem sdílíme své osobní nejhlubší myšlenky a nejtajnější naděje. S tímto člověkem však také důvěrně sdílíme naše strachy a veškeré proměnlivosti života.¹²

Přátelé jsou lidé, které rádi vidíme, v jejichž společnosti se dobře cítíme. Být s nimi je pro nás zdrojem radosti a spokojenosti. Přátelé jsou naší sociální podporou, mluvíme spolu o vzájemných problémech. Mají pro nás plné pochopení, můžeme jim věřit. Poskytnou nám emoční podporu, když ji potřebujeme. S přáteli máme většinou společné zájmy a sdílíme s nimi různé činnosti.¹³

Funkce přátelství:

Nejdůležitějšími funkcemi přátelství jsou vzájemné uznání a potvrzení hodnot zúčastněných jedinců a projevovaná blízkost a důvěra. Přítel může zajistit soukromí také tak, že přijme pocity a myšlenky svého protějšku, aniž by se snažil nějak je rozebírat či

8 VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie I.: dětství a dospívání*, Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0956-8, s. 379

9 Problematiku přátelství Aristotelés rozebírá i v díle *Etika Eudémova*, 2. rozš. vyd. Přeložil Antonín KRÍŽ. Praha: P. Rezek, 1996. ISBN 80-901796-7-3, s. 182

10 ŘEHÁKOVÁ, B. Vzorce přátelství v české společnosti. *Sociologický časopis* 2003, roč.39, č.4, s. 509

11 Tamtéž, s. 39

12 Tamtéž, s. 509

13 SOUDKOVÁ, M. *O zdravých vztazích mezi lidmi – Přátelství a manželství*, Brno: Doplněk, 2006. ISBN 80-7239-196-8, s. 46

komentovat. Někdy samozřejmě požádáme přátele o jejich názor nebo úsudek, ale i v takovém případě očekáváme vysoký stupeň souhlasného přijetí a uznání toho, jací jsme. V přátelství chceme přijímat i být přijímáni.¹⁴

2.2 Samota

Definice samoty:

Samota je objektivní stav, z venku lehce pozorovatelný. Jedná se o stav člověka, který je sám, odloučený od okolního světa.¹⁵

Význam slova samota:

Slovo samota se vyskytuje ve dvou významech: buď jím máme na mysli stav, kdy je někdo sám, něco samo, daleko od ostatních, tedy odloučenost (trpět samotou), a nebo jím rozumíme osamělé místo položené v ústraní.¹⁶

Samota v psychologii:

Samota může označovat vnější či vnitřní okolnost. Člověk je sociální bytostí, mezi jeho základní potřeby patří vedle potřeb biologických (potrava, teplo, voda, kyslík, ...), psychologických (potřeba úcty, respektu, uznání), také potřeba sociální (potřeba sociálního kontaktu) a duchovní (potřeba smysluplnosti života). Touha lidí po navazování kontaktu pramení především ze skutečnosti, že během evoluce sdružování jedinců zvyšovalo naději na přežití.¹⁷

Samota ve filozofii:

Samota je ztotožňována s odcizením. Obecně se jím míní stav, kdy subjekt (člověk) ještě nedošel sebeuskutečnění, předznačenému jeho vlastní bytostí, a tento nedostatek bolestně pociťuje.¹⁸

Samota v literatuře:

Se samotou coby atributem lidské existence se v literatuře setkáváme od jejího počátku.¹⁹

Poprvé se se samotou v literatuře setkáváme jako s básnickým motivem, poté jako s prozaickým motivem. Pro antické autory samota znamenala klid na venkově, kdy duch svobodně odpočívá, a pro antické hrdiny vědomí, že byli ponecháni svými bohy napospas

14 MOORE, T. *Knihy o lásce a přátelství: pohled hlubinné psychologie a spirituálních tradic na mezilidské vztahy*, Praha: Portál, 1998. ISBN 80-7178-160-6, s. 108

15 VÝROST, J. *Aplikovaná sociální psychologie II*. Praha: Grada, 2001. Psyché (Grada). ISBN 80-247-0042-5. s. 122

16 MACHEK, V. *Etymologický slovník jazyka českého*, Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1997. ISBN 80-7106-2421, s. 537

17 STROEBE, W. *Sociální psychologie*, Přel. Břejlová, Dagmar a Le Roch, Pavla; Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-092-5, s. 421

18 BENYOVSZKY, L. *Filozofický slovník*, Praha: EWA, 1994. ISBN 80-85764-07-5, s. 283

19 SABATO, E. *Spisovatel a jeho přízraky*, Praha: Mladá fronta, 2002. Myšlenky (Mladá fronta). ISBN 80-204-0933-5, s. 26

jejich osudu. V křesťanství se stává téma samoty důležitým předpokladem náboženského rozjímání a navázání kontaktu s Bohem, tuto funkci má i po celý středověk. Ve středověku je téma vyhledávaným stavem pro mystiky a askety, samota se ztotožňuje se steskem po milované osobě. V renesanci nabývá pojetí samoty intelektuálního postoje za účelem rozjímání o světě. Renesanční samotář není kajícíkem, poustevníkem ani zklamaným milovníkem, ale vzdělaným učencem. V barokní literatuře se samota opět stává nezbytnou součástí obřadu v navázání vnitřního spojení s Bohem. V romantismu zažívá samota rozkvět. Romantik vyhledává samotu, jeho nelibost vůči světu a měšťácké společnosti ho vede k úniku v čase i prostoru. Hlavní motiv samoty se stává existencialismem. Vědomí individua je zde spjato s tématem odcizení ostatním lidem a společností. Motiv samoty v literatuře trvá a během 20. století vstupuje i do literatury věcné. Samota, absurdita a smrt, naděje a zoufalství, to vše jsou věčná témata každé velké literatury.²⁰

2.3 Témata přátelství a samoty v literatuře pro děti a mládež

Téma přátelství se v dílech pro děti a mládež vyskytuje běžně. V dětském věku je velmi častým, silným, pozitivně zabarveným vztahem přátelství. Přátelství je nedílnou součástí každodenních životů. Provází nás od útlého věku až po stáří. Přátelé průběžně přichází a odchází, těch pravých, věrných zůstane jenom pár. Přátelství provází řada emocí, někdy se smějeme, jindy pláčeme, sdílíme svou radost, smutek, nadšení a obavy. V přítomnosti přátel dáváme často průchod svému opravdovému já. A to je zřejmě i důvod, proč je přátelství námětem literárních děl. Dává pocit klidu i v těch nejtemnějších situacích a ukazuje, že právě díky přátelům není člověk nebo postava v knize na nic sám. Některá díla jsou na něm i založena, například román *Bylo nás pět od* Karla Poláčka či kniha *Prvok, Šampon, Tečka a Karel* od Patrika Hartla. Významné pojetí přátelství nalezneme v trilogii *Pán prstenu*. Přátelství je zde vyobrazeno na Samu Křepelkovi, který doprovází Froda Pytlíka na výpravě za zničením prstenu. Celou cestu svého společníka podporoval, dával mu jídlo, i přesto že sám byl hladý. Kdykoliv byl Frodo v nebezpečí, neváhal za něj položit svůj život. Dalším příkladem je přátelství v řadě fantasy románů *Harry Potter* od britské spisovatelky J. K. Rowlingové. Tři nerozluční kamarádi, Ron, Hermiona a Harry, společně navštěvují Školu čar a kouzel v Bradavicích. Zažívají spolu dobrodružství a za celou dobu studia se od sebe nehnou ani na krok. Pro Harryho to ale nejsou jen přátelé, nahrazují mu rodinu, o kterou přišel v dětství. Krásně je pojato přátelství v knize *Malý princ*: „Liška umlkla a dlouho se dívala na malého prince. Ochoč si mě, prosím!“ řekla. „Velmi rád,“ odvětil malý princ, „ale nemám moc času. Musím objevit přátele a poznat spoustu věcí.“ „Známe jen ty věci, které si ochočíme,“ řekla liška. „Lidé už nemají čas, aby něco poznávali. Kupují u obchodníků věci úplně hotové. Ale poněvadž přátelé nejsou

20 SABATO, E. *Spisovatel a jeho přízraky*, Praha: Mladá fronta, 2002. Myšlenky (Mladá fronta). ISBN 80-204-0933-5, s. 87

na prodej, nemají přátel. Chceš-li přítele, ochoč si mě!“²¹ Díky lišce si malý princ uvědomí, co znamená přátelství a že přátelé jsou pro nás jedineční.

Téma samoty se v dětských knihách vyskytuje podstatně méně než přátelství. Samotu buď vyhledáváme, nebo ji bereme jako pocit zoufalství, kdy nám nikdo nerozumí a na vše jsme zůstali sami. Samota závisí na mnoha podmínkách – kde bydlíme, zda jsme zdraví, nebo nemocní, jak vidíme a chápeme své okolí. Samotu nalezneme například v dílech Hanse Christiana Andersena. Krásným příkladem je *Děvčátko se sirkami*. Příběh popisuje situaci malé holčičky, která se poslední den v roce ocitá úplně sama a nakonec i opuštěná umírá. Dalším příkladem je *Ošklivé káčátko*, které je opuštěné matkou i sourozenci jen proto, že je odlišné od ostatních. Dále *Hledá se Nemo*, kdy malý Nemo neuposlechne svého tatínka, ocitá se na širém moři a je vyloven potápěči a vhozen do akvária.

Knih na téma přátelství a samoty pro děti a mládež nalezneme mnoho. Zde uvádím možný přehled literárních děl na dané téma:

- *Malý princ* – Antoine de Saint-Exupéry
- *Prodavačka zápalek* – Hans Christian Andersen
- *Ošklivé káčátko* – Hans Christian Andersen
- *Statečný cínový vojáček* – Hans Christian Andersen
- *Hledá se Nemo* – Walt Disney
- *Ariel – malá mořská víla* – Walt Disney
- *Kráska a zvíře* – Walt Disney
- *Harry Potter* – J. K. Rowlingová
- *Pán prstenů* – J. R. R. Tolkien
- *Robinson Crusoe* – Daniel Defoe
- *Písečný vlk* – Åsa Lind
- *Luna a ryba* – Lisa Aisato
- *Pláž v noci* – Elena Ferrante

Pro svou bakalářskou práci jsem si pro rozbor děl vybrala z výše uvedeného seznamu díla *Pláž v noci*, *Písečný vlk*, *Luna a ryba* a *Statečný cínový vojáček*. Vybrala jsem tato díla z důvodu zajímavého a odlišného pojetí přátelství a samoty. A také z důvodu, že vybraná díla nejsou příliš známá mezi současnými dětmi a mládeží.

21 ANTONIE DE SAINT-EXUPÉRY, *Malý princ*, 2. vyd. v nakl. Fortuna Libri. Praha: Fortuna Libri, c2015. ISBN 9788073219314, s. 42

3 Elena Ferrante – Pláž v noci

3.1 Autorka

Elena Ferrante je italská spisovatelka narozená v roce 1943 v Neapoli. Řadí se k nejlivnějším a nepřekladanějším italským spisovatelkám. Elena Ferrante není skutečné spisovatelčino jméno, jedná se o pseudonym. Vlastní jméno autorky je Anita Raajová.

Autorka se ve své literární tvorbě neorientuje pouze na literaturu pro děti a mládež, píše i pro čtenáře dospělé. Ve svých dílech se zabývá především osudovými událostmi ženských postav, které je ovlivní v lásce, přátelství, přijetí sebe sama a také svého okolí.²²

Autorčiny knihy nejsou založeny na narativních experimentech, ale na strhující síle výpovědi o těch nejzákladnějších lidských citových poutech. Tato tematika se objevuje ve všech jejích dosud napsaných prózách. Dle jejího díla *Geniální přítelkyně* (2011) byl natočen osmidílný seriál. Romány *Tíživá láska* (1992) a *Dny opuštění* (2011) jsou filmově zpracovány.²³

Do popředí knižního světa se autorka dostala v roce 1992 se svojí první vydanou knihou *Tíživá láska*. Její díla se odehrávají v prostředí Neapole, které je autorce velmi známé.

Její knihy se staly bestsellery a Elena Ferrante je považována za mezinárodně uznávanou spisovatelku.²⁴

Mezi její nejznámější díla patří *Tíživá láska* (1992), *Geniální přítelkyně* (2011), *Příběh nového jména* (2012), *Příběh těch, co odcházejí, a těch, kteří zůstanou* (2013) a *Příběh ztracené holčičky* (2014).

Týdeník Times ji v roce 2016 zařadil mezi 100 nejlivnějších lidí světa.

Elena Ferrante získala tato ocenění:

2014 – Best Translated Book Award

2016 – Time 100 Most Influential People

2016 – Man Booker International Prize

2016 – Independent Publisher Book Award²⁵

22 Elena Ferrante | Knihy Dobrovský. Knihy Dobrovský | Vaše (nejen) online knihkupectví s tradicí [online]. © 2001 [cit. 12.11.2021]. Dostupné na WWW: <<https://www.knihydobrovsky.cz/autori/ferrante-elena-149491>>

23 FERRANTE, E. *Pláž v noci*. Praha: Prostor, 2019. ISBN 978-80-7260-438-8, s. 1

24 Tamtéž.

25 Elena Ferrante životopis | Databáze knih. Knihy | Databáze knih [online]. © 2008 [cit. 14.01.2022]. Dostupné na WWW: <<https://www.databazeknih.cz/zivotopis/elena-ferrante-32773>>

3.2 Rozbor díla a náměty uplatnění ve volnočasové výchově ke čtenářství

Jedná se o krátký napínavý příběh o holčičce Mati a její panence Celině. Originál knihy byl vydán v roce 2007. Český překlad vznikl v roce 2019. Do českého jazyka knihu přeložila Alice Flemrová. Kniha je vhodná pro čtenáře od osmi let.

Charakteristika hlavní postavy

Hlavní postavou knihy je panenka Celina. Jedná se o panenku holčičky Mati, která byla ponechána holčičkou na konci dne na pláži. Celina je hadrová panenka se světlemodrými očima. Krátké černé vlasy jí spadají až na ramena, čelo jí zdobí krátká ořina. Na sobě má oblečené krátké tmavomodré šaty, bílé podkolenky a na nohou má černé baleríny.

Celina je veselá, upovídaná panenka. Zpočátku je velmi sobecká, myslí jen na svoje dobro a projevují se u ní rysy žárlivosti a zrady. Jde ale o citlivou duši, která pociťuje strach a na konci děje dojde k prozření.

Charakteristika prostředí:

Příběh se odehrává na plážovém písečném koupališti, všude kolem jsou lehátka a slunečníky. Na pláži se nachází nepořádek, který každou noc uklízí plavčík. Mezi nepořádkem najdeme poházené hračky, propisovací tužky, pecky z třešní a broskví. Na pláži leží mušle a oblázky lávového kamene. Zdálo se, že by se měl objevit oheň, který plavčík rozdělává každou noc, když uklízí pláž. Pláž je v noci velmi strašidelná, ale s rozbřeskem slunce se mění zpět na krásnou, uklizenou pláž, jejíž okraje lemují poklidně se pohupující vlny moře.

Děj:

Kniha vypráví příběh o pětileté holčičce Mati a její panence. Děj začíná na pláži, kde Mati tráví s panenkou víkendové odpoledne. Po příjezdu táty se panence mění život, tatínek totiž dovezl Mati černobílého kocoura. V ten moment Mati na panenku zapomíná a nechává ji ležet na rozžhaveném písku. Panenka mezitím vzpomíná na to, co vše už spolu zažily, a snaží si nepřipouštět, že by na ni Mati zapomněla. Vtom vidí, jak Mati i s kocourem odchází směrem domů, snaží se volat, ale Mati ji neslyší. Panenka osaměla na pláži a blíží se večer. Večer na pláž chodí plavčík Kruťas se svým kamarádem Velkým Hrábětem a sbírají pohozené hračky a další věci, které vzápětí pálí. Panenka je spatří a vůbec se jí nelíbí. Plavčík si zpívá nehezské písně. V panence probouzejí strach a v ten moment začíná boj o její holý život. Plavčík panenku odmrští k ostatním hračkám. Panenka je smutná a rozzlobená, její přátelství s Mati zničil kocour a ona na ni tak rychle zapomněla. Přesto stále na Mati v dobrém vzpomíná, je to její maminka. Z rozjímání ji vyruší sám pan Velký Hrábě s Plavčíkem, který si kleká vedle panenky a nadává, že nenašli nic cenného, pouze ošklivou panenku. V tom panenka vykřikne, že není ošklivá, a v ten moment začíná její boj o život. Dle plavčíka se mluvící panenky na trhu dobře prodávají. Snaží se z panenky dostat všechna slova, která umí, ale ona si všechna schovala ve své hrudi. Zůstane jen jméno Celina, které jí dala Mati. Když z ní plavčík další slova nedostane, vztekle panenku odhodí do křoví, kde už je umělohmotný Koníček,

Propisovací tužka, Brouk. Ptá se Velkého Hráběte, kolik eur mu za jméno panenky dají. Panenka se cítí smutná, ale už jí alespoň není zima, je jí pěkně. Užívá si teplo ohně a snaží se s ostatními věcmi komunikovat. V tom ale vidí, že jejím novým kamarádům není dobře. Propisovací tužka se nějak kroutí, při pohledu na Koníčka vidí, že také trpí, hoří mu hřívá i ocas. V ten moment začne panenka oheň prosit, aby ji nechal, že bude bez ní Mati smutná. Ale oheň je nemilosrdný, už se jí pomalu dotýká. Panenka se obrací s prosbou na vlnu, aby jí pomohla od ohně. Jak prosí, uslyší ji plavčík Kruťas a rychle pro ni utíká. Panenka je opravdu vyděšená, neví si rady. Vzpomíná na Mati, která by určitě věděla, co dělat, a následně se na Mati zlobí. Oheň už se přiblížil k panence, hoří jí lem šatiček a plavčík se jí snaží s pomocí Velkého Hráběte zachytit. Panenka myslí na Mati a pro sebe si říká, že raději shoří, než aby se jí zmocnil plavčík Kruťas. V tom se přiřítí vlna, dopadne na oheň a strhne panenku do moře. Panenka si nejprve užívá a děkuje vlně i moři. Prosí je, aby ji vydali zpátky na břeh. Nikdo jí ale neodpovídá a ona opět vzpomíná na zážitky s Mati. Ocítá se opět osamělá a mluví i k panu Hromu a paní Noční bouři. Plavčík jí ze břehu stále slyší a s pomocí Velkého Hráběte se jí snaží chytit. Panence mezitím natéká voda do břicha a padá ke dnu. Ocítá se mezi rybami, plechovkami, rozbitými sklenicemi, dvěma kraby. Panenka oněměla, je němá stejně jako ryba, krab i hvězdice. V tom se k panence přiblíží háček. Háček panence vytahuje z úst všechna slova. Háček silně škubne a jediné slovo, které panenka stihne ukrýt v sobě, je maminka. S maminkou v ústech vystřelí z vody spolu s řetězem jejích slov. Noc končí a panenka se chystá dopadnout na zem, když vtom běží černé zvíře, chytí panenku do svých zubů a utíká s ní pryč, běží po pláži a panenku šimrají jeho dlouhé vousy. Najednou panenka uslyší pláč, ten pláč odněkud zná. Panenka uvidí holčičku. Je celá uplakaná, určitě proplakala celou noc. Je to Mati. Když panenku kocour položí na postel, přestane teprve plakat. Mati má ze shledání obrovskou radost a panenka jí vypráví o plavčíkovi Kruťasovi. Na závěr panenka poděkuje kocourovi a skamarádí se. Panenka pociťuje radost.

Tematika a motivy:

Celé dílo je zaměřeno více na téma samoty. Panenka Celina se jedno odpoledne ocítá sama na pláži. Panenka prožívá pocity spojené se ztrátou přátelství. Měla rodinu, kamarády a najednou je sama. Sama nikdy nebyla, a tak úplně neví, co má dělat.

Dalším významným tématem je přátelství. Zde je krásně popsáno, že pokud jsem opravdový přítel, tak umím i odpouštět. Přátelství je vyobrazeno v závěru knihy, kdy se panenka skamarádí s kocourem a uzná, že i jeho jméno je krásné. Téma přátelství prolíná celým příběhem. Panenka Celina po celou dobu v myšlenkách vzpomíná na Mati a v myslí si přehrává, co by v daných situacích Mati udělala nebo co by jí řekla. Například: „*Jestli se nastydneš, dostaneš horečku.*“²⁶ Po celou dobu osamocení panenka na Mati vzpomíná jen v dobrém, nemá jí za zlé, že ji zapomněla na pláži. I z pohledu holčičky Mati je vyobrazeno přátelství. Mati panenku na pláži zapomene, ale kvůli její ztrátě proplakala celou noc. Ztráta panenky jí není lhostejná.

26 FERRANTE, E. *Pláž v noci*. Praha: Prostor, 2019. ISBN 978-80-7260-438-8, s. 14

V knize je popsán i pocit zoufalství a žárlivosti, kdy panenka nejprve prosí, aby ji Mati neopouštěla, a vzápětí se objevuje citové vydírání, kdy panenka říká, že pokud ji nechá upálit, bude plakat. „*Mati, maminko, kde jsi? Já jsem tvoje panenka, neopouštěj mě. Koukni, Mati, jestli mě okamžitě nepřijdeš zachránit, jestli mě necháš upálit, budu plakat.*“²⁷

V žánru pohádky je také za klasický považován motiv boje dobra se zlem, který se zde taktéž vyskytuje. Za dobro můžeme považovat panenku Celinu, která se snaží být za každých okolností hodná a milá, dokonce chce pomoci i propisovací tužce, když ji začne pálit oheň. Zlo je v knize zastoupeno plavčíkem Kruťasem a Velkým Hrábětem, kteří se snaží panenku vzít a prodat ji na trhu. Jako v každé pohádce dobro vítězí nad zlem.

Jazyk:

V oblasti jazyka je důležitá nutnost jazyk přizpůsobit jazykovým a čtenářským schopnostem dítěte. V knize tedy nemůžeme očekávat odborný nebo složitý jazyk. Jazyk vypravěče je jazykem spisovným, pouze v písních, které si zpívá plavčík, jsou vulgarismy, například „hovno spolkní, chcanků si lokni“.²⁸ Názvy věcí jsou v knize psány s počátečním velkým písmenem, například: *Koníček, Propisovací tužka, Kovová zátka.*²⁹

Kompozice a vypravěč:

Děj knihy je řazen chronologicky, bez dějových odboček. V knize nenajdeme obsah a v závěru knihy je uvedeno věnování. Příběh popisuje osud panenky – od šťastného odpoledne přes hrůzostrašnou noc až po šťastné ráno. Výrazné je v příběhu napětí a gradace. Děj se postupně vyvíjí až hororovým způsobem a ke konci napětí stoupá. Text je vystaven tak, že klade důraz na pocity panenky až čtenář s panenkou intenzivně prožívá vše to, co panenka.

Vypravěčem děje je samotná panenka Celina. Přibližuje čtenáři vnitřní myšlenky a pocity hlavní postavy, tudíž sebe. Příběh je vyprávěn ich formou.

Ilustrace:

Knihu ilustrovala Mara Cerri. V knize najdeme jak celostránkové ilustrace, tak drobné ilustrace, které občas doplňují text. Celostránkové ilustrace zachycují konkrétní situace popsané v textu, menší obrázky zobrazují předměty a zvířata bez pozadí. Veškeré ilustrace jsou laděny do chladných barev. Na obalu knihy je vyobrazena panenka Celina na pláži.

Možné uplatnění ve volnočasové výchově ke čtenářství:

Knihu *Pláž v noci* můžeme využít ve školní družině, čtenářských klubech, mateřských školách, ale i v zájmových kroužcích pohybových, dramatických a výtvarných. Způsoby provedení, volba metod a podoba činností musí odpovídat složení účastníků, jejich věku,

27 FERRANTE, E. *Pláž v noci*. Praha: Prostor, 2019. ISBN 978-80-7260-438-8, s. 25

28 Tamtéž, s. 12

29 Tamtéž, s. 18

specifikům, individuálním čtenářským zkušenostem, prostředí a typu volnočasové činnosti. Blíže budou představena uplatnění díla v zájmovém výtvarném kroužku a v divadelním kroužku.

Možné uplatnění díla *Pláž v noci* v zájmovém výtvarném kroužku:

- ztvárnění ilustrace
- kresba postavy
- kresba prostředí
- kresba pocitů

Cílem činností je umožnit rozvoj vlastní fantazie a estetického citění, podnítit k tvůrčímu myšlení, rozvíjet flexibilitu, vést k samostatnosti, vést k poznání různých výtvarných technik.

Metody práce – různé interaktivní metody a praktické činnosti, teoretické informace budou předloženy pomocí výkladu a názorných ukázek, samostatná práce.

Klíčové kompetence, kterých chceme dosáhnout – dítě se naučí tvořit, spolupracovat, komunikovat, získá pozitivní vztah ke knize.

Možné uplatnění díla *Pláž v noci* v zájmovém divadelním kroužku:

- vlastní text ke knize
- ztvárnění slyšeného
- improvizace daného textu
- nacvičení divadelního představení – dle textu knihy
- vystoupení na veřejnosti

Cílem výše zmíněných činností je pěstování kultivovaného vztahu k literatuře, rozvíjení morálně-volných vlastností, rozvoj pohybových schopností, aktivní trávení volného času, rozvíjení představivosti, tvořivosti a fantazie.

Metody práce klasické – vysvětlování, názorná ukázka, napodobování, instruktáž, pozorování, pochvala, povzbuzení, reflexe, sebereflexe a metody evokace, diskuze, práce v týmu. Zvolené metody práce musí odpovídat věku účastníků a musí být brán zřetel na specifika skupiny.

Klíčové kompetence, kterých chceme dosáhnout – aktivní využívání volného času, pozitivní postoj k uměleckým dílům, prohloubení smyslu pro kulturu a tvořivost, rozumí různým typům textů a tvořivě je využívá ke svému rozvoji, rozvíjí nadání, je schopen mluvit na veřejnosti.

4 Åsa Lind – Písečný vlk

4.1 Autorka

Åsa Lind je švédská spisovatelka, která se narodila v roce 1958 ve městě Karbäcken.

V současnosti žije ve Stockholmu. Dříve pracovala jako novinářka, ale v současné době se již plně věnuje tvorbě knih.³⁰

Autorka se ve své literární tvorbě se zaměřuje na literaturu pro děti a mládež. Mezi její nejznámější knihy patří *Písečný vlk* (2002), *Tiger, tiger, tiger* (2019), *Mera Sandvargen* (2003).

Åsa Lind získala tato ocenění:

2003 – literární cena Nilse Holgerssona

2014 – ocenění za literaturu Kulla-Gulla³¹

4.2 Rozbor díla a náměty uplatnění ve volnočasové výchově ke čtenářství

Příběh o přátelství a dobrodružství holčičky Zacharíny a Písečného vlka. Kniha byla vydána v roce 2002 a do českého jazyka byla přeložena v roce 2017. Ilustrovala ji Kristina Digman a je určena čtenářům od sedmi let.

Charakteristika hlavní postavy:

Hlavní postavou příběhu je holčička Zacharína, která se s rodiči přestěhuje na opuštěný ostrov. Zacharína je sedmiletá holčička s černými vlasy padajícími k ramenům. Její obličej zdobí velké modré oči, malý nos a ústa, která toho hodně napovídají. Na sobě má modré letní šaty na ramínka a černé delší legíny.

Zacharína je hodná, zvědavá holčička, která musí mít všechno a chce vše vědět hned. Zpočátku se cítí osamělá a nemá moc podnětů k radosti.

Charakteristika prostředí:

V příběhu se ocitáme na opuštěném ostrově na severu. Většina příběhu se odehrává u břehu moře na písečné pláži. Je léto, teplo, slunce svítí a moře je příjemně teplé a dá se v něm koupat.

30 Åsa Lind | knizniklub.cz. knizniklub.cz – internetové knihkupectví [online]. © 2005 [cit. 14.12.2021]. Dostupné na WWW: <<https://www.knizniklub.cz/autori/58854-asa-lind.html>>

31 Tamtéž.

Děj:

Zacharína se s rodiči přestěhuje na téměř opuštěný ostrov, kde čas plyne vlastním tempem. Zacharína se zde ale cítí osamocená, nemá mnoho podnětů k radosti, na ostrově nikoho nezná. Rodiče na ni nemají čas, a tak nejvíce času tráví za domem na pláži. Pláž je liduprázdná a moře obrovské. Jednoho dne se vydá na pláž, kde začne kopat díru, až z písku vyhrabe zvíře. Zvíře vypadá jako pes, ale není to pes, vypadá spíše jako malý vlk. Zvíře se jí představí jako Písečný vlk. Má srst barvy písku a je to prazvláštní mluvící zvíře. Zacharína začne Písečného vlka navštěvovat a brzy se spřátelí. Tráví spolu veškerý volný čas, hrají si spolu. Zacharína se již necítí tolik osamocená a Písečný vlk jí odpovídá na všemožné otázky, ať už se týkají vesmíru, smrti, hvězd, atomů, nebo času.

Tematika a motivy:

V knize se objevují témata přátelství, samoty, lásky a důvěry.

Hlavním tématem příběhu je kouzelné přátelství. Jedná se o nově vzniklé přátelství mezi Zacharínou a Písečným vlkem. Přátelství je mezi nimi založeno na důvěře.

Dalším významným tématem je samota. Samota je zdůrazněna na začátku knihy, kdy se rodiče se Zacharínou odstěhují na skoro opuštěný ostrov a nikoho zde neznají. Zacharína zde nemá žádné kamarády, rodiče na Zacharínu nemají čas a ona bez nich nikam nesmí. „*A teď bylo léto, svítilo sluníčko a bylo teplo, a Zacharína se chtěla koupat. Nastala ale potíž. Nesměla se koupat sama a tatínkovi se zrovna nechtělo jít s ní na pláž.*“³²

Dále se zde vyskytuje důvěra. Zacharína se Písečného vlka nebojí zeptat na jakoukoliv otázku, ať se týká jakéhokoliv tématu. „*Proč ale neodletěla?*“ *divila se Zacharína. „To je přece mnohem rychlejší než utíkat!“ Písečný Vlk jí vysvětlil, že komety sice bez nejmenších potíží sviští vesmírem, ale hrozně špatně se jim startuje z planet, jako je třeba Země. „Copak Země letí?“ vydechla Zacharína.*³³

Najdeme zde i motiv lásky. A to lásky rodičovské. I přesto že rodiče nemají na Zacharínu čas, své chování vůči ní si vždy uvědomí a snaží se jí věnovat. „*Poslyš Zacharíno,“ řekla, „teď si můžeme zahrát na schovávanou, jestli chceš.“ „Nebo můžeme jít na ryby,“ přidal se tatínek.*³⁴

Nalezneme zde i personifikaci, a to u mluvícího Písečného vlka. Pro pohádky je typické, že zvířata mluví lidskou řečí.

Jazyk:

Příběh je psán jednoduchým spisovným jazykem. Jazyk knihy je přizpůsoben čtenářům mladšího školního věku. Text knihy není složitý. Nejsou zde užívána cizí slova, kterým by malý čtenář nerozuměl. Pouze v kapitole Zacharínština si Zacharína a Písečný vlk vymýšlejí různé nové názvy pro některé věci. „*Mordula vodula vlnyvln houpyhouo čvicht*

32 LIND, Ā. *Písečný vlk*, Praha: Euromedia, 2017. Pikola (Euromedia). ISBN 978-80-7549-524-2, s. 5

33 Tamtéž, s. 104

34 Tamtéž, s. 19

čvacht, „ řekla tiše, jen tak pro sebe. „Moře,“ řekl. To, co jsi právě řekla, znamená moře.
35

Kompozice a vypravěč:

Děj knihy je chronologický, bez dějových odboček a je členěn do nečíslovaných patnácti kapitol. Obsah knihy nalezneme v zadní části. Před první kapitolou najdeme autorčino věnování. Každá kapitola knihy popisuje příběh holčičky Zacharíny a Písečného vlka, ale příběhy na sebe směřodatně nenavazují. V úvodní kapitole seznamuje vypravěč čtenáře se Zacharínou a odehrává se její seznámení s Písečným vlkem. Každá další kapitola popisuje příběh Zacharíny, na kterou rodiče nemají čas. „Mami,“ řekla Zacharína. „Zahrajeme si na schovávanou?“ „Ted' ne! Nemám čas, musím na autobus.“³⁶ Zacharína vždy něco prožije, v hlavě se jí rodí spousta otázek, na které jí odpovídá Písečný vlk. „Proč...“ začala, „proč musí tatínek číst noviny?“ „Ha, to je jednoduchá otázka,“ odpověděl Písečný vlk.³⁷ Příběh je vyprávěn er formou. Monologická promluva vypravěče se zde střídá s promluvami postav.

Ilustrace:

V knize najdeme dvě celostránkové ilustrace. Ilustrace nejsou pravidelně na každé stránce knihy. Vystihují děj příběhu. Nad každým názvem kapitoly najdeme drobnou ilustraci. Kniha je ilustrována černobíle. Barevně je ilustrována obálka knihy, na přední straně najdeme holčičku Zacharínu, která leží na Písečném vlku. Leží spolu na písečné pláži, kolem sebe mají moře. Na zadní straně knihy je vyobrazen v horní části Písečný vlk.

Možné uplatnění ve volnočasové výchově ke čtenářství:

Dílo Písečný vlk lze uplatnit ve volnočasových aktivitách mateřských škol, školní družiny, čtenářských klubů a v zájmových kroužcích. Při výběru práce s dílem si musíme ujasnit, o jakou cílovou skupinu se jedná, její složení a specifika. Blíže bude představeno uplatnění díla ve čtenářském klubu.

Dílo *Písečný vlk* a náměty na jeho možné uplatnění ve čtenářském kroužku:

- společné čtení
- přepravování podle obrázků
- čtení s vyprávěním obsahu
- kreslení, dramatizace a pohybová výchova
- samostatná práce – čtenářský deník
- čtení s porozuměním – práce s textem
- práce s knihou – hledání určené části v knize, dovyprávění, dokončování vět
- čtení s dohledáváním zbytků vět
- čtení ve dvojicích

Cílem činnosti čtenářských kroužků je rozvoj osobnosti, kritického myšlení, kreativity, čtenářské gramotnosti, rozvoj fantazie, nácvik správného čtení, obohacování slovní

35 LIND, Ā. *Písečný vlk*, Praha: Euromedia, 2017. Pikola (Euromedia). ISBN 978-80-7549-524-2, s. 49

36 Tamtéž, s. 14

37 Tamtéž, s. 11

zásoby, důležitost pojetí autora, skupinové spolupráce a práce v týmu, tolerance, řešení problémů a respektování názorů dalších osob.

Metody práce – vyprávění, vysvětlení, diskuze, rozhovor, aktivní naslouchání, práce s fakty, vyhledávání informací, jazykolamy, hlasité a tiché čtení, melodie hlasu v různých typech vět. Můžeme využít například tyto konkrétní metody – rozhovor, řízená diskuze, brainstorming, zády k sobě, zpřeházený text, přiřazovací metody, dramatizace textu.

Klíčové kompetence – dítě se naučí mluvit ke druhým, pamatuje si text, zná děj několika pohádek, umí samostatně přemýšlet, dokáže samostatně pracovat s textem, získá pozitivní vztah ke knihám a k literatuře, sdílí čtenářský zážitek, získá kompetence k učení, k řešení problémů, orientuje se v textu, vytváří si správné čtenářské návyky.

5 Lisa Aisato – Luna a ryba

5.1 Autorka

Lisa Aisato je norská ilustrátorka, autorka obrázkových knih pro děti a mládež a výtvarnice. Narodila se v Kolbotnu v roce 1981. V současné době žije ve Skjærhaldenu.

Lisa Aisato je uznávaná norská autorka dětských knih. Svou kariéru zahájila jako ilustrátorka. Od roku 2008 vydala několik vlastních knih pro děti a ilustruje knihy pro další autory. Její ilustrace se objevují v časopisech a publikacích. Je pravidelnou přispěvatelkou ilustrací pro norský víkendový časopis *Dagbladet Magasinet*. Mezi její nejznámější knihy patří *Všetky farby života* (2021), *Dívka, která chtěla zachránit knížky* (2017).

Lisa Aisato získala tato ocenění:

2020 – spolu s Katherine Paterson obdržela zlatou medaili v kategorii Holiday Book na předávání cen Moonbeam Children's Book Awards za knihu *The Night of his Birth*

2019 – cena Sdružení školních knihovníků za literaturu

2016 – cena Teskjekjerringprisen 2016 za knihu „Snart Sleeping du“³⁸

5.2 Rozbor díla a náměty uplatnění ve volnočasové výchově ke čtenářství

Ilustrovaná dětská knížka, která čtenáře zavede do snového světa malé holčičky. Kniha je vhodná pro začínající mladé čtenáře od šesti let věku. Knihu ilustrovala sama autorka. Originál knihy byl vydán v roce 2014. Český překlad vznikl v roce 2019. Do českého jazyka knihu přeložil Tomáš Pokorný.

Charakteristika hlavní postavy:

Hlavní postavou knihy je holčička se jménem Luna. Jde o malou holčičku, která nemůže v noci spát. Luna je černovlasá dívka s vlasy temnějšími než samotná noc, které působí rozcuchaným dojmem. Na jejím obličejí vidíme velké tmavé oči, sympatický nos a široký úsměv. Na sobě má červené pyžamové šaty s krátkým rukávem, které jí dosahují do půli lýtek.

Luna má dobré srdce. Je přátelská, ochotná a její dětská duše nemá předsudky ohledně vzhledu. Má odvážné srdce a neváhá s pomocí ani uprostřed noci.

Charakteristika prostředí:

³⁸ Lisa Aisato — Lisa Aisato. Google Translate [online]. © 2019 [cit. 16.12.2021]. Dostupné na WWW: <<https://www.aisato.no/lisa-aisato>>

Děj se odehrává v noci. Obloha je temná, oblačná, tak temná, že není vidět ani měsíc s hvězdami. V průběhu děje se s Lunou a rybou ocitáme v temných ulicích, v bistro, na pláži a na loďce v moři. Všude, kde se Luna s rybou objeví, vzbuzuje pozornost okolí. Ve chvíli, kdy ryba najde to, co hledala, obloha se rozjasní a je vidět krásný kulatý měsíc s oblohou plnou hvězd. Na měsíci je vidět spokojená ryba.

Děj:

Knihou vypráví příběh holčičky Luny a ryby. Holčička Luna nemůže spát a dívá se z okna, v ten moment uvidí něco na obloze a přemýšlí, co by to mohlo být. Aby lépe viděla, vyklání se z okna. Zjišťuje, že je to ryba. Ryba připlouvá k oknu a Luna se s ní dává do řeči. Luna si bere rybu domů. Jde se zeptat rodičů, zda si ji může nechat. Rodiče jí řeknou, ať dá rybu pryč a jde si lehnout. Luna vede s rybou rozhovor, ale nerozumí jí, napadne ji tedy, že když půjdou ven, tak jí ryba třeba ukáže cestu domů. Pro její netypický vzhled a ze strachu z uvěznění ji na cestu ven obléká. Luna se ryby snaží ptát, kam by chtěla jít, ale nerozumí jí. Jdou spolu do restaurace, ale všichni se na ně divně dívají. Na dvorku Lunu napadne, že když rybu natře na modro, tak splyne s oblohou a nikdo ji neuvidí. Luna se zamyslí a řekne: „Jsi ryba, tak bychom měly jít k moři.“ Najdou loďku a Luna pluje s rybou na místo, kde je moře nejhlubší, dává rybu do vody a čeká. Ryba se nechce potopit a neustále létá ve vzduchu. Luna neví, co má dělat. Najednou se nad nimi v mracích objeví měsíc, ryba radostí vyjekne a vrhá se do vody. Luna jí říká, že je to jen odraz. Ryba se ale začne usmívat, Luna si všimne, že je to poprvé od doby, co rybu potkala. Rybě září oči, připlouvá k Luně a potichu jí zašeptá: „Luna...“ Luna pouští provázek a sleduje, jak ryba pluje k měsíci. Luně se nechce spát, tak sleduje rybu, jak šťastně pluje k měsíci.

Tematika a motivy:

Dětská duše a dobré srdce nás provádí příběhem ztracené ryby, která se touží vrátit domů a k návratu potřebuje pomoc od malé holčičky.

V knize se objevují témata přátelství, samoty, porozumění, respektu a vnímání odlišností.

Hlavním tématem je snový svět malé holčičky a její porozumění k osamocené, ztracené rybě. Zde je krásně popsáno, jak dětská duše vidí svět jinak než dospělí. Luna pochopila, že ryba potřebuje pomoci, aniž by porozuměla jazyku, kterým ryba mluví. Ryba říká jen jedno slovo a Luna si domýšlí, co by to mohlo znamenat, například: „*Kam ale půjdeme?*“ „*Kamar...*“, *zpívá ryba*. „*Kamar?*“ „*Inyanga...*“ *zpívá ryba*.³⁹

Dalším významným tématem je odlišnost. Zatímco Luna nepovažuje rybu za nic zvláštního a odlišného, její rodiče rybu ani nepojmenovali rybou, ale zájmenem TO, a tatínek se při pohledu na rybu dokonce zděsí. „*Podívejte!*“ *volá Luna*. „*Mohu si ji nechat?*“ „*Jejda!*“ *vyhrkne táta*. „*Dej to pryč a běž do postele!*“ *zlobí se máma*.⁴⁰ Zde je krásně vidět, jak je dětské vnímání úplně odlišné od vnímání dospělého člověka.

39 AISATO, L. *Luna a ryba*, Praha: Dobrovský, 2019. Drobek. ISBN 978-80-7585-669-2, s. 22

40 Tamtéž, s. 13

S tématem odlišnosti souvisí další téma respektu. Luna respektuje rybu i pro její odlišný vzhled. Je důležité děti učit respektu už v brzkém věku.

Neméně je zde zobrazeno téma přátelství a samoty. Ryba je osamocena a bez pomoci kamaráda se domů nedostane. Vybírá si Lunu, která s ní hned navazuje přátelství a snaží se jí pomoci. Luna na rybu nezapomíná ani v momentě, kdy jí pomůže dostat se domů a v ten moment ztrácí navázané přátelství. Luna je šťastná, jelikož pomohla rybě vrátit se domů.

Přestože se jedná o pohádku, nejsou zde výrazné motivy dobra a zla. Ale jak v pohádkách bývá zvykem, i zde nakonec vše dobře skončí.

Jazyk:

Příběh Luna a ryba je psán jednoduchým jazykem, který je přístupný dětem nižšího školního věku. Jazyk není složitý a nenachází se v něm odborné výrazy. Ryba k dorozumívání s Lunou využívá cizí slova pro označení měsíce, například: „*Luna, Ay, Lua, Kamar, Tsuki, Karoo.*“⁴¹ Význam cizích slov je vysvětlen na konci knihy. Čtenář tedy do samotného závěru netuší, co se ryba Luně snaží říct. Logicky a zároveň výstižně je použito jméno hlavní postavy Luny, což v překladu znamená měsíc, a můžeme si domýšlet, proč si zrovna ryba, která hledá měsíc, vybrala holčičku s tímto jménem.

Kompozice a vypravěč:

Děj knihy je chronologický, není rozčleněn do kapitol. V knize nenajdeme obsah. Před textem knihy je uvedeno věnování. Vypravěč sleduje pouze jednu dějovou linii, příběh Luny a ryby. Kniha je vystavěna především na otázkách Luny a jednoslovných odpovědích ryby. Luna si tak domýšlí, co ryba říká. Pouze jedinkrát v příběhu se dialog odehrává mezi Lunou a rodiči. Na konci vyprávění se dozvídáme to, co se nám ryba, a především Luně, snažila říct. Najdeme zde slovník slov, která v příběhu používá a zjistíme, že vše, co ryba říkala, znamenalo měsíc. Například Ay – turecky měsíc, Luna – česky měsíc, Lua – portugalsky měsíc, Kuu – finsky měsíc.⁴² Gradace textu je patrná. Děj prohlubuje fakt, že se odehrává v noci. Příběh je vyprávěn er formou.

Ilustrace:

Kniha je bohatě ilustrována. Text knihy je napsán na celostránkových ilustracích. Ilustrace jsou spíše temné, jelikož děj se odehrává v noci. Celostránkové ilustrace zachycují děj popisovaný v textu a odrážejí pocity Luny i ryby. Na obalu knihy je ilustrace Luny a ryby a na zadní straně obalu knihy je ilustrace, která se nachází v textu. Zadní ilustrace ztvárňuje pocit štěstí, když ryba najde to, co hledá.

Možné uplatnění ve volnočasové výchově ke čtenářství:

Knihu můžeme použít ve školní družině, čtenářských klubech, v mateřských školkách, ale také v zájmových kroužcích pohybových, dramatických a výtvarných. U této knihy představím množné uplatnění v zájmovém kroužku pohybovém a hudebním.

41 AISATO, L. *Luna a ryba*, Praha: Dobrovský, 2019. Drobek. ISBN 978-80-7585-669-2, s. 41

42 Tamtéž, s. 39

Možné využití knihy v zájmovém pohybovém kroužku:

- výběr melodie k ději knihy
- tanec na téma knihy
- pohybové činnosti
- vyjádření emocí jednotlivých postav pomocí tance

Cílem činnosti pohybového kroužku je rozvoj fantazie a dovedností, rozvíjení rytmiky a vnímání, rozvoj spolupráce v kolektivu, rozvoj flexibility, seznámení s technikou tanečních stylů, snaha o vyjádření pocitů.

Metody práce – práce s rytmem a hudbou, snaha o vyjádření základních pocitů, improvizace, poslech, napodobování. Metody práce aktivizující – zábavné pojetí, nadšení, motivace, vyjádření pocitů pomocí tance.

Klíčové kompetence – cvičení smyslového vnímání, vnímání tance jako možnosti vyjádření pocitů, rozvoj schopností a dovedností, uvědomování si své odpovědnosti za společné dílo, vedení k zájmu o nějakou oblast, schopnost tanečního vyjádření.

Možné využití knihy v zájmovém hudebním kroužku (hra na flétnu, kytaru):

- vlastní melodie ke knize
- ztvárnění slyšeného (hraní melodie)
- vyjádření gradace textu
- tvorba notového zápisu ke knize

Cílem činnosti hudebního kroužku je rozvoj vnímání hudby, rozvoj fantazie, podpora kladného vztahu k hudbě, seznámení s hudební teorií zábavnou formou, umožnit rozvoj vnímání hudby, rozvoj hlasového vnímání, podněcování k tvůrčímu myšlení, rozvoj projevu, paměti a fantazie.

Možné metody práce – vysvětlování, ukázka, poslech, napodobování, povzbuzování, hra, soutěž, práce s literárním textem

Klíčové kompetence – rozvoj aktivního využívání volného času, naučí se komunikovat a spolupracovat, respektuje ostatní, dovede naslouchat, získá pozitivní přístup ke zpívání, hudbě a k literatuře

6 Hans Christian Andersen – Statečný cínový vojáček

6.1 Autor

Hans Christian Andersen byl dánský prozaik, básník, dramatik a pohádkář. Narodil se v roce 1805 ve městě Odense v Dánsku a zemřel v roce 1875 v domě Rolighed nedaleko Kodaně. Byl vášnivým milovníkem literatury a znal nazpaměť celé Shakespearovy hry.⁴³ (www.narodni-divadlo.cz)

Jeho literární tvorba začala velmi brzy. První kniha mu vyšla v roce 1822. Literární tvorbu lze rozdělit do čtyř žánrů – divadlo, poezie, próza pro dospělé (romány, cestopisy, autobiografie) a pohádky. Za svůj život napsal 156 pohádkových textů.⁴⁴

Mezi jeho nejznámější díla patří *Ošklivé káčátko* (1843), *Malá mořská víla* (1837), *Sněhová královna* (1844), *Císařovy nové šaty* (1837), *Statečný cínový vojáček* (1838).⁴⁵

Hans Christian Andersen získal tato ocenění:

1859 – Maxmiliánův řád pro vědu a umění

1976 – Golden Paintbrush⁴⁶

6.2 Rozbor díla a náměty uplatnění ve volnočasové výchově ke čtenářství

Ilustrovaná dětská knížka, která čtenáře zavede do života jednohého cínového vojáčka. Kniha je vhodná pro začínající mladé čtenáře od osmi let věku. Kniha byla poprvé vydána v roce 1838. Mnou vybraná verze knihy byla do českého jazyka přeložena a vydána v roce 2005. Kniha, kterou jsem pro práci zvolila, obsahuje upravený, vhodnější děj příběhu pro děti mladšího školního věku.

Děj:

Pohádkový příběh jednoho cínového vojáčka, který byl vyroben z poslední dávky, a při vyrábění už na něj nezbylo dost cínu. Proto měl pouze jednu nohu. Vojáček se zamiluje do papírové baletky, která také stojí vytrvale na jedné noze. Do baletky není zamilovaný jen cínový vojáček, ale také zlý paňáca na ocelové pružině. Zlý paňáca varoval vojáčka,

43 Hans Christian Andersen – Národní divadlo. [online]. © 2001 [cit. 3.12.2021]. Dostupné na WWW: <<https://www.narodni-divadlo.cz/cs/profil/hans-christian-andersen-1595032>>

44 Tamtéž.

45 Hans Christian Andersen | životopis, informace | ČBDB.cz. Vaše databáze knih – knižní databáze | ČBDB.cz [online]. © 2009 [cit. 14.01.2022]. Dostupné na WWW: <<https://www.cbdb.cz/autor-1136-hans-christian-andersen>>

46 Hans Christian Andersen – Wikiwand. Wikiwand [online]. © 2021 [cit. 14.01.2022]. Dostupné na WWW: <https://www.wikiwand.com/cs/Hans_Christian_Andersen>

aby si baletky nevšímal, ale ten jeho varování nedbá. Jednou, když se nikdo nedíval, vymrštil se na své pružině a vystrčil vojáčka z okna na ulici. Vojáček nasedl do papírové loďky a plul s vodním proudem. Zaútočila na něj krysa, ale přemohl ji. Loď se dostala do kanálu, kde ji i s vojáčkem spolkla ryba. Díky rybě, která ho spolkla, se cínový vojáček dostal zpět do svojí původní rodiny. Ta rybu koupila na trhu. Vojáček se tak znovu ocitl vedle krásné baletky. Samým štěstím se celý roztrásl, ale protože měl jen jednu nohu, zakymácel se a spadl do krbu. Paňáca mu chtěl pomoci, jenže omylem přistrčil do ohně i baletku.

Charakteristika hlavní postavy:

Hlavním hrdinou je statečný voják, který se nebojí smrti. V posledních okamžicích života dbá na to, aby na sobě nedal znát strach ze smrti či zbabělost. Vojáček je oživená věc z neživé říše hraček. Vojáček je vyrobený z cínu. Na sobě má červený a modrý stejnokroj, v ruce má zbraň. Na ruku má nasazené bílé rukavice a hlavu mu zdobí vysoká tmavomodrá čepice. Na noze má vysoké tmavé boty. Jeho obličej zdobí velké modré oči, které se nebojí vůbec ničeho.

Má vlastnosti člověka – obětavost, důstojnost, věrnost a oddanost. Dále má lidské schopnosti – mluvení, prožívání, milování. Vojáček je velmi vytrvalý a statečný, neprojevuje své city a emoce.

Charakteristika prostředí:

Děj se odehrává během několika málo dnů. V příběhu se ocitáme v civilním prostředí dětského pokoje, který je plný hraček. V rohu pokoje stojí hořící krb. Najdeme zde papírovou baletku, kostky, zlého paňácu. Dále se ocitáme na ulici s vodním příkopem, kde pobíhají krysy. S vojáčkem se dostáváme i na široké moře.

Tematika a motivy:

V knize se objevují témata přátelství, samoty, lásky, handicapu, duševní síly a fyzické schopnosti.

Důležitým motivem je samota. Vojáček se odlišuje od všech ostatních, je jiný, osamocen. Zlý paňácou je vyhozen na ulici a musí sám bez jakékoliv pomoci bojovat o přežití. Nemá nikoho, kdo by mu pomohl.

Přátelství je v knize vyobrazeno na vojáčkovi a baletce, ale také na vojáčkovi a zlém paňácovi. Nejprve zlý paňáca vojáčka vyhodí oknem ven, aby měl baletku jen pro sebe, ale na konci knihy, když se vojáček roztřepe a spadne do ohně, se mu snaží pomoci, bohužel marně.

S tématem handicapu souvisí, jak autor konfrontuje jinakost vs. normálnost. Vyzdvihuje hrdinovu schopnost překonat fyzickou nezpůsobilost a převýšit tak kvality zdravého člověka. Právě díky fyzické jinakosti se zamiloval do baletky, která stála na jedné noze, a vojáček si myslel, že má také jenom jednu nohu jako on, a viděl v ní tak svoji spřízněnou duši.

Duševní síla a fyzická schopnost je vyobrazena na vojáckově upřímnosti, statečnosti, vytrvalosti. I přesto že měl jen jednu nohu, vydal se na loďce po vodním příkopu, nebál se postavit velké kryse a doplul až do moře. Což vyobrazuje velké odhodlání.

Autor poukazuje na to, že by si lidé měli vážit všech hrdinů. Nacházíme zde také typický soubor dobra a zla. V této pohádce podobu zla nepřipisujeme žádnému předmětu, snad jen jedné postavě, a to zlému paňácovi.

Jazyk:

Jazyková analýza vychází z knihy pro nejmenší čtenáře. Příběh o vojáčkovi je psán jednoduchým jazykem, který je přizpůsoben mladšímu dětskému čtenáři. Text není složitý, neobsahuje odborné výrazy. Nejsou zde užity nespisovné výrazy. Stránky nejsou očíslovány. Postavy nemají jména, což je typické pro Andersenovy pohádky. Autor v příběhu využívá personifikaci – přenášení lidských vlastností na neživé věci. Oživlá říše hraček je klasický pohádkový rys.

Kompozice a vypravěč:

Děj není rozčleněn do kapitol, je chronologicky uspořádaný bez jiných dějových odboček. Vypravěč sleduje pouze jednu dějovou linii, a to linii cínového vojáčka. V knize nenajdeme obsah. Pohádka začíná typickými slovy evokujícími klasickou pohádku. Na každé druhé straně knížky je vloženo puzzle, které si malý čtenář může vyndat a poskládat. Gradace textu je výrazná. V momentě, kdy si myslíme, že vše dobře dopadlo, což je typické pro pohádky, hlavní postava umírá. Příběh je vyprávěn er formou.

Ilustrace:

Ilustrace v knize jsou dvojstránkové, zachycují to, co je popisováno v textu. Kresby jsou velmi barevné, propracované a realistické. Působivé ilustrace ve formě jednoduchých puzzle. Krátký text příběhu je napsán na celostránkových ilustracích. Na obalu knihy je na přední straně vyobrazen cínový vojáček a baletka. Na zadní straně najdeme balonky, zlého paňácu a chlapce s cínovými vojáčky.

Možné uplatnění ve volnočasové výchově ke čtenářství:

Dílo *Statečný cínový vojáček* lze uplatnit ve volnočasové výchově ke čtenářství především v mateřských školách. Musíme si ale uvědomit, o jakou cílovou skupinu se jedná, a podle toho zvolit vydání knihy upravené pro nejmladší čtenáře. Při výběru aktivity musíme respektovat věkové a individuální zvláštnosti, vycházet z vědomostí a zájmu dětí.

Dílo *Statečný cínový vojáček* a náměty na jeho možné uplatnění v mateřských školách:

- předčítání
- práce s pohádkovým textem
- rozhovor o přečteném
- dovyprávění pohádky
- převyprávování podle obrázků
- vytváření vlastního obrázkového leporela

Cílem činnosti je rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností, rozvoj vnímání, emočního citění, naslouchání, porozumění, osvojování poznatků a dovedností, které předcházejí čtení a psaní.

Metody práce uplatňované v mateřských školách jsou velmi specifické, jsou vázány zvláštnostmi dětí předškolního věku. Metody slovní – rozhovor, diskuze, beseda, vyprávění, četba, předčítání, výklad, práce s knihou a textem. Metody názorně-demonstrační – práce s ilustrací, pozorování, předvádění. Dovednostně-praktické metody – nácvik pohybových a pracovních činností a výtvarné a dramatické činnosti.

Klíčové kompetence – rozvoj předčtenářských dovedností, práce s knihami, vyjadřují své názory, pocity, prohlíží knihy, diskutují nad nimi, přednášejí, dramatizují, naslouchají ostatním, reprodukují text, dokončují příběh, dramatizují pohádky, vyrábějí kulisy.

7 Rozmanitá pojetí témat přátelství a samoty

Cílem mé bakalářské práce je představit rozmanitá pojetí témat přátelství a samoty ve vybraných dílech pro děti a mládež. Díla *Statečný cínový vojáček*, *Pláž v noci* a *Písečný Vlk* mají společné, že osamocení zažívá hlavní postava. V díle *Luna a ryba* prožívá osamocení ryba, nejedná se o hlavní postavu Luny. Samota není součástí názvu ani jednoho díla. V díle *Písečný Vlk* je na rozdíl od ostatních děl dominantnější téma přátelství.

V knize *Pláž v noci* je samota vyobrazena dvěma způsoby. Prostřednictvím panenky Celiny, která má krásný život, nic jí nechybí. Má maminku, která na ni ale kvůli novému přátelství s kocourem zapomíná. Jedná se o samotu jedince, která je v tomto příběhu nedobrovolná. Samotu hlavní postavy způsobila jiná osoba, a to její maminka Mati. *Mati odchází od slunečníků s bratrem a kocourem. A co já? Já už je nevidím. Zakřičím: „Mati!“ Ale Mati mě neslyší. Povídá si s kocourem Minu a slyší jenom jeho, jak jí odpovídá.*⁴⁷ V tomto okamžiku panenka pocítuje samotu. Nikdy sama nebyla a neví, co má dělat. Autorka v knize popisuje vznik osamocení způsobem, který se v životě stane každému. A prostřednictvím holčičky Mati, která jej prožívá z pohledu ztráty milovaného. Zapomněla panenku, ale následně si uvědomuje pocit osamění. *Uklidní se teprve ve chvíli, kdy mě tmavé zvíře laskavě položí na její postel. „Celino!“ vykřikne, přitiskne mě k sobě a políbí mě, „Jé, to je taková radost.“*⁴⁸ Autorka nepředkládá postavu panenky jako pouhou představitelku děje, ale sblížuje čtenáře s jejím emocionálním stavem a duševním rozpoložením, které se odehrávají v její mysli při řešení popisovaných kritických situací.

V díle *Luna a ryba* prožívá samotu ryba. Ryba se ocitá sama a neví si rady, jak se vrátit zpět domů. Snaží se navázat přátelství s holčičkou Lunou. *„Ahoj,“ říká Luna. „Ay...“ zpívá ryba. „Chtěla bys jít dovnitř?“ „Kuu...“ zpívá ryba.*⁴⁹ Samota ryby je dobrovolná. I přesto že naváže přátelství s Lunou, v závěru knihy se od ní odloučí. Ryba je sama hned z několika důvodů. Prvním z nich je to, že ryba žije na nebi u Měsíce. Druhým z nich je, že Lunu jen využije k tomu, aby jí pomohla vrátit se domů. Třetím důvodem je, že je ryba se svojí samotou spokojena, a i když by mohla zůstat s Lunou, vrátí se zpět na Měsíc. *„To je jen odraz měsíce!“ směje se Luna. Je to poprvé, co se ryba usmívá. Oči se jí ve světle jen třpytí. Připlouvá k Luně, naklání se k ní a šeptá: „Luna“.*⁵⁰

Samotu v díle *Písečný vlk* zastupuje holčička Zacharína, která se s rodiči přestěhuje na opuštěný ostrov, kde nikoho nezná. Ocitá se sama, i když žije v úplné rodině. Přestože se jí rodiče snaží věnovat, jak jen mohou, pocítuje samotu. Rodiče nemají tolik času věnovat se pocítům a přáním dcery. Potřeby a povinnosti rodičů jsou přednější než hraní si na pláži. *„Mami,“ řekla Zacharína. „Zahrajeme si na schovávanou?“ „Ted’ ne! Nemám čas, musím na autobus!“ řekla maminka. „Tati,“ řekla Zacharína. „Nepůjdeme spolu dneska na ryby?“ „Prosím tě, Zacharíno, ted’ mě nech, musím pracovat,“ odpověděl tatínek.*

47 FERRANTE, E. *Pláž v noci*, Praha: Prostor, 2019. ISBN 978-80-7260-438-8, s. 10

48 Tamtéž, s. 38

49 AISATO, L. *Luna a ryba*, Praha: Dobrovský, 2019. Drobek. ISBN 978-80-7585-669-2, s. 11

50 Tamtéž, s. 32, 35

„Mám hrozně důležité věci na práci, chápeš?“⁵¹ Nejedná se o samotu fyzickou, ale o duševní. V pravém slova smyslu je to samota názorová, pocitová.

Samotu v díle *Statečný cínový vojáček* prožívá hlavní postava. Samota je nedobrovolná, je způsobena jeho vyhozením z okna. „Jednou, když se nikdo nedíval, vymrštil se na své pružině a vojáčka vystrčil z otevřeného okna.“⁵² Vojáček se najednou ocitá bez milované baletky a ostatních hraček. Vydává se sám po proudu řeky. „Chtěl se vrátit k milované baletce, a proto nasedl do pohozené papírové lodičky a plul s vodním proudem.“⁵³ Každé dílo popisuje samotu jiným způsobem. Představení samoty je přizpůsobeno mladšímu dětskému čtenáři.

Ve vzorku knih, které analyzujeme, je téma přátelství tématem důležitým. V knize *Písečný vlk* je téma přátelství tématem dominantním. Samotné heslo přátelství či nějaké synonymum tohoto slova se v názvu vybraných knih neobjevuje. Kamarádské vztahy se v dětských knížkách jeví jako poměrně silný element, který ovlivňuje hlavní postavy. Ty jsou ovlivňovány ve svých činnostech, potřebách, zájmech, ve vztazích s ostatními, rodiči.

Pojetí přátelství v díle *Pláž v noci* je vyobrazeno jako dlouhodobé přátelství mezi panenkou Celinou a holčičkou Matí, nově vzniklé přátelství mezi holčičkou Matí a kocourem Minu, nerozlučné přátelství mezi plavčíkem a Velkým Hrábětem. Na konci knihy vzniká nové přátelství i mezi kocourem Minu a panenkou Celinou. *Pak se obrátí na temné zvíře s fousy a dojatě řekne: „Děkuju.“ „Prosím,“ odpovídá zvíře, pak se na mě usměje a podá mi tlapu. „Kocour Minu, těší mě.“ „Já se jmenuju Celina,“ odpovídám.*⁵⁴ Kniha dává dětskému čtenáři možnost vidět, že pravé přátelství vydrží mnohé úskalí.

V knize *Luna a ryba* je vyobrazeno nově vznikající přátelství, neboť osamocená ryba potřebuje pomoc přítele, aby se vrátila tam, kam patří. Přátelé pomáhají v nesnázích a povzbuzují v těžkých chvílích. Přítel nemůže vyléčit osamělost, ale může poskytnout důležitou podporu, když je nejvíce potřeba. A přesně takového přítele potřebovala ryba. V díle se jedná o přátelství, které netrvá navždy, ale Luně přineslo něco zvláštního a rybě pomohlo vrátit se zpět. „Luna nemůže spát. Nechce spát. Chce jen sedět v okně a dívat se, jak ryba šťastně pluje k měsíci.“⁵⁵

Přátelství v knize *Písečný vlk* je pojato jako nově vzniklé přátelství Zacharíny s Písečným vlkem. Písečný vlk zde působí jako inspirační přítel, který je pozitivní, nadšený, žije svůj život tak, jak chce. Pomáhá Zacharíně najít její potenciál a rozvíjet ho, protože věří, že Zacharína uspěje v čemkoli, co si zamane, a dává jí pocit jistoty. Písečný vlk zastupuje všechny typy přátelství. Zacharíně je nejlepším přítelem, který ji vždy vyslechne a odpoví na její otázky. „Vesmír je všechno,“ vykládal Písečný vlk. „Všechno, co existuje! Je to tady a teď i tenkrát a tam. Je to světlo i tma, galaxie i hvězdy, planety, komety, trumpety, medvědi i lidojedi – a taky takové ty maličké chlupaté karamelky, co je občas máš hluboko

51 LIND, A. *Písečný vlk*, Praha: Euromedia, 2017. Pikola (Euromedia). ISBN 978-80-7549-524-2, s. 14–15

52 ANDERSEN, H.A. *Statečný cínový vojáček*, Praha: Ottovo nakladatelství, 2005. ISBN isbn80-7360-200-8, s. 3

53 Tamtéž, s. 5

54 FERRANTE, E. *Pláž v noci*, Praha: Prostor, 2019. ISBN 978-80-7260-438-8, s. 40

55 AISATO, L. *Luna a ryba*, Praha: Dobrovský, 2019. Drobek. ISBN 978-80-7585-669-2, s. 39

v kapse kalhot.“⁵⁶ Je moudrým přítelem, který Zacharínu provází jejím životem, dává jí užitečné rady. Za svůj život získal spoustu zkušeností a rád se o ně podělí.

V díle *Statečný cínový vojáček* je zachyceno přátelství mezi vojáčkem a baletkou. Jedná se o přátelství mezi mužem a ženou. Vojáček bere baletku jako spřízněnou duši, jelikož také stojí jen na jedné noze. „*Na první pohled se do sebe zamilovali a celé dny se na sebe dívali a usmívali.*“⁵⁷ Objevíme zde i vznik přátelství mezi vojáčkem a zlým paňácou, když se paňáca pokusí zachránit vojáčka z hořícího krbu. „*Paňáca na pružině mu chtěl pomoci, jenže omylem přistrčil do ohně i baletku.*“⁵⁸

56 LIND, A. *Písečný vlk*, Praha: Euromedia, 2017. Pikola (Euromedia). ISBN 978-80-7549-524-, s. 72–73

57 ANDERSEN, H.A. *Statečný cínový vojáček*, Praha: Ottovo nakladatelství, 2005. ISBN isbn80-7360-200-8, s. 1

58 ANDERSEN, H.A. *Statečný cínový vojáček*, Praha: Ottovo nakladatelství, 2005. ISBN isbn80-7360-200-8, s. 11

PRAKTICKÁ ČÁST

8 Popis zařízení

V této kapitole se nachází základní informace o čtenářském klubu, ve kterém byla ověřena praktická část této bakalářské práce.

Čtenářský klub působí v rámci Základní školy Komenského v Dačicích. Čtenářský klub je rozdělen do tří celků: čtenářský klub pro první třídu nese název Kašpárek, pro druhou třídu Rarášek a pro děti třetích tříd Ďapík. Já budu mnou vytvořené pracovní listy ověřovat ve čtenářském klubu Ďapík.

Ďapík navštěvují děti třetích tříd, které se zajímají o četbu ve volném čase a práce s knihami je baví. Cílem klubu je rozvoj čtenářských schopností a dovedností. Děti společně s pejskem Ďapíkem čtou, zpívají a hrají divadlo. Klub probíhá pravidelně od října do května každou středu od 12:00 do 13:30 hodin. Vedoucí klubu ho vede od počátku svého působení na škole v roce 2013.⁵⁹

8.1 Popis realizace

Na základě rozboru vybraných knih jsem vytvořila metodické a pracovní listy k dílu *Písečný vlk*. Rozhodla jsem se pro toto dílo, jelikož jsem z důvodu současné epidemiologické situace mohla své pracovní listy ověřit jen ve čtenářském klubu určeném pro žáky třetích ročníků. Dílo se mi jeví jako nejlepší možnost pro práci s danou věkovou kategorií. V úvahu jsem brala, že příběh nesmí být příliš dlouhý, ale ani příliš krátký. Ve třetích třídách už jsou děti zdatnými čtenáři, a tak kniha nemusí být plná ilustrací a s krátkými větami. Dílo *Písečný vlk* vypráví příběh o holčičce Zacharíně a Písečném vlkovi. Hrají si spolu, povídají si a Písečný vlk rád odpovídá na všechny její otázky, ať už se týkají čehokoliv.

Vytvořila jsem metodické a pracovní listy s aktivitami, které směřují k rozvoji čtenářských strategií i čtenářské gramotnosti. Pracovní listy mají za cíl představit různé typy otázek, čtení s porozuměním, ale také seznámit čtenáře s knihou a autorem vybraného žánru. Dle zkušeností z praxe nejsou pracovní listy bez zajímavých úkolů, sestavené jen z textových otázek příliš oblíbené. Pokusila jsem se vytvořit pracovní listy zábavnější formou, zapojila do nich kreslení a otázky související s každodenním životem čtenářů. Každý pracovní list jsem doplnila obrázkem a snažila jsem se využívat hodně barev, aby pracovní listy nebyly jen černobílé. Samotnému čtení předcházejí aktivity před čtením, které popisují v metodických listech. Pracovní listy slouží pro vedoucí čtenářských klubů k přímému využití knihy ve čtenářských klubech nebo pro učitele v rámci mimoškolní četby v hodinách českého jazyka a literatury. Při tvorbě pracovních listů byly použity poznatky z teoretické části práce. Otázky a úkoly byly čerpány především z vlastních nápadů a inspirace. Do pracovních listů jsou zařazeny

59 ZŠ Komenského Dačice: zájmová činnost – Čtenářský klub Ďapík 2021/2022. ZŠ Komenského Dačice: [online]. © 2022 [cit. 14.01.2022]. Dostupné na WWW: <<https://www.zsdacice.eu/zajmovacinnost,11/ctenarsky-klub-tapik-20212022,3403> >

aktivity tak, aby žáky motivovaly a vypracování listů pro ně bylo příjemným zážitkem. Při výběru úkolů bylo přihlíženo k vývojovým specifikům cílové skupiny, jejím dovednostem, znalostem a schopnostem a ke specifickým požadavkům účastníků.

9 Čtenářské lekce

Děti budou mít během setkání za úkol aktivně číst, spolupracovat při aktivitách a vyplnit pracovní listy. Na každé setkání je vytvořen jeden pracovní list. Průběh realizace práce s pracovním listem předkládám ve formě metodických listů. Metodické listy jsou součástí praktické části práce a pracovní listy jsou k nalezení v přílohách.

9.1 Čtenářský klub: I. setkání

Metodický list I

Téma: Zvláštní, prapodivné zvíře

Kniha: LIND, Åsa. *Písečný vlk*. Přeložil Viola SOMOGYI. Praha: Euromedia. Pikola (Euromedia). ISBN 978-80-7549-524-2.

Cílová skupina: děti 7–9 let

Počet dětí: 10

Pomůcky: kniha *Písečný vlk*, pracovní list, pero, pastelky, tužka, guma

Časová dotace: 60 minut

Cíl setkání: děti získají znalosti z přečteného textu, rozvíjí pozitivní vztah k literatuře, naučí se vyhledávat podstatné informace, naučí se předvídat děj podle názvu kapitoly, naučí se shrnovat text a vyvozovat hlavní myšlenku

Rozvíjené kompetence: kompetence k učení, kompetence komunikativní, kompetence osobnostní a sociální

Aktivita č. 1 – Úvodní povídání

Krátké povídání o tom, jak se děti mají, co dělaly o víkendu.

Úvod do tématu: Dneska začneme číst novou knihu o holčičce Zacharíně a jejím novém příteli Písečném vlku. Kdo si myslíte, že je Písečný vlk? Máte také nějakého neobvyklého kamaráda?

Aktivita č. 2 – Četba první kapitoly z knihy A. Lind, *Písečný vlk*, str. 5–13 (viz Příloha I).⁶⁰

Společné čtení dětí, ve čtení se střídají po dvou větách.

⁶⁰ LIND, Å. *Písečný vlk*, Praha: Euromedia, 2017. Pikola (Euromedia). ISBN 978-80-7549-524-2, s. 5–13

Cíle aktivity:

- poslech čteného textu
- porozumět příběhu
- seznámení s literárními pojmy
- vzbuzovat zájem o knihy

Aktivita č. 3 – Otázky k příběhu

Kladení otázek před začátkem čtení, v průběhu čtení i po skončení čtení.

Otázky před čtením: Jak se říká tomu, kdo píše knihu? Znáte někdo tuhle knihu? O čem si, děti, myslíte, že kniha bude? Kdo asi je ten Písečný vlk? Kdo příběh vypráví?

Otázky v průběhu čtení: Už jste se, děti, někdy stěhovaly? Máte také nějakého neobyčejného kamaráda? Staráte se o něho? Chodíte také z domu bez dozoru rodičů?

Otázky po přečtení: O čem byla první kapitola knihy? Jak se jmenuje hlavní protagonista? Jak se vám knížka zatím líbí? Co se vám líbilo? A proč? Co se vám nelíbilo? A proč?

Cíle aktivity:

- rozvoj myšlení
- rozeznat emoce, pocity
- podporovat rozvoj řečových schopností
- udržet pozornost během příběhu
- naučit se vcítit do ostatních lidí
- učit se empatii
- rozvoj vnímavosti k mluvenému slovu

Aktivita č. 4 – Vypracování pracovního listu (viz Příloha II):

Motivace k vypracování pracovního listu: Dnešním tématem je objevení nového kamaráda. Jak jste se seznámily vy se svým kamarádem, děti? Umíte si představit, jak takový Písečný vlk vypadá? Zkuste ho namalovat, inspirujte se v knize.

Vlastní aktivita – Namaluj Písečného vlka

Pomůcky: pracovní list, pastelky, tužky

Časová dotace: cca 30 minut

Prostředí: čtenářský klub

Cíl aktivity:

- osvojit si základy pro práci s informacemi
- rozvoj jemné motoriky
- rozvoj kreativity
- rozvoj fantazie
- rozvoj pozornosti

9.2 Čtenářský klub: II. setkání

Metodický list II

Téma: Všichni pořád jen pracují

Kniha: LIND, Åsa. *Písečný vlk*. Přeložil Viola SOMOGYI. Praha: Euromedia. Pikola (Euromedia). ISBN 978-80-7549-524-2.

Cílová skupina: děti 7–9 let

Počet dětí: 10

Pomůcky: kniha *Písečný vlk*, pracovní list, pero

Časová dotace: 60 minut

Cíl setkání: děti se seznámí s literaturou pro děti a mládež, rozvíjí pozitivní vztah k literatuře, získají znalosti z přečteného textu, naučí se vyhledávat podstatné informace, získání kladného vztahu k četbě, naučí se shrnovat text, naučí se převyprávět děj, rozvinou pozitivní vztah k literatuře

Rozvíjené kompetence: kompetence k učení, kompetence komunikativní, kompetence činnostní, kompetence osobnostní a sociální

Aktivita č. 1 – Úvodní povídání

Krátký rozhovor o tom, jak se děti mají.

Úvod do tématu: Děti, co si představíte, když se řekne práce?

Aktivita č. 2 – Četba druhé kapitoly z knihy A. Lind, *Písečný vlk*, str. 14–20 (viz Příloha IV).⁶¹

Společné čtení dětí, ve čtení se střídají po dvou větách.

Cíle aktivity:

- rozvoj vnímavosti k mluvenému slovu
- poslech čteného textu
- porozumět příběhu
- vzbuzovat zájem o knihy

Aktivita č. 3 – Otázky k příběhu

Kladení otázek před začátkem čtení, v průběhu čtení i po skončení čtení.

Otázky před čtením: Děti, o čem asi bude tato kapitola? Jaké zaměstnání mají vaši rodiče? Jaké zaměstnání byste chtěly jednou mít vy? Myslíte si, že má Písečný vlk nějaké zaměstnání? Může být člověk bez práce?

⁶¹ LIND, Å. *Písečný vlk*, Praha: Euromedia, 2017. Pikola (Euromedia). ISBN 978-80-7549-524-2, s. 14–20

Otázky v průběhu čtení: Umíte udělat stojku? Pomáháte doma mamince nebo tatínkovi? Jaké činnosti doma děláte?

Otázky po přečtení: O čem byla druhá kapitola? Kdo by nám převyprávěl děj druhé kapitoly? Jak pracoval Písečný vlk? Je uvedeno, kde pracuje Zacharínin tatínek a kde maminka? Líbila se ti druhá kapitola?

Cíle aktivity:

- rozvoj paměti
- rozvoj myšlení
- podporovat rozvoj řečových schopností
- udržet pozornost během příběhu
- rozvoj komunikačních dovedností

Aktivita č. 4 – Vypracování pracovního listu (viz Příloha VI):

Motivace: Dnešním tématem je práce. Jaká práce by tě bavila? Každý musí chodit do práce. Proč si myslíš, že musí lidé pracovat? Ty ještě pracovat nemusíš, jak tedy trávíš čas? Myslíš, že svůj čas trávíš efektivně? Co nejraději děláš?

Vlastní aktivita – Tvůj volný čas

Pomůcky: pracovní list, psací pero

Časová dotace: cca 10 minut

Prostředí: čtenářský klub

Cíl aktivity:

- osvojit si základy pro práci s informacemi
- rozvoj jemné motoriky
- rozvoj kreativity
- rozvoj fantazie
- rozvoj pozornosti

9.3 Čtenářský klub: III. setkání

Metodický list III

Téma: Obrázek z výletu

Kniha: LIND, Åsa. *Písečný vlk*. Přeložil Viola SOMOGYI. Praha: Euromedia. Pikola (Euromedia). ISBN 978-80-7549-524-2.

Cílová skupina: děti 7–9 let

Počet dětí: 9

Pomůcky: kniha *Písečný vlk*, pracovní list, pero, pastelky, tužka, guma

Časová dotace: 60 minut

Cíl setkání: naučí se tvořivě pracovat s literárním textem, rozvíjí pozitivní vztah k literatuře, získají znalosti z přečteného textu, naučí se vyhledávat podstatné informace, získávají kladný vztah k četbě, naučí se shrnovat text, naučí se převyprávět děj

Rozvíjené kompetence: kompetence k učení, kompetence komunikativní, kompetence činnostní, kompetence osobnostní a sociální

Aktivita č. 1 – Úvodní povídání

Krátký rozhovor o tom, jak se děti mají.

Úvod do tématu: Dneska si, děti, přečteme třetí kapitolu z knihy *Písečný vlk*. Jezdíte rády na výlet? Co se vám vybaví, když se řekne výlet?

Aktivita č. 2 – Četba třetí kapitoly z knihy A. Lind, *Písečný vlk*, str. 21–29 (viz Příloha VII).⁶²

Společné čtení dětí, ve čtení se střídají po třech větách.

Cíle aktivity:

- rozvoj vnímavosti k mluvenému slovu
- poslech čteného textu
- porozumět příběhu
- vzbuzovat zájem o knihy

Aktivita č. 3 – Otázky k příběhu

Kladení otázek před začátkem čtení, v průběhu čtení i po skončení čtení.

Otázky před čtením: Kam jezdíte nejraději na výlet? Malujete rádi obrázky? Kde si namalované obrázky vystavujete?

⁶² LIND, Å. *Písečný vlk*, Praha: Euromedia, 2017. Pikola (Euromedia). ISBN 978-80-7549-524-2, s. 21–29

Otázky při čtení: Jaké problémy řešila Zacharína? Co jí odpověděl Písečný vlk? Jakým způsobem vznikl Písečný vlk?

Otázky po přečtení: O čem byla třetí kapitola? Líbila se ti? Co si myslíš o tom, že Zacharína chtěla po tatínkovi, aby sundal fotografie? Jaká otázka trápila Zacharínu v této kapitole? Co jí odpověděl Písečný vlk?

Aktivita č. 4 – Vypracování pracovního listu (viz Příloha VIII):

Motivace: Dnešním tématem je malování obrázků z různých výletů a zážitků. Kam jezdíš rád na výlet? Maluješ si doma obrázky? Kde si namalované obrázky vystavuješ?

Vlastní aktivita – Co děláš, když je ošklivé počasí?

Pomůcky: pracovní list, tužky, pastelky, fixy

Časová dotace: cca 20 minut

Prostředí: čtenářský klub

Cíl aktivity:

- osvojit si základy k práci s informacemi
- rozvoj jemné motoriky
- rozvoj kreativity
- rozvoj fantazie
- rozvoj pozornosti

9.4 Čtenářský klub: IV. setkání

Metodický list IV

Téma: Statečné modřiny

Kniha: LIND, Åsa. *Písečný vlk*. Přeložil Viola SOMOGYI. Praha: Euromedia. Pikola (Euromedia). ISBN 978-80-7549-524-2.

Cílová skupina: děti 7–9 let

Počet dětí: 10

Pomůcky: kniha *Písečný vlk*, pracovní list, pero

Časová dotace: 60 minut

Cíl setkání: naučí se tvořivě pracovat s literárním textem, rozvíjí pozitivní vztah k literatuře, získají znalosti z přečteného textu, naučí se vyhledávat podstatné informace, získání kladného vztahu k četbě, naučí se shrnovat text, naučí se převyprávět děj

Rozvíjené kompetence: kompetence k učení, kompetence komunikativní, kompetence činnostní, kompetence osobnostní a sociální

Aktivita č. 1 – Úvodní povídání

Krátký rozhovor o tom, jak se děti mají.

Úvod do tématu: Dnes si přečteme kapitolu, která nás bude trochu bolet. Budeme číst čtvrtou kapitolu, kde nám Zacharína povypráví o svých modřinách.

Aktivita č. 2 – Četba čtvrté kapitoly z knihy A. Lind, *Písečný vlk*, str. 30–37 (viz Příloha X).⁶³

Společné čtení dětí, ve čtení se střídají po dvou větách.

Cíle aktivity:

- poslech čteného textu
- porozumět příběhu
- vzbuzovat zájem o knihy
- rozvoj myšlení a představivosti
- schopnost čtení s porozuměním

Aktivita č. 3 – Otázky k příběhu

Kladení otázek před začátkem čtení, v průběhu čtení a po skončení čtení.

Otázky před čtením: Máte někdo nějakou modřinu? Pokud ano, při jaké činnosti se vám udělala?

⁶³ LIND, Å. *Písečný vlk*, Praha: Euromedia, 2017. Pikola (Euromedia). ISBN 978-80-7549-524-2, s. 30–37

Otázky v průběhu čtení: Jak si udělala modřiny? Může mít Písečný vlk také modřiny?

Otázky po přečtení: Líbila se vám tato kapitola? Co všechno Zacharína zažila? Dokáže někdo ve stručnosti převyprávět příběh? Chová se Zacharína vždy zodpovědně?

Aktivita č. 4 – Vypracování pracovního listu (viz Příloha XI):

Motivace: Modrá, fialová, zelená, žlutá – to jsou všechno barvy modřiny. Dovedeš napsat alespoň čtyři příklady, kdy se ti může udělat modřina? Jak asi vzniká modřina?

Vlastní aktivita – Modřina

Cíl: děti si aktivitou podpoří rozvoj jemné motoriky, rozvoj myšlení, rozvoj fantazie

Pomůcky: pracovní list, psací pero

Časová dotace: cca 20 minut

Prostředí: čtenářský klub

Cíl aktivity:

- osvojit si základy k práci s informacemi
- rozvoj jemné motoriky
- rozvoj kreativity
- rozvoj fantazie

9.5 Čtenářský klub: V. setkání

Metodický list V

Téma: Na návštěvě u Písečného vlka

Kniha: LIND, Åsa. *Písečný vlk*. Přeložil Viola SOMOGYI. Praha: Euromedia. Pikola (Euromedia). ISBN 978-80-7549-524-2.

Cílová skupina: děti 7–9 let

Počet dětí: 8

Pomůcky: kniha *Písečný vlk*, pracovní list, pero, pastelky, tužka, guma

Časová dotace: 60 minut

Cíl setkání: naučí se tvořivě pracovat s literárním textem, rozvíjí pozitivní vztah k literatuře, získají znalosti z přečteného textu, naučí se vyhledávat podstatné informace, získání kladného vztahu k četbě, naučí se shrnovat text, naučí se převyprávět děj

Rozvíjené kompetence: kompetence k učení, kompetence komunikativní, kompetence činnostní, kompetence osobnostní a sociální

Aktivita č. 1 – Úvodní povídání

Krátký rozhovor o tom, jak se děti mají.

Úvod do tématu: Dnes si přečteme pátou kapitolu z knihy. Když si přečtete název kapitoly, jaké dobrodružství zažije Zacharína tentokrát?

Aktivita č. 2 – Četba páté kapitoly z knihy A. Lind, *Písečný vlk*, str. 38–46 (viz Příloha XIII).⁶⁴ Předčítání.

Cíle aktivity:

- poslech čteného textu
- porozumět příběhu
- vzbuzovat zájem o knihy
- rozvoj myšlení a představivosti
- schopnost čtení s porozuměním

Aktivita č. 3 – Otázky k příběhu

Kladení otázek před začátkem čtení, v průběhu čtení a po skončení čtení.

Otázky před čtením: Chodíte rádi na návštěvu? Co si představíte, když se řekne návštěva? Kdo k vám nejčastěji chodí na návštěvu? Ke komu nejčastěji chodíte na návštěvu vy?

Otázky v průběhu čtení:

⁶⁴ LIND, Å. *Písečný vlk*, Praha: Euromedia, 2017. Pikola (Euromedia). ISBN 978-80-7549-524-2, s. 38–46

Otázky po přečtení: Líbila se vám kapitola? Co dobrého měla Zacharína u Písečného vlka? Měl Písečný vlk vše připravené? Kde bydlel Písečný vlk? Už ví maminka s tatínkem, kdo je Písečný vlk?

Aktivita č. 4 – Vypracování pracovního listu (viz Příloha XIV):

Motivace: Jak vypadá tvůj pokojíček? Chtěl bys také bydlet na dvou místech? Pokud ano, proč? Pokud ne, z jakého důvodu? Chtěl/a bys mít pokojíček se sourozencem?

Vlastní aktivita – Namaluj příbytek Písečného vlka

Pomůcky: pracovní list, pastelky

Časová dotace: cca 25 minut

Prostředí: čtenářský klub

Cíl aktivity:

- osvojit si základy k práci s informacemi
- rozvoj jemné motoriky
- rozvoj kreativity
- rozvoj fantazie
- rozvoj pozornosti

9.6 Čtenářský klub: VI. setkání

Metodický list VI

Téma: Zacharínština

Kniha: LIND, Åsa. *Písečný vlk*. Přeložil Viola SOMOGYI. Praha: Euromedia. Pikola (Euromedia). ISBN 978-80-7549-524-2.

Cílová skupina: děti 7–9 let

Počet dětí: 10

Pomůcky: kniha *Písečný vlk*, pracovní list, pero

Časová dotace: 60 minut

Cíl setkání: naučí se tvořivě pracovat s literárním textem, rozvíjí pozitivní vztah k literatuře, získají znalosti z přečteného textu, naučí se vyhledávat podstatné informace, získání kladného vztahu k četbě, naučí se shrnovat text, naučí se převyprávět děj

Rozvíjené kompetence: kompetence k učení, kompetence komunikativní, kompetence činnostní, kompetence osobnostní a sociální

Aktivita č. 1 – Úvodní povídání

Krátký rozhovor o tom, jak se děti mají.

Úvod do tématu: Když se řekne anglický jazyk, český jazyk, slovenský jazyk, polský jazyk, co se vám, děti, vybaví?

Aktivita č. 2 – Četba šesté kapitoly z knihy A. Lind, *Písečný vlk*, str. 47–52 (viz Příloha XVI).⁶⁵

Společné čtení dětí, ve čtení se střídají po dvou větách.

Cíle aktivity:

- poslech čteného textu
- porozumět příběhu
- vzbuzovat zájem o knihy
- rozvoj myšlení a představivosti
- schopnost čtení s porozuměním

Aktivita č. 3 – Otázky k příběhu

Kladení otázek před začátkem čtení, v průběhu čtení a po skončení čtení.

Otázky před čtením: Co jsou cizí jazyky? Kolik znáš cizích jazyků? Máš s kamarádem nějaký svůj cizí jazyk nebo tajné písmo?

⁶⁵ LIND, Å. *Písečný vlk*, Praha: Euromedia, 2017. Pikola (Euromedia). ISBN 978-80-7549-524-2, s. 47–52

Otázky v průběhu čtení: Jak se jmenovala její řeč? Jak mluví motýli? Umí Písečný vlk nějaký cizí jazyk? Rozuměl tatínek její řeči? Pamatuješ si, jak Zacharína pojmenovala vlnu, kotrmelec?

Otázky po přečtení: Co ty a cizí jazyk? Jakými cizími jazyky mluví Písečný vlk? Jak se jmenoval jazyk, který vymyslela Zacharína? Jezdíš s rodiči do zahraničí? Líbil se ti jazyk, který vymyslela Zacharína? O čem byla šestá kapitola? Kdo nám stručně převypráví děj?

Aktivita č. 4 – Vypracování pracovního listu (viz Příloha XVII):

Motivace: Proč jsou cizí jazyky důležité? Učíš se nějaký cizí jazyk? Jakým cizím jazykem bys chtěl umět mluvit? Jezdíš rád do ciziny?

Vlastní aktivita – Cizí jazyk

Cíl: rozvoj myšlení, rozvoj slovní zásoby

Pomůcky: pracovní list, psací pero

Časová dotace: cca 10 minut

Prostředí: čtenářský klub

Cíl aktivity:

- osvojit si základy k práci s informacemi
- rozvoj jemné motoriky
- rozvoj kreativity
- rozvoj fantazie
- rozvoj pozornosti

9.7 Čtenářský klub: VII. setkání

Metodický list VII

Téma: Nemá cenu sedět na zadku

Kniha: LIND, Åsa. *Písečný vlk*. Přeložil Viola SOMOGYI. Praha: Euromedia. Pikola (Euromedia). ISBN 978-80-7549-524-2.

Cílová skupina: děti 7–9 let

Počet dětí: 10

Pomůcky: kniha *Písečný vlk*, pracovní list, pero, pastelky, tužka, guma

Časová dotace: 60 minut

Cíl setkání: naučí se tvořivě pracovat s literárním textem, rozvíjí pozitivní vztah k literatuře, získají znalosti z přečteného textu, naučí se vyhledávat podstatné informace, získání kladného vztahu k četbě, naučí se shrnovat text, naučí se převyprávět děj

Rozvíjené kompetence: kompetence k učení, kompetence komunikativní, kompetence činnostní, kompetence k řešení problémů, kompetence osobnostní a sociální

Aktivita č. 1 – Úvodní povídání

Krátký rozhovor o tom, jak se děti mají.

Úvod do tématu: Když ti řeknu název kapitoly – Nemá cenu sedět na zadku – o čem si myslíš, že kapitola bude? Jaké dle tebe prožije Zacharína dobrodružství?

Aktivita č. 2 – Četba sedmé kapitoly z knihy A. Lind, *Písečný vlk*, str. 53–59 (viz Příloha XIX).⁶⁶

Společné čtení dětí, ve čtení se střídají po třech větách.

Cíle aktivity:

- poslech čteného textu
- porozumět příběhu
- rozvoj vnímavosti k mluvenému slovu
- vzbuzovat zájem o knihy
- rozvoj myšlení a představivosti
- schopnost čtení s porozuměním

Aktivita č. 3 – Otázky k příběhu

Kladení otázek před začátkem čtení, v průběhu čtení a po skončení čtení.

Otázky před čtením: Jsi neposeda? Děláš nějaký sport? Jak se dá dobře vybit energie?

⁶⁶ LIND, Å. *Písečný vlk*, Praha: Euromedia, 2017. Pikola (Euromedia). ISBN 978-80-7549-524-2, s. 53–59

Otázky v průběhu čtení: Máš také neposedné nohy? Proč je důležité u jídla sedět? Co nejraději děláš ve volném čase ty?

Otázky po přečtení: Líbila se ti tato kapitola? Co bys doporučil/a Zacharíně, aby udělala s nohama? Sedíš při jídle u stolu v kuchyni? Kdo nám stručně převypráví děj?

Aktivita č. 4 – Vypracování pracovního listu (viz Příloha XX):

Motivace: Teď jsme si přečetli o Zacharíně a její neposedných nohách.

Vlastní aktivita – Volný čas

Pomůcky: pracovní list, tužky, pastelky, fixy

Časová dotace: cca 20 minut

Prostředí: čtenářský klub

Cíl aktivity:

- osvojit si základy k práci s informacemi
- rozvoj jemné motoriky
- rozvoj kreativity
- rozvoj fantazie
- rozvoj pozornosti

9.8 Čtenářský klub: VIII. setkání

Metodický list VIII

Téma: Otravné řeči

Kniha: LIND, Åsa. *Písečný vlk*. Přeložil Viola SOMOGYI. Praha: Euromedia. Pikola (Euromedia). ISBN 978-80-7549-524-2.

Cílová skupina: děti 7–9 let

Počet dětí: 7

Pomůcky: kniha *Písečný vlk*, pracovní list, pero

Časová dotace: 60 minut

Cíl setkání: naučí se tvořivě pracovat s literárním textem, rozvíjí pozitivní vztah k literatuře, získají znalosti z přečteného textu, naučí se vyhledávat podstatné informace, získání kladného vztahu k četbě, naučí se shrnovat text, naučí se převyprávět děj

Rozvíjené kompetence: kompetence k učení, kompetence komunikativní, kompetence činnostní, kompetence osobnostní a sociální

Aktivita č. 1 – Úvodní povídání

Krátký rozhovor o tom, jak se děti mají.

Úvod do tématu: Otravné řeči. Co si pod tímto slovním spojením představíš? To bude asi Zacharína zase zlobit maminku a tatínka.

Aktivita č. 2 – Četba osmé kapitoly z knihy A. Lind, *Písečný vlk*, str. 60–67 (viz Příloha XXII).⁶⁷

Předčítání.

Cíle aktivity:

- poslech čteného textu
- porozumět příběhu
- vzbuzovat zájem o knihy
- rozvoj myšlení a představivosti
- schopnost čtení s porozuměním

Aktivita č. 3 – Otázky k příběhu

Kladení otázek před začátkem čtení, v průběhu čtení a po skončení čtení.

Otázky před čtením: Jaké řeči mohou být otravné? Také ti někdy někdo řekl, že máš otravné řeči?

⁶⁷ LIND, Å. *Písečný vlk*, Praha: Euromedia, 2017. Pikola (Euromedia). ISBN 978-80-7549-524-2, s. 60–67

Otázky v průběhu čtení: Jak Písečný vlk vysvětlil Zacharíně, co jsou to nadávky? Na koho se Zacharína zlobila? Čeho Zacharína litovala?

Otázky po přečtení: Proč byla Zacharína našťvaná? Proč se musíme doma zouvat? Proč si tatínek přál, aby Zacharína nechodila doma v holínkách? Je slušné používat nadávky? Kdo nám stručně převypráví děj?

Aktivita č. 4 – Vypracování pracovního listu (viz Příloha XXIII):

Motivace: Představ si, že je léto, teplo, sluníčko krásně hřeje. A ty dostaneš chuť na zmrzlinu. Přejdeš ke stánku a tam mají úplně všechny druhy zmrzliny. Jakou by sis dal/a?

Vlastní aktivita – Oblíbená zmrzlina

Pomůcky: pracovní list, pastelky, pero

Časová dotace: cca 10 minut

Prostředí: čtenářský klub

Cíl aktivity:

- osvojit si základy k práci s informacemi
- rozvoj jemné motoriky
- rozvoj kreativity a fantazie
- rozvoj pozornosti

9.9 Čtenářský klub: IX. setkání

Metodický list IX

Téma: Nekonečný párek

Kniha: LIND, Åsa. *Písečný vlk*. Přeložil Viola SOMOGYI. Praha: Euromedia. Pikola (Euromedia). ISBN 978-80-7549-524-2.

Cílová skupina: děti 7–9 let

Počet dětí: 10

Pomůcky: kniha *Písečný vlk*, pracovní list, pero, pastelky, tužka, guma

Časová dotace: 60 minut

Cíl setkání: naučí se tvořivě pracovat s literárním textem, rozvíjí pozitivní vztah k literatuře, získají znalosti z přečteného textu, naučí se vyhledávat podstatné informace, získání kladného vztahu k četbě, naučí se shrnovat text, naučí se převyprávět děj

Rozvíjené kompetence: kompetence k učení, kompetence komunikativní, kompetence činnostní, kompetence osobnostní a sociální

Aktivita č. 1 – Úvodní povídání

Krátký rozhovor o tom, jak se děti mají.

Úvod do tématu: Vesmír. Co se ti vybaví, když se řekne vesmír?

Aktivita č. 2 – Četba deváté kapitoly z knihy A. Lind, *Písečný vlk*, str. 68–74 (viz Příloha XXV).⁶⁸

Společné čtení dětí, ve čtení se střídají po dvou větách.

Cíle aktivity:

- poslech čteného textu
- rozvoj vnímavosti k mluvenému slovu
- vzbuzovat zájem o knihy
- rozvoj myšlení a představivosti
- schopnost čtení s porozuměním

Aktivita č. 3 – Otázky k příběhu

Kladení otázek před začátkem čtení, v průběhu čtení a po skončení čtení.

Otázky před čtením: Jak bys popsal/a nekonečno? Líbí se ti vesmír? Navštívil/a jsi někdy planetárium?

⁶⁸ LIND, Å. *Písečný vlk*, Praha: Euromedia, 2017. Pikola (Euromedia). ISBN 978-80-7549-524-2, s. 68–74

Otázky v průběhu čtení: Co trápí Zacharínu? Proč chtěla plakat?

Otázky po přečtení: Co ty a vesmír? Co si myslíš, že je ve vesmíru? Co je vesmír dle Písečného vlka? Navštívil/a jsi někdy planetárium? O čem byla devátá kapitola? Kdo nám stručně převypráví děj?

Aktivita č. 4 – Vypracování pracovního listu (viz Příloha XXVI):

Motivace: Každý večer, když se podíváš na oblohu, uvidíš tmavě černou tmou a na ní žluté hvězdy a měsíc. Má měsíc pokaždé stejný tvar? Nalezneš na obloze pokaždé hvězdy a měsíc?

Vlastní aktivita – Vesmír

Pomůcky: pracovní list, pastelky, voskovky

Časová dotace: cca 25 minut

Prostředí: čtenářský klub

Cíl aktivity:

- osvojit si základy k práci s informacemi
- rozvoj jemné motoriky
- rozvoj kreativity a fantazie
- rozvoj pozornosti

9.10 Čtenářský klub: X. setkání

Metodický list X

Téma: Stydlivá, stydlivější, nejstydlivější

Kniha: LIND, Åsa. *Písečný vlk*. Přeložil Viola SOMOGYI. Praha: Euromedia. Pikola (Euromedia). ISBN 978-80-7549-524-2.

Cílová skupina: děti 7–9 let

Cíl setkání: naučí se tvořivě pracovat s literárním textem, rozvíjí pozitivní vztah k literatuře, získají znalosti z přečteného textu, naučí se vyhledávat podstatné informace, získání kladného vztahu k četbě, naučí se shrnovat text, naučí se převyprávět děj

Rozvíjené kompetence: kompetence k učení, kompetence komunikativní, kompetence činnostní, kompetence osobnostní a sociální

Aktivita č. 1 – Úvodní povídání

Krátký rozhovor o tom, jak se děti mají.

Úvod do tématu: Jak už název kapitoly napovídá, dnes se bude Zacharína nejspíše stydět. Také se někdy stydíš? Já třeba ano.

Aktivita č. 2 – Četba desáté kapitoly z knihy A. Lind, *Písečný vlk*, str. 75–82 (viz Příloha XXVIII).⁶⁹

Společné čtení dětí, ve čtení se střídají po třech větách.

Cíle aktivity:

- poslech čteného textu
- porozumět příběhu
- rozvoj vnímavosti k mluvenému slovu
- vzbuzovat zájem o knihy
- rozvoj myšlení a představivosti
- schopnost čtení s porozuměním

Aktivita č. 3 – Otázky k příběhu

Kladení otázek před začátkem čtení, v průběhu čtení a po skončení čtení.

Otázky před čtením: V jakém případě se nejvíce stydíš? Děláš rád/a vystoupení pro ostatní?

Otázky v průběhu čtení: Co vše prožívá Zacharína? Jaké má trápení?

Otázky po přečtení: Zpíváš rád/a? Líbila se ti kniha? O čem byla desátá kapitola? Jaké dobrodružství Zacharíny se ti líbilo nejvíce? Kdo nám stručně převypráví děj?

⁶⁹ LIND, Å. *Písečný vlk*, Praha: Euromedia, 2017. Pikola (Euromedia). ISBN 978-80-7549-524-2, s. 75–82

Aktivita č. 4 – Vypracování pracovního listu (viz Příloha XXIX):

Motivace: Celých deset setkání jsme četli příběhy o holčičce Zacharíně, ale ani jednou jsme si o ní nepovídali. Jak si myslíš, že Zacharína vypadá? Jak je asi velká? Kolik jí je let?

Vlastní aktivita – Hlavní protagonista knihy

Pomůcky: pracovní list, pastelky

Časová dotace: cca 20 minut

Prostředí: čtenářský klub

Cíl aktivity:

- osvojit si základy k práci s informacemi
- rozvoj jemné motoriky
- rozvoj kreativity
- rozvoj fantazie
- rozvoj pozornosti

10 Reflexe

Záměrem mé činnosti v rámci působení ve čtenářském klubu bylo představit dětem pojetí samoty a přátelství v knihách pro děti a mládež. Z důvodu aktuální epidemiologické situace se mi nepodařilo ověřit v praxi využití všech vybraných děl k rozboru. Tudíž jsem po domluvě s paní ředitelkou mohla navštěvovat a ověřovat pracovní listy pouze ve čtenářském klubu Ťapík, který navštěvuje ve svém volném čase deset dětí ve věku 7–9 let. Ve své práci jsem z tohoto důvodu vytvořila pracovní listy jen ke knize *Písečný vlk*. Mrzí mě, že jsem z výše uvedených důvodů nemohla ověřit pracovní listy u různých věkových kategorií.

Při jednotlivých setkáních se děti postupně seznamovaly s jednou kapitolou v knize, a poznávaly tak blíže Zacharínu a Písečného vlka. V průběhu deseti kapitol s nimi prožily spoustu dobrodružství.

Pracovní listy byly zaměřeny na čtení s porozuměním, čtenářskou gramotnost a byly doplněny výtvarnými činnostmi nebo otázkami týkajícími se jejich zájmů. Porozumění textu bylo ověřeno na základě otázek, které jsem dětem kladla a děti na ně odpovídaly. Při některých odpovědích se musely více zamyslet. Pokud jim otázka nebyla zcela jasná, opětovně jsem ji dětem vysvětlila.

Nejvíce se pracovní listy zaměřovaly na rozvoj pozornosti u slyšeného textu, na schopnost reagovat na slyšený text, převyprávění textu a jeho zapamatování, schopnost vyhledat odpovědi na otázky.

Všechny úkoly a otázky v pracovních listech jsem se snažila vytvořit tak, aby korespondovaly s RVP. Vytvořené pracovní listy jsem konzultovala a hodnotila s vedoucí čtenářského klubu. Při přípravě pracovních listů jsem se snažila dbát na jejich stránku znalostní a komunikační. Po přečtení kapitoly jsem se snažila u dětí rozvinout empatii a schopnost zamyslet se nad otázkami. Největší obtíže jsem měla s vytvářením otázek tak, abych děti zaujala a vhodně motivovala. Snažila jsem se do pracovních listů vkládat otázky týkající se i samotných dětí a nejen rozboru knihy. Za silnou stránku považuji právě vložení úkolů typu „Namaluj...“. Takové aktivity děti nejvíce baví, ale jsou i rizikem vzhledem k délce malování. Některé děti měly problém stihnout vyplnit pracovní list a namalovat v něm ještě obrázek. Předpokládaný čas na vyplňování pracovních listů byl 40 minut z celkových 60 minut čtenářského klubu.

Během ověřování pracovních listů nenastal žádný větší problém. Malý problém nastal pouze s pracovními listy číslo jedna, čtyři a sedm. U pracovního listu číslo jedna s úkolem číslo tři, u čtvrtého listu s úkolem číslo tři a u sedmého pracovního listu s úkolem číslo dva. Vyvstálé problémy u prvního pracovního listu pramenily z nedostatečného porozumění zadání úkolu. A u čtvrtého a sedmého pracovního listu bylo problémem nepozorné čtení. Práce s dětmi byla úspěšná. Někdy bylo potřeba aktivity více vysvětlit. Někdy je stačilo vysvětlit individuálně, někdy jsem je vysvětlila znovu celé skupině. Celkové působení ve čtenářském klubu hodnotím kladně. Zpětná reflexe od dětí byla také kladná. Pracovní listy byly úspěšně splněny a velmi se líbily i paní učitelkám, které si je nakopírovaly a budou s nimi pracovat v hodinách literatury.

Závěr

Bakalářská práce *Témata přátelství a samoty ve vybraných literárních dílech pro děti a mládež a jejich uplatnění ve volnočasové výchově ke čtenářství* je zaměřena na představení rozmanitých pojetí témat přátelství a samoty ve vybraných dílech současné literatury pro děti a mládež a jejich uplatnění ve volnočasové výchově ke čtenářství. Tuto skutečnost jsem se snažila představit pomocí vytvořených metodických a pracovních listů, které jsem částečně ověřila v praxi. Do práce jsem zahrнула závěry z následné reflexe.

Bakalářská práce je rozdělena na dvě části: a to na část teoretickou a na část praktickou. Teoretická část se zabývá vymezením pojmu charakteristika literatury pro děti a mládež, funkcemi literatury, členěním, charakteristickými žánry a formami literatury pro děti a mládež. V práci také představuji různá pojetí přátelství a samoty a využití tématu přátelství a samota v literatuře pro děti a mládež. V teoretické části se dále věnuji rozboru čtyř literárních děl zaměřených na téma přátelství a samoty. Pro tento rozbor jsem vybrala tři soudobé spisovatele a jednoho dávného spisovatele, abych dokázala, že dané téma se v literatuře objevovalo již v minulosti. Ze soudobých autorů jsem vybrala švédskou spisovatelku Åsa Lind, italskou spisovatelku Elenu Ferrante a norskou spisovatelku Lisu Aisato. Z dávnějších autorů jsem vybrala dánského spisovatele Hanse Christiana Andersena. Všichni čtyři autoři osobitě pojímají téma samoty a přátelství v literatuře. K rozboru knih jsem zvolila tato díla: *Písečný vlk*, *Pláž v noci*, *Luna a ryba* a *Statečný cínový vojáček*. Díla jsou napsána v žánru příběhové prózy pro děti a pohádky. V práci také představuji rozmanitá pojetí témat přátelství a samoty. Zaměřila jsem se na porovnání pojetí jednotlivých autorů a jejich děl. Popsala jsem, jak jednotliví autoři pojímají přátelství a samotu, a uvedla ukázky z děl.

V praktické části bylo hlavní náplní vytvoření pracovních listů a jejich ověření v praxi. Pracovní listy jsou vytvořeny ke knize *Písečný vlk*. Při tvorbě pracovních listů jsem vycházela ze svých znalostí a zkušeností a dále jsem vycházela z teoretických poznatků. Tyto poznatky jsem využila při zpracování vlastních pracovních listů, jejich realizaci a uplatnění ve čtenářském klubu. Pracovní listy jsou zpracovány tak, aby je mohl použít kdokoliv pro svoji potřebu.

Praktickou část jsem ověřovala ve čtenářském klubu, který probíhá v rámci Základní školy Komenského v Dačicích. Během ověřování pracovních listů jsem spolupracovala s vedoucí čtenářského klubu a veškerou svoji činnost jsem s ní konzultovala. Před ověřením jsem měla strach, že se dětem kniha nebude líbit a nenadchne je. Mé obavy se naštěstí nenaplnily. Kniha děti bavila a rády prožívaly se Zacharínou a Písečným vlkem dobrodružství. Mrzelo mě, že jsme na jednu kapitolu v knize měli pouze 60 minut času. Děti se hodně často zapovídaly a pak jsem je, ač nerada, musela zastavit a vrátit se k dané práci. Z tohoto důvodu bych možná vybrala knihu s kratším textem na čtení, abychom si mohli s dětmi více povídat. Největší úspěch měly aktivity, kdy děti malovaly. Líbilo se jim, že poslední část pracovních listů se jich osobně týká. Jako úspěch hodnotím, že se dětem kniha líbila a těšily se na další setkání. Ze zpětné vazby vím, že děti toužily knihu dočíst až do konce. V průběhu mého působení ve čtenářském kroužku jsme se dostali k desáté kapitole z patnácti kapitol knihy.

V průběhu zpracování mé bakalářské práce a ověřování pracovních listů mne napadalo mnoho dalších myšlenek, jak s knihou pracovat. Věřím, že získané poznatky budu v budoucnosti využívat.

Seznam literárních zdrojů

Odborná literatura

ARISTOTELÉS. *Etika Nikomachova*. 2. rozš. vyd. Přeložil Antonín KRÍŽ. Praha: P. Rezek, 1996. ISBN 80-901796-7-3.

BENYOVSZKY, Ladislav. *Filozofický slovník*. Praha: EWA, 1994. ISBN 80-85764-07-5

PETERKA, Josef. *Teorie literatury pro učitele*. 3. vyd. Jíloviště: Mercury Music & Entertainment, 2007. ISBN 978-80-239-9284-7.

MACHEK, Václav. *Etymologický slovník jazyka českého*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1997. ISBN 80-7106-242-1.

MOORE, Thomas. *Kniha o lásce a přátelství: pohled hlubinné psychologie a spirituálních tradic na mezilidské vztahy*. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-7178-160-6.

SAINT-EXUPÉRY, Antoine de. *Malý princ*. 2. vyd. v nakl. Fortuna Libri v tomto překladu. Přeložil Jiří ŽÁK. Praha: Fortuna Libri, c2015. ISBN 9788073219314.

SÁBATO, Ernesto. *Spisovatel a jeho přízraky*. Praha: Mladá fronta, 2002. Myšlenky (Mladá fronta). ISBN 80-204-0933-5.

STROEBE, Wolfgang. *Sociální psychologie*. Přel. Brejlová, Dagmar a Le Roch, Pavla; Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-092-5

SOUDKOVÁ, MILUŠE. *O zdravých vztazích mezi lidmi – Přátelství a manželství*, Brno: Doplněk, 2006. ISBN 80-7239-196-8

VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie I.: dětství a dospívání*. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0956-8.

VÝROST, Jozef. *Aplikovaná sociální psychologie II*. Praha: Grada, 2001. Psyché (Grada). ISBN 80-247-0042-5.

Beletrie

AISATO, Lisa. *Luna a ryba*. Přeložil Tomáš POKORNÝ. Praha: Dobrovský, 2019. Drobek. ISBN 978-80-7585-669-2.

ANDERSEN, Hans Christian. *Cínový vojáček: pohádka s puzzle*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2005. ISBN 80-7360-200-8.

FERRANTE, Elena. *Pláž v noci*. Ilustroval Mara CERRI, přeložil Alice FLEMROVÁ. Praha: Prostor, 2019. ISBN isbn978-80-7260-438-8.

LIND, Åsa. *Písečný vlk*. Přeložil Viola SOMOGYI. Praha: Euromedia, 2017. Pikola (Euromedia). ISBN 978-80-7549-524-2.

Seznam internetových zdrojů

Åsa Lind | knizniklub.cz. knizniklub.cz – internetové knihkupectví [online]. Copyright © 2005 [cit. 14.12.2021]. Dostupné z: <https://www.knizniklub.cz/autori/58854-asa-lind.html>

Elena Ferrante | Knihy Dobrovský. Knihy Dobrovský | Vaše (nejen) online knihkupectví s tradicí [online]. Copyright © 2001 [cit. 12.11.2021]. Dostupné z: <https://www.knihydobrovsky.cz/autori/ferrante-elena-149491>

Elena Ferrante životopis | Databáze knih. Knihy | Databáze knih [online]. Copyright © 2008 [cit. 14.01.2022]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/zivotopis/elena-ferrante-32773>

Hans Christian Andersen – Národní divadlo. [online]. [cit. 3.12.2021]. Dostupné z: <https://www.narodni-divadlo.cz/cs/profil/hans-christian-andersen-1595032>

Hans Christian Andersen | životopis, informace | ČBDB.cz. Vaše databáze knih – knižní databáze | ČBDB.cz [online]. Copyright © 2009 [cit. 14.01.2022]. Dostupné z: <https://www.cbdb.cz/autor-1136-hans-christian-andersen>

Hans Christian Andersen – Wikiwand. Wikiwand [online]. Dostupné z: https://www.wikiwand.com/cs/Hans_Christian_Andersen

Lisa Aisato — Lisa Aisato. Google Translate [online]. Dostupné z: <https://www.aisato.no/>

Řeháková, B. (2003). Vzorce přátelství v české společnosti. Sociologický časopis 4/2003, p509-528. Získáno dne 30. listopadu 2021 z <http://sreview.soc.cas.cz/>

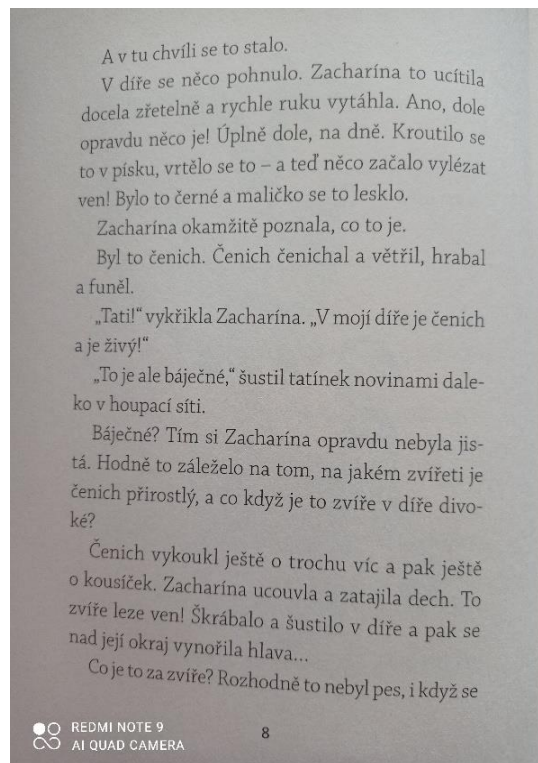
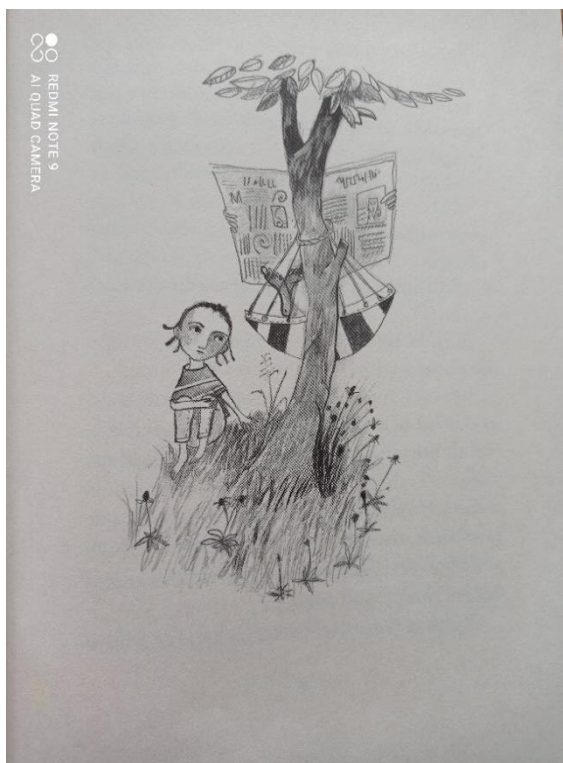
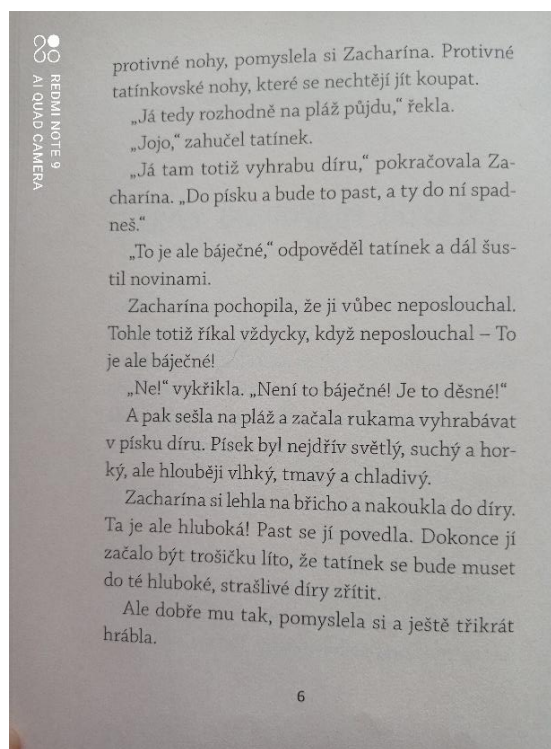
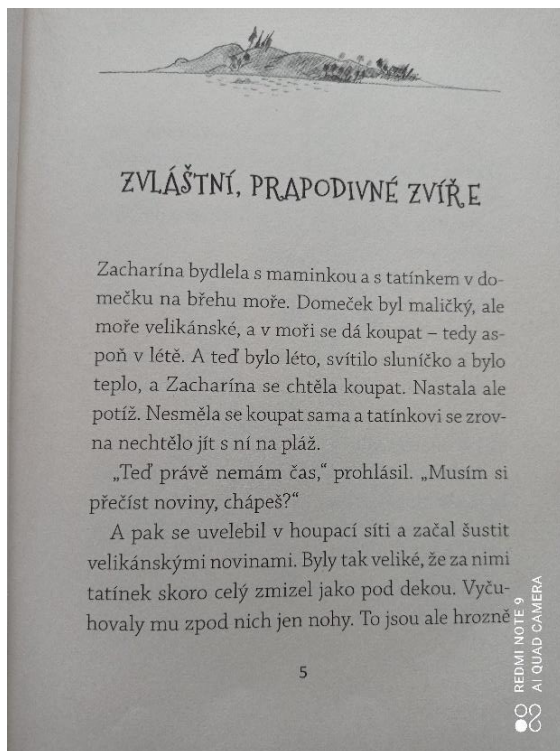
ZŠ Komenského Dačice: zájmová činnost – Čtenářský klub Ťapík 2021/2022. ZŠ Komenského Dačice: [online]. Copyright © Základní škola Dačice, Komenského 7, okres Jindřichův Hradec 2022 [cit. 14.01.2022]. Dostupné z: <https://www.zsdacice.eu/zajmova-cinnost,11/ctenarsky-klub-tapik-20212022,3403>

Přílohy

Seznam příloh

Příloha I	Text ke čtení – Zvláštní, prapodivné zvíře
Příloha II	Pracovní list č. I – Zvláštní, prapodivné zvíře
Příloha III	Vypracovaný pracovní list č. I
Příloha IV	Text ke čtení – Všichni pořád jen pracují a pracují!
Příloha V	Pracovní list č. II – Všichni pořád jen pracují a pracují!
Příloha VI	Vypracovaný pracovní list č. II
Příloha VII	Text ke čtení – Obrázek z výletu
Příloha VIII	Pracovní list č. III – Obrázek z výletu
Příloha VIX	Vypracovaný pracovní list č. III
Příloha X	Text ke čtení – Statečné modřiny
Příloha XI	Pracovní list č. IV – Statečné modřiny
Příloha XII	Vypracovaný pracovní list č. IV
Příloha XIII	Text ke čtení – Na návštěvě u Písečného vlka
Příloha XIV	Pracovní list č. V – Na návštěvě u Písečného vlka
Příloha XV	Vypracovaný pracovní list č. V
Příloha XVI	Text ke čtení – Zacharínština
Příloha XVII	Pracovní list č. VI – Zacharínština
Příloha XVIII	Vypracovaný pracovní list č. VI
Příloha XIX	Text ke čtení – Nemá cenu sedět na zadku
Příloha XX	Pracovní list č. VII – Nemá cenu sedět na zadku
Příloha XXI	Vypracovaný pracovní list č. VII
Příloha XXII	Text ke čtení – Otravné řeči
Příloha XXIII	Pracovní list č. VIII – Otravné řeči
Příloha XXIV	Vypracovaný pracovní list č. VIII
Příloha XXV	Text ke čtení – Nekonečný párek
Příloha XXVI	Pracovní list č. IX – Nekonečný párek
Příloha XXVII	Vypracovaný pracovní list č. IX

Příloha XXVIII	Text ke čtení – Stydlivá, stydlivější, nejstydlivější
Příloha XXIX	Pracovní list č. X – Stydlivá, stydlivější, nejstydlivější
Příloha XXX	Vypracovaný pracovní list č. X

trochu podobalo vlčákovi, ale jen trošku, a vypadalo tak nějak mnohem divočeji. A srst nemělo huňatou, spíš jako písek, jako zlatožlutý pouštní písek.

Zvíře se rozhlédlo kolem a pochopitelně si Zacharíně všimlo.

„Chápu,“ pokývalo pomalu hlavou a Zacharína poznala, že je to kluk.

„To ty jsi vyhrabala tu díru,“ pokračovalo zvíře. „Počkat, tak to jsi určitě jezevec, vid’?“

Zacharína se neodvažovala říct ano ani ne, a tak mlčela.

Zvíře vzdychlo.

„Takové divné stvořeníčko,“ řeklo pak. „Hrabe jako jezevec, ale mlčí jako ryba.“

Odráželo se a vyskočilo z díry – čtyři nohy, tělo a pohupující se ocas. Přitápalo k Zacharíně. Holčička se schoulila a pomyslela si: Pomoc, sežere mě!

Ale zvíře nic takového neudělalo. Zacharína si nemohla pomoci a dala se do smíchu – hrozně to totiž lechtalo!

„Aha, ty řehtáš,“ prohlásilo zvíře. „Tak to jsi určitě kůň. Nebo jsi kdákala? Tak to bude slepice.“

Zvíře naklonilo hlavu a přemýšlelo.

„Ale slepice bys byla dost legrační, nemáš totiž peří,“ řeklo pak. „Na mou duši a na moje uši, ty jsi mi ale divně zvíře.“

To už Zacharína dál mlčet nedokázala.

„Já nejsem žádná slepice!“ vykřikla. „Jsem člověk!“

Zvíře se zazubilo tisíci ostrými zuby, bílými jako mušle.

„Vždyť to říkám!“ zvolalo pak. „Hrozně divně zvíře!“

Pak se rozvalilo na písek vedle Zacharíně. Písečné tělo se na slunci třpytilo jako zlato.

„Já jsem Písečný vlk,“ řeklo. „Dobrý den, dobrý den! Jsem neobyčejně vzácný a k tomu i neobyčejně krásný, nemyslíš?“

Zacharína tak úplně nevěděla, co si má myslet. S žádným písečným vlkem se ještě nesetkala. Nebyla si jistá, jestli má hrozný strach, nebo hroznou radost.

„A co jíš?“ zeptala se opatrně. „Nejíš náhodou... lidi?“

„Lidi? Kdepak, fuji!“ odpověděl Písečný vlk. „Většinou se živím slunečním nebo měsíčním světlem, z měsíčního světla vždycky hrozně zmoudřím. Já totiž vím úplně všechno.“

„Všechno na celém světě?“ divila se Zacharína.

„Všechno na všech světech, všechny odpovědi na všechny otázky,“ přikývl Písečný vlk.

Zacharína se pokusila vymyslet nějakou opravdu těžkou otázku, na kterou by ten vychloubačný vlk nedokázal odpovědět. Něco o vesmíru nebo tak. Nebo o mraveništích.

Ale když otevřela pusku, vyklouzla jí z ní docela jiná otázka.

„Proč...“ začala. „Proč musí tatínek číst noviny?“

„Ha! To je jednoduchá otázka,“ odpověděl Písečný vlk. „Je začarovaný, to je ti přece jasné!“

„Začarovaný?“ opakovala Zacharína.

„Ano, nebo něco jako zhypnotizovaný,“ vysvětloval Písečný vlk. „Oči se mu jakoby přilepily na noviny, na ta malá černá písmenka, a on se teď od nich nemůže odtrhnout.“

Zacharíně se tahle odpověď vůbec nelíbila. Nechtěla, aby tatínek zůstal až do konce života uvězněný v novinách.

„Neboj se,“ utěšoval ji Písečný vlk. „Já ho vysvobodím.“

Vyskočil a rozběhl se pryč. Uháněl jako vířící písečná bouře přímo k domu a houpací síti a vytrhl tatínkovi noviny z ruky. Jednotlivé stránky vzápětí odplachtily nad moře jako velcí ptáci.

Tatínek vypadl z houpací sítě, dopadl na zem a pomyslel si: Cože? Vlč?!

„Zacharíno!“ zavolal. „Dostal jsem úžeh! Musím se vykoupat!“

„Konečně,“ zaradovala se Zacharína.

Moře bylo rozlehlé a modré a koupali se v něm dlouho – dokud jim nesvraskala kůže na prstech. Pak šli domů, pili čaj, hráli karty a šidili, jen když to bylo nezbytně nutné.

V jamce v písku na pláži pořád ležel Písečný vlk a přemýšlel – o lidech, o tatíncích a o jiných prapodivných zvířatech.

Zvláštní, prapodivné zvíře

Název knihy: Písečný vlk

Autor: Āsa LIND

1) Podtrhni, jak se jmenuje hlavní hrdina příběhu

Josefína Zacharína Kleontýna Jeronýma Magdaléna

2) V jakém ročním období se děj odehrává?

3) Koho vyhrabala _____ (doplň jméno) na pláži z písku?

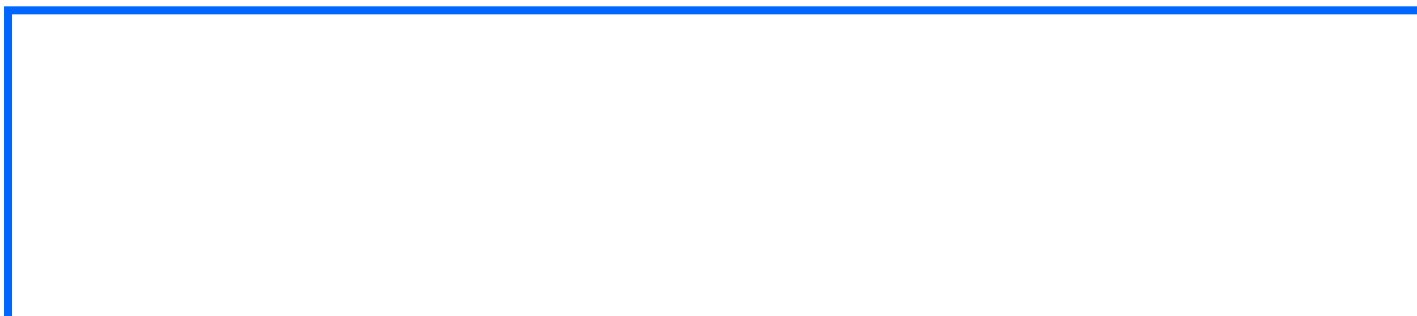
4) Jak vypadá Písečný vlk?

Zuby bílé jako (ušelm) _____

Srst (áuhaňt) _____

Barva srsti jako zlatožlutý (ískpe) _____

5) Namaluj Písečného vlka

Příloha I.

ČTENÁŘSKÝ KLUB TAPÍK

1

Zvláštní, prapodivné zvíře

Název knihy: Písečný vlk

Autor: Ása LIND

1) Podtrhni, jak se jmenuje hlavní hrdina příběhu

Josefína Zacharína Kleontýna Jeronýma Magdanéna

2) V jakém ročním období se děj odehrává?

na léto.3) Koho vyhrabala mladá písečnická volba (doplň jméno) na pláži z písku?

4) Jak vypadá Písečný vlk?

Zuby bílé jako (ušelm) šelmaSrst (áuhaňt) kuřábíBarva srsti jako zlatožlutý (ískpe) písek

5) Namaluj Písečného vlka

VŠICHNI POŘÁD JEN PRACUJÍ A PRACUJÍ!

U Zacharíny v domečku nedaleko moře bylo ráno. Zacharína seděla s maminkou u snídaně. Jedla pomalu, ale maminka rychle. Kaši do sebe skoro házela, protože hrozně spěchala do práce.

„Mami,“ řekla Zacharína. „Zahrajeme si na schovávanou?“

„Teď ne! Nemám čas, musím na autobus!“ řekla maminka. Zavolala ahoj a pusou, uvidíme se večer, a pak už byla pryč, na cestě do práce.

Zacharína šla tedy za tatínkem. Seděl v pracovně u psacího stolu. Před sebou měl hromady papírů a tlusté knihy.

„Tati,“ řekla Zacharína. „Nepůjdeme spolu dneska na ryby?“

„Prosím tě, Zacharíno, teď mě nech, musím pracovat,“ odpověděl tatínek. „Mám hrozně důležité věci na práci, chápeš?“

„Ryby jsou přece také důležité,“ odsekla Zacharína.

„Jo, jo, ale teď ne, teď pracuju,“ řekl tatínek. „Jdi si hrát ven.“

Zacharína vztekle oddusala pryč. Práce, práce, práce! Pořád to samé dokola, jen práce a práce. Dupala celou cestu z domu až na dvůr. Ale tam, právě když procházela pod jabloní, ji něco napadlo.

Písečný vlk! Jestlipak je ještě pořád na pláži? Ten určitě dělá samé zábavné věci, jen ty správné a důležité.

Zacharína seběhla po cestičce, která vedla mezi jalovci a kameny na pláž. Ano, sedí tam! Zlatě se třpytí, uši má nastražené a čenich natočený k moři, je nehybný jako socha z písku. Ale je živý, to je poznat, protože mrká.

„Ahoj,“ řekla Zacharína a vylezla na kámen.

„Ahoj,“ odpověděl Písečný vlk a stěží přitom pohnul hlavou. „To jsi dupala ty?“

„Ano, vši silou,“ přikývla Zacharína.

Seskočila z kamene a začala poskakovat dokola kolem Písečného vlka. Nejdřív po jedné noze, pak po druhé a nakonec se skulila na zem.

„To je taková otrava,“ prohlásila a udělala v písku andělíčka. „Všichni pořád jen pracují a pracují a nikdo nemá na nic čas!“

„Já taky pracuju,“ namítl Písečný vlk.

„Vždyť nic neděláš,“ podivila se Zacharína. „Jen sedíš a ani se nehneš!“

Vstala a zkusila udělat stojku. Bylo to dost těžké.

„Ovšemže pracuju,“ řekl Písečný vlk. „Dřu se jako kůň. Už jsem se skoro upracoval k smrti, to přece vidíš, ne?“

„Vždyť ale nic *neděláš*,“ nechápala Zacharína a udělala kotrmelec.

„Přesně tak,“ přikývl Písečný vlk. „Nedělám nic, a ta práce se jmenuje *nicnedělání*. Je to ta nejtěžší práce na světě.“

Smutně povzdechl.

„Vůbec nemám tušení, jak to zvládnou,“ pokračoval. „Je to tak těžké!“

„Mohla bych ti pomoci,“ navrhla Zacharína a posadila se vedle Písečného vlka. „Řekni mi jak.“

Písečný vlk jí to ukázal a Zacharína ho začala napodobovat. Brzy pochopila, že Písečný vlk měl pravdu. Nicnedělání bylo opravdu obtížné. Muselo se sedět úplně bez hnutí a nesmělo se naprosto nic dělat. Nesmělo se mluvit, kroutit prsty u nohou ani vrtat prstem v písku. Celou dobu se prostě nedělalo nic!

Zacharína seděla bez hnutí tak dlouho, až jí z toho rozbolelo celé tělo. Začala vzdychat a sténat, a právě když měla pocit, že už nedokáže dál pracovat ani vteřinu, Písečný vlk se protáhl.

„Konečně!“ zvolal. „Konečně jsme hotoví!“

„To je k neuvěření, kolik jsme toho dneska zvládli udělat,“ pokračoval. „A jak nám to šlo hezky od ruky! To je hned vidět, že jsme na to byli dva!“

Zacharína se také protáhla. To bylo příjemné!

„Ach jo, pracovat je hrozná práce,“ vzdychla.
„To ano, ale teď už máme volno,“ odpověděl
Písečný vlk. „To je vlastně smysl téhle práce – že
pak máš radost, můžeš odpočívat a dělat si, co
chceš!“

Zacharína vyskočila. Přesně věděla, co bude
dělat, až bude odpočívat. Na pláži hezky uklidí.
Možná i přestaví nábytek? To je skvělý nápad! Pře-
staví všechny kameny!

„Stojí tu jen tak halabala, nezdá se ti?“ řekla.

Písečný vlk s ní souhlasil. Kameny ležely na
písku opravdu neúpravně. Určitě jim jen prospěje,
když budou pěkně vyrovnané.

A tak Písečný vlk a Zacharína začali přesouvat
velké i malé kameny. Kutáleli je a postrkovali, vlá-
čeli a nosili, vzdychali a prozpěvovali si:

*Huja, huja, my se máme, my kameny posou-
váme!*

Když skončili, byly všechny kameny krásně srov-
nané a pláž vypadala mnohem líp. A právě když
Zacharína ukládala na místo ten poslední, objevili
se nahoře na cestičce maminka s tatínkem. Píseč-

ný vlk zamrkal, zatřpytil se a zmizel jako písečný
vír ve vodě.

„A co dál?“ zavolala Zacharína.

„Jak dál?“ nechápal tatínek.

„Chci říct... co teď?“ opravila se Zacharína. „Co
teď?“

„Přesně tak,“ ozvala se maminka. „Teď! Teď už
mám pro dnešek práci hotovou.“

„Já taky,“ dodal tatínek.

„A já taky,“ prohlásila Zacharína. „Přestěhovala
jsem všechny kameny a srovnala je.“

„No teda, tolik práce!“ podivil se tatínek.

„Žádná práce to nebyla,“ vysvětlovala Zachari-
na. „Kameny jsem přestěhovala až po práci, když
jsem měla volno.“

Maminka přikývla a snažila se tvářit, že to chá-
pe, ale nechápala samozřejmě nic.

„Poslyš, Zacharíno,“ řekla, „teď si můžeme zahrát
na schovávanou, jestli chceš.“

„Nebo můžeme jít na ryby,“ přidal se tatínek. „Já
mám totiž taky čas.“

Zacharína ale nechtěla hrát na schovávanou ani

jít na ryby. Chtěla ukázat mamince a tatínkovi, co
v té své těžké práci dělala celý den, a tak se posadila
na jeden z těch přestěhovaných kamenů a nedělala
vůbec nic. A jen si to představte, maminka s tatín-
kem si okamžitě sedli k ní a začali jí pomáhat.

ČTENÁŘSKÝ KLUB ŤAPÍK

2

Všichni pořád jen pracují a pracují

Název knihy: Písečný vlk

Autor: Āsa LIND

1) Zakroužkuj, kde se nacházel Zacharínin domeček.

na pláži ve městě na vesnici nedaleko u moře

2) Podtrhni – kapitoly dělíme na: odstavce podstavce

3) Napiš, jakým slovem začíná poslední odstavec na straně 18: _____

4) Vybarvi, kam šla maminka.

šla do práce

jela na výlet

šla do sklepa

5) Podtrhni, kolik odstavců je na straně 14: 3 4 5 6 7

6) Vybarvi, jak Písečný vlk nazýval svoji práci.

nic nedělání

těžká dřina

odpočinek

7) Jak trávíš svůj volný čas ty?

Příloha II.

ČTENÁŘSKÝ KLUB TAPÍK

2

Všichni pořád jen pracují a pracují

Název knihy: Písečný vlk

Autor: Ása LIND

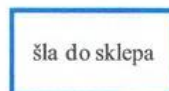
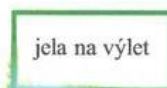
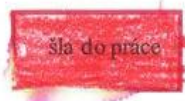

1) Zakroužkuj, kde se nacházel Zacharínův domeček

na pláži ve městě na vesnici nedaleko u moře

2) Podtrhni – kapitoly dělíme na: odstavce podstavce3) Napiš, jakým slovem začíná poslední odstavec na straně 18: kdysi

4) Vybarvi, kam šla maminka?

5) Podtrhni kolik odstavců je na straně 14: (3) 4 5 6 7

6) Vybarvi, jak Písečný vlk nazýval svoji práci_

7) Jak trávíš svůj volný čas ty?

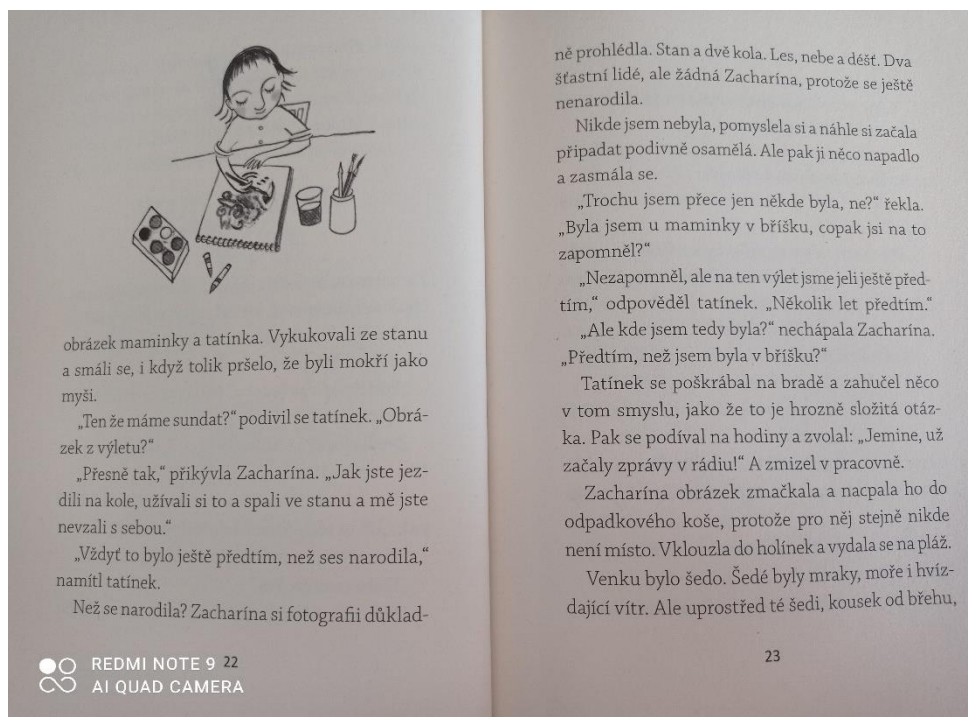
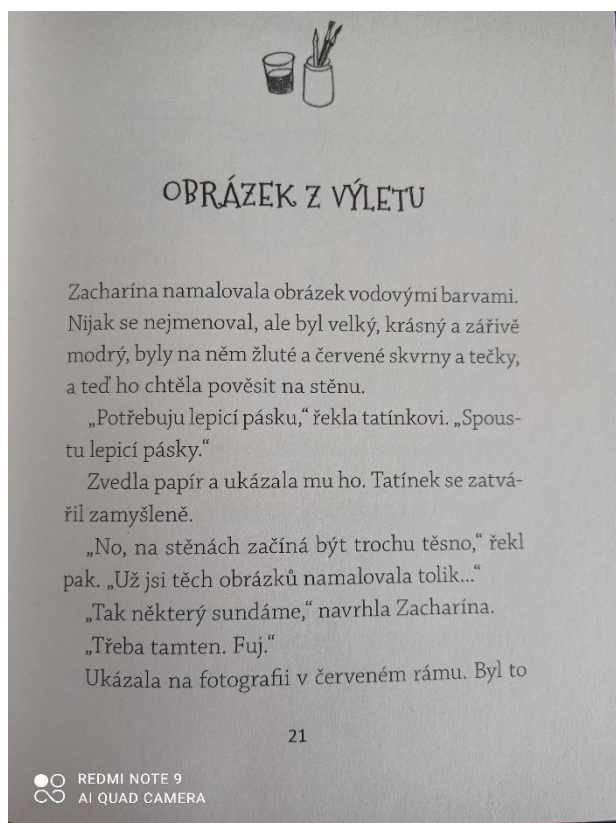
VANESKA 2)

chodím ven, jezdím na koni, chodím s holčama ven, a sem na mobilu

VERGA

trávím volný čas venku jsem na kolečkové

Q.

se třpytila a mihotala zlatožlutá tečka. Písečný vlk se koupal.

Když uviděl Zacharínu, vyběhl na pláž a oklepal si z třpytivého kožichu vodu.

„Dneska je skvělé počasí na koupání,“ prohlásil. „Už plavu v moři celé hodiny.“

„Celé hodiny?“ podivila se Zacharína. „A není ti zima?“

„Mně není nikdy zima,“ odpověděl Písečný vlk.

„Když mi je maličko chladno, třeba na čenich nebo tak, stačí, když pomyslím na tenkrát.“

„Na jaké tenkrát?“ nechápala Zacharína.

„Na tenkrát, když jsem byl žhavý uhlík,“ vysvětloval Písečný vlk. „To mi bylo hrozné horko.“

„Žhavý uhlík?“ opakovala Zacharína. „Ty jsi byl žhavý uhlík? V ohni?“

„Přesně tak,“ přikývl Písečný vlk. „Žhavý uhlík, rozpálený doruda, uvězněný v srdci Země – takový jsem byl.“

Zacharína položila ruku na jeho zlatožlutou srst. Byla krásně vyhrátá.

„Pak se ze mě stala sopka,“ pokračoval Písečný

REDMI NOTE 9
AI QUAD CAMERA

vlk. „Vytryskl jsem z nitra Země – šplouch! Divoce, nádherně, vysoko do vzduchu jako ohňostroji“

„A co dál?“ vydechla Zacharína.

„Stal se ze mě kámen,“ řekl Písečný vlk. „Přesněji řečeno kus žuly.“

„To musí být otrava, být kámen,“ uvažovala Zacharína.

„Kdepak, je to velká legrace,“ odpověděl Písečný vlk. „Hodně se nacestuješ.“

A pak začal vyprávět, jak kameny putují z vrcholů hor až do údolí, od severního pólu k jižnímu a zase nazpátek a pořád dokola kolem světa.

„Být kamenem je mnohem horší,“ dodal.

„Ale jak se z tebe stal písečný vlk?“ vyptávala se Zacharína.

„Hrál jsem si,“ vykládal Písečný vlk. „Hrál jsem si s větrem, hrál jsem si s vodou, hrál jsem si a hrál celé miliony let, až přišlo teď a stal se ze mě – nejskvělejší plavec na světě!“

Vyskočil a znovu se vrhnul do vln. Žbluňk!

„Počkej přece!“ vykřikla Zacharína. „A co já? Co jsem byla, než se ze mě stalo já?“

25

„To přece musíš vědět!“ volal Písečný vlk. „To je přece tvůj příběh!“

Ponořil se pod hladinu a byl pryč. Zacharína se vydala k domovu. Na obloze visely těžké šedé mraky. Spadla dešťová kapka, pak další a ještě jedna.

Zacharína přemýšlela a snažila se rozpomenout. Co když také byla žhavý uhlík jako Písečný vlk?

Nebo jsem možná nebyla nic, uvažovala – ale tak to přece být nemůže? Připadalo jí hrozně hloupé a nesmyslné, že by nejdřív vůbec nebyla a pak by se najednou objevila u maminky v bříšku, vyklouzla z něj ven a bylo z ní miminko.

Sopka? Kámen?

Kdepak, to já jsem nebyla, myslela si Zacharína. Žádný kámen.

Na schodech ze sebe skopla holínky a vešla do kuchyně. Tatínek stál uprostřed místnosti a tvářil se neobvykle fikaně.

„Pověsil jsem tvůj obraz,“ řekl. „Tady v kuchyni.“

Zacharína se začala rozhlížet po všech čtyřech stěnách, nakoukla dokonce i do ledničky, ale modrý obrázek pořád nemohla najít.

REDMI NOTE 9
AI QUAD CAMERA

„Ale kam? Kde je?“ zeptala se.

Tatínek se zatvářil ještě fikaněji a ukázal nahoru.

„Tahle!“ prohlásil. „Na strop!“

A opravdu. Obrázek byl samozřejmě trochu pomačkaný, ale modře zářil a byly na něm žluté a červené skvrny a tečky.

„Nástrovní malba,“ řekl tatínek. „Báječný nápad, co? Na strop se totiž vejde ještě spousta dalších obrázků!“

Zacharína pomalu chodila kolem a prohlížela si svůj modrý obrázek.

Byla jsem vítr, pomyslela si. Vítr na nebi, který rozfoukával déšť, a déšť jen padal a padal, sto dní, takže všichni lidé v celé zemi byli promočení a měli špatnou náladu. Ale dva lidé ve stanu měli z deště radost, a najednou jsem byla maminka a maminka moje, a tatínek byl náš.

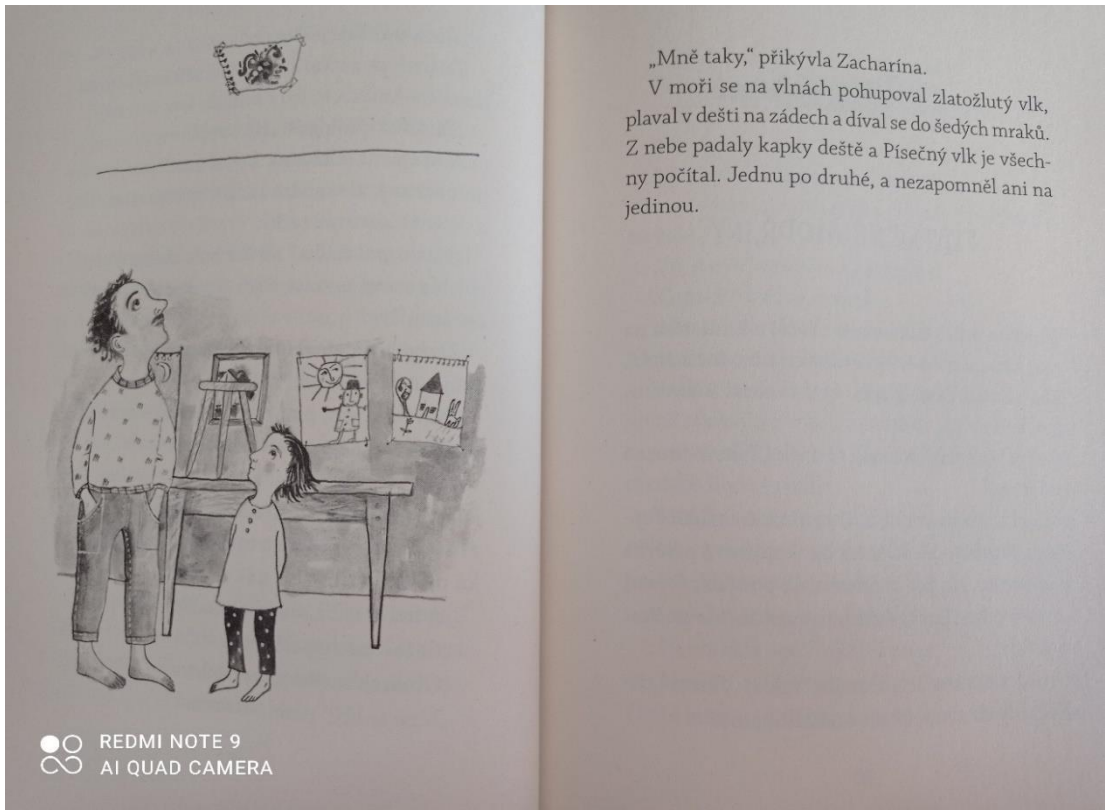
„A teď je teď a já jsem jen svoje,“ řekla.

„Cože?“ nechápal tatínek.

„Obrázek z výletu,“ vysvětlovala Zacharína.

„Mně se líbí,“ prohlásil tatínek.

27

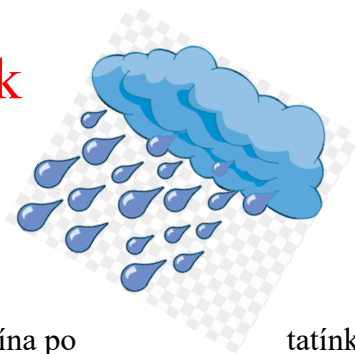

„Mně taky,“ přikývla Zacharína.
V moři se na vlnách pohupoval zlatožlutý vlk,
plaval v dešti na zádech a díval se do šedých mraků.
Z nebe padaly kapky deště a Písečný vlk je všechny počítal. Jednu po druhé, a nezapomněl ani na jedinou.

REDMI NOTE 9
AI QUAD CAMERA

Obrázek

z výletu

Název knihy: Písečný vlk

Autor: Āsa LIND

1) Podtrhni, co potřebovala Zacharína po tatínkovi?

nůžky

lepidlo

pastelky

lepicí pásku

2) Napiš, jaké bylo venku počasí.

3) Popiš, jak vznikl Písečný vlk.

4) Zakroužkuj, kam nakonec tatínek obrázek pověsil.

podlaha

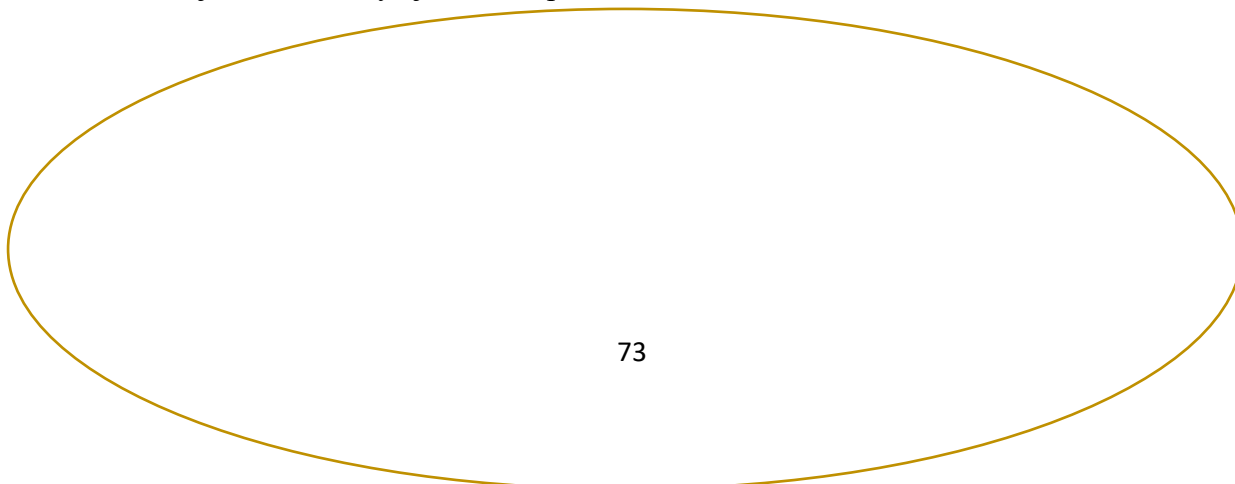
strop

skříň

dveře

okno

5) Namaluj, co děláš, když je ošklivé počasí.

Příloha III.

ČTENÁŘSKÝ KLUB ĎAPÍK

3

Obrázek z výletu

Název knihy: Písečný vlk

Autor: Ása LIND

1) Podtrhni, co potřebovala Zacharína po tatínkovi?

nůžky

lepidlo

pastelky

lepící pásku

2) Napiš, jaké bylo venku počasí

pršelo

3) Popiš, jak vznikl Písečný vlk

šedé mraky, ze kterých padají vísky,

4) Zakroužkuj, kam nakonec tatínek obrázek pověsil?

podlaha

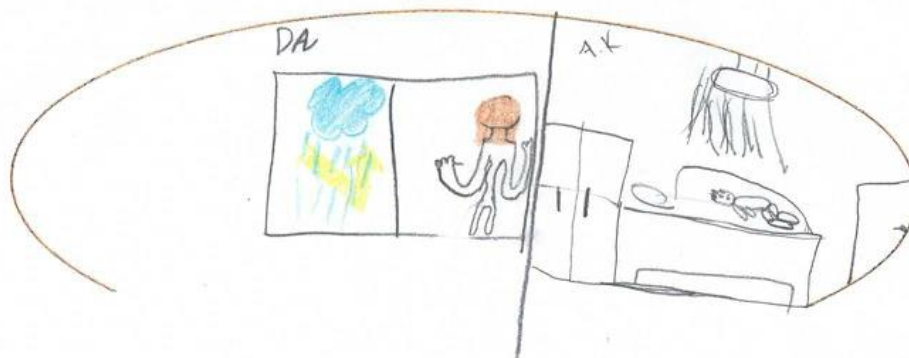
strop

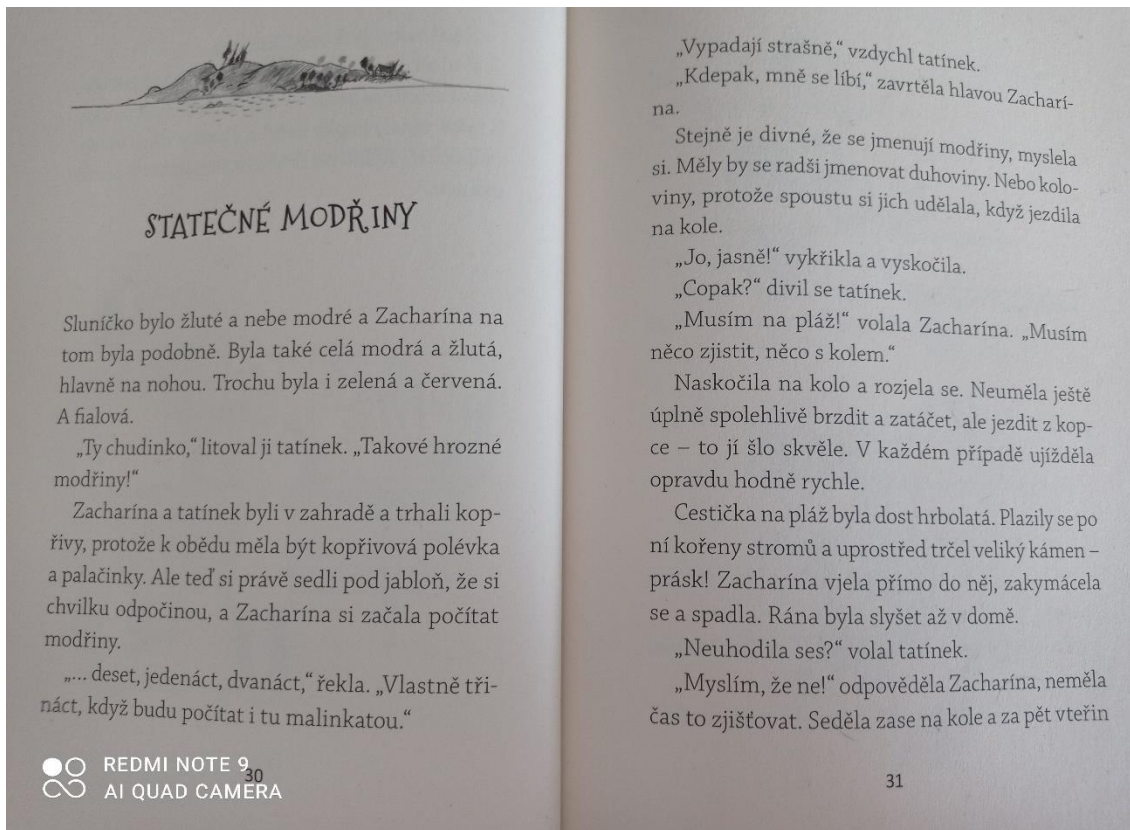
skříň

dveře

okno

5) Namaluj, co děláš, když je ošklivé počasí

nalo do moře. Jen si představte tu nádheru! Rozjet se, řítit se dolů a sjet po skále přímo do vody! Šplouch!

„To zní opravdu zajímavě,“ prohlásil Písečný vlk.

„To jo, ale myslíš, že to jde?“ ptala se Zacharína.

Písečný vlk se posadil a chvíli přemýšlel.

„Myslím, že ne,“ řekl nakonec. „Ale jistě to budeš vědět, jen když to zkusíš.“

„Tak to udělám,“ prohlásila Zacharína. „Zkusím to.“

Vyvlekla kolo až na vrcholek skály. Na tohle místo šplhala ze všech nejraději, ale kolo tam s sebou ještě nikdy neměla. Skála jí připadala vyšší než jiný a podkluzovaly jí nohy.

Nasedla na kolo a pevně sevřela řídítka. Žaludek se jí sevřel.

Řítit se jako o závod, pomyslela si. Řítit se dolů, a pak šplouch!

Odrzila se a rozjela se. Ale nezačala se řítit dolů ze skály. Možná trošičku na začátku. Pak dostala smyk, převrátila se, začala se kutálet a prudce dopadla do písku.

„Tohle se ti moc nepovedlo, co?“ řekl Písečný vlk, když se kola přestala točit a rachocení utichlo.

„Ne,“ odpovíděla Zacharína. „Ale je dobře, že jsem to zkusila, protože teď vím docela jistě, že to nejde.“

Začala si třít zadek. Skála rozhodně nebyla měkká.

„Teď se mi určitě udělala další modřina.“

„Cože? Modřina?“ podivil se Písečný vlk. „Co je to?“

„Tohle,“ pravila Zacharína.

Ukázala Písečnému vlkovi své pestrobarevné nohy a začala vysvětlovat. Tu největší si udělala, když byla úplně nejvíc rozhoupaná a seskočila z houpačky, a tu zelenou, když závodila na kole se sousedovic kočkou.

„Anebo vlastně ne,“ opravila se. „Tu jsem si udělala, když jsem lezla na střechu dřevníku.“

„A co ta maličká fialová?“ zajímal se Písečný vlk.

„Tu jsem si udělala, když jsem letěla na létající houpačí síti,“ řekla Zacharína.

Písečný vlk přikývl. „Už chápu,“ pravil. „Modřiny jsou takové jako medaile, které dostaneš, když uděláš něco nebezpečného, víš?“

Medaile? Zacharína vypjala hrud.

„Přesně tak,“ přikývla pak. „Takové jako medaile za statečnost.“

Z domečku se ozvalo tatínkovo volání, že oběd je hotový. Zacharína si náhle uvědomila, že má strašný hlad a že je unavená. Strašně unavená! Jak jen dojede na kole až domů, až na konec té hrboлатé cestičky?

„Vždyť ho přece můžeš nechat tady,“ řekl Písečný vlk. „Budu ho hlídat, a jestli je nějaké pochroumané, tak ho spravím a tak.“

Zacharína tedy nechala kolo ležet na pláži a vlekla se k domovu, unavená a hladová. Když konečně chtěla vstoupit do kuchyně jejich domečku, zakopla o práh. Ne moc, jen trošku. Ani neupadla, ale začala naříkat na celé kolo.

„Aú! Aúúúúú!“ ječela. „Můj prst! Zabila jsem ho!“

Tatínek hned přiběhl a prst prohlédl. Není náhodou zlomený? Kdepak, byl celý a vypadal zdravě, ale Zacharína plakala pořád dál.

„Co je to s tebou?“ divil se tatínek. „Jindy kvůli takovýmhle hloupostem neuroníš ani slzičku! Celé dny pořád padáš a ani nepípneš!“

„To je něco jiného,“ fňukala Zacharína. „To nebolí, protože padat mě baví.“

Tatínek vzal svou ubohou statečnou Zacharínu do náruče. Pofoukal jí prst a utěšoval ji. Pomohlo to, ale až po dvou náplastech, dvou talířích kopřivové polévky a třech palačinkách s malinovou marmeládou.

Dole na pláži na Zacharínině kole svištěl jako blesk Písečný vlk. Podkluzoval, padal, boural a narážel, protože také chtěl mít statečné modřiny. Ale žádné se mu neudělaly, protože píseční vlci se nikdy neuhodí. Chudáci!

Pracovní list IV

ČTENÁŘSKÝ KLUB TAPÍK 4

Statečné modřiny

Název knihy: Písečný vlk

Autor: Āsa LIND

1) Jak si Zacharína udělala tu

největší modřinu?

2) Zakroužkuj, může se modřina udělat Písečnému vlkovi? Odpověď zdůvodni.

ano × ne Proč? _____

3) Vyber odpověď ANO / NE a udělej křížek.

Tvrzení	ANO	NE
Jedí Zacharína na kole?		
Dostala dvě palačinky s malinovou marmeládou.		
Modřiny jsou jakoby medaile.		
Maminka pofoukala Zacharíně prst.		

4) Vymysli alespoň čtyři případy, kdy se ti může udělat modřina.

Příloha IV.

ČTENÁŘSKÝ KLUB ĎAPÍK 4

JÁ RA PROKOP

Statečné modřiny

Název knihy: Písečný vlk

Autor: Āsa LIND

1) Jak si Zacharína udělala tu největší modřinu?

došla se smít v horu

2) Zakroužkuj, může se modřina udělat Písečnému vlkovi? Odpověď zdůvodni.

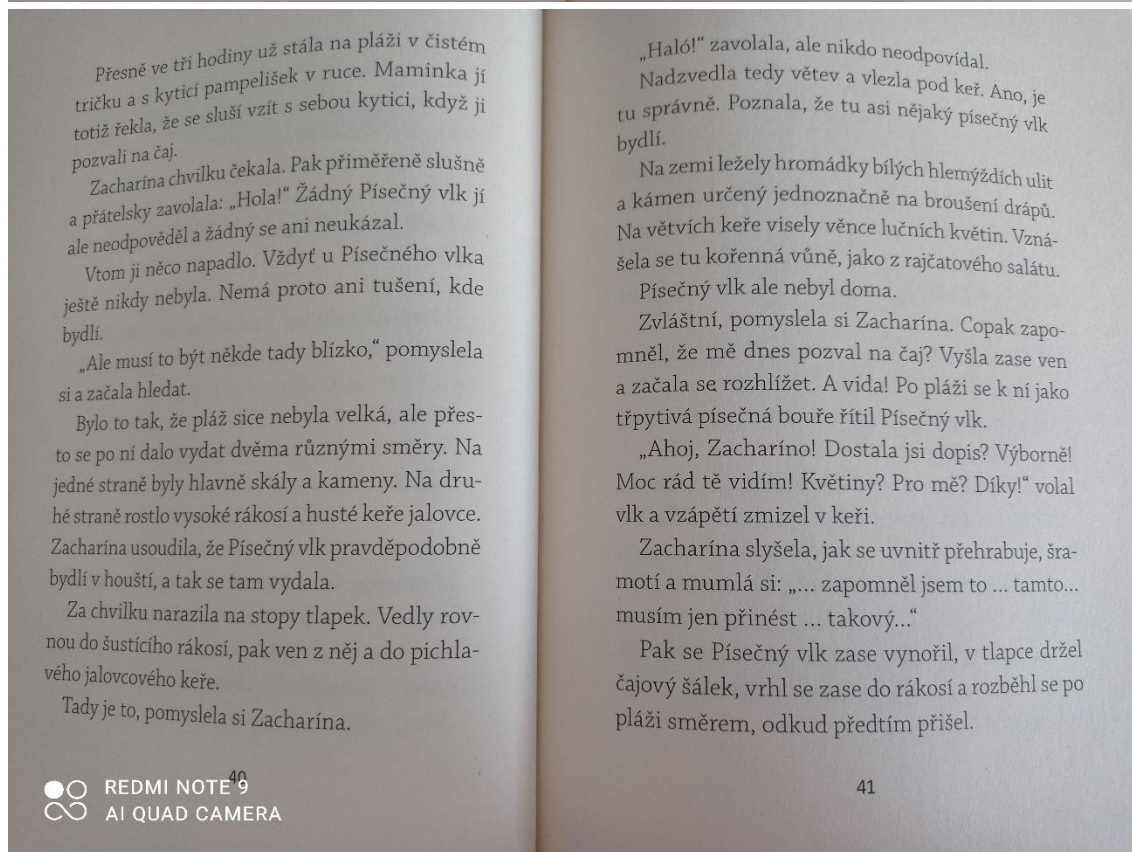
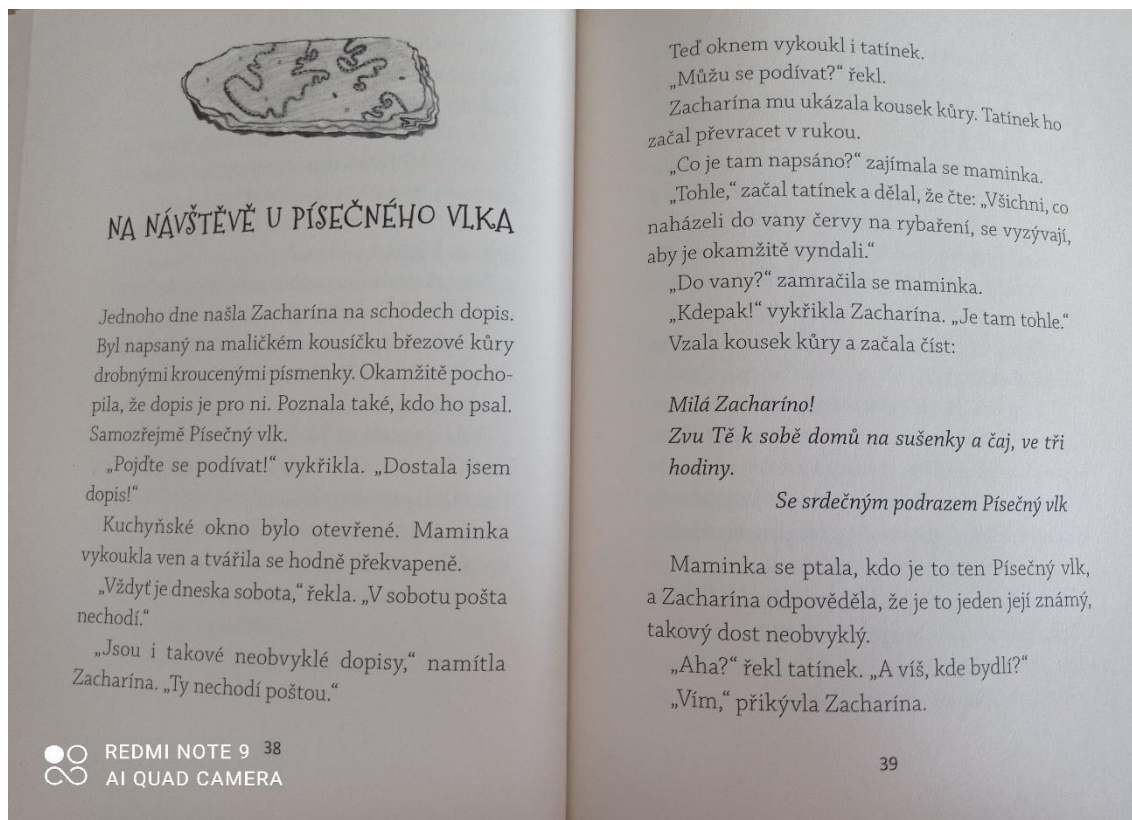
ano x ne Proč? NE

3) Vyber odpověď ANO / NE a udělej křížek

Tvrzení	ANO	NE
Jezdí Zacharína na kole?	✓	
Dostala dvě palačinky s malinovou marmeládou.	✓	
Modřiny jsou jakoby medaile.	✓	
Maminka pofoukala Zacharině prst.	✓	

4) Vymysli alespoň čtyři případy, kdy se ti může udělat modřina

padneš na kole na schodišti na káče na kameny

Když už byl skoro u skalisek, zastavil se a obrátil se na ni.

„Na co čekáš? Tak poběž!“ vykřikl a zalezl za kámen.

Zacharína se rozběhla za ním, rákosím a po pláži, a také vklouzla za kámen. Pod skálou, kde to vypadalo skoro jako v jeskyni, byl na plochém kameni připravený čaj a sušenky. Šálky byly na okrajích maličko otlučené, ale tenounké a lehké jako pavučiny.

Zacharína se rozhlížela po jeskyni. Tak tady bydlí Písečný vlk! To bylo hned vidět. Na zemi poházené luční květiny. Stěny ozdobené propletenými vzory z hlemýždích ulit.

Písečný vlk dal pampelišky do sklenice s vodou.

„Máš to tu opravdu hezké,“ pochválila ho Zacharína. „A tolik...“

„Med!“ přerušil ji Písečný vlk. „Že chceš do čaje med?“

Zacharína přikývla a poděkovala a Písečný vlk zase vyrazil ven – z jeskyně, po pláži, ke keři – a byl dost dlouho pryč.

Pak se ale zase vrátil. S medem.

Posadili se na zem. Byly tu dva druhy sušenek – máslové a mandlové.

Zacharína směla nalít čaj. Byl zelený a chutnal po smřici a lesních jahodách.

„Ach jo, zapomněl jsem doma lžičky,“ zvolal Písečný vlk. „Budeme si muset zamíchat čaj klacíky.“

„Kde vlastně bydlíš?“ zeptala se Zacharína. „V jalovcovém keři, nebo tady v jeskyni?“

„No, já vlastně bydlím chvíli tady a chvíli onde,“ odpověděl Písečný vlk.

„Chceš říct, že všude?“ řekla Zacharína.

„To ne,“ pravil Písečný vlk. „Myslím tím, že bydlím tam i onde. Tady v jeskyni a onde v keři.“

„Na dvou místech?“ divila se Zacharína. „Najednou?“

Písečný vlk přikývl. Přesně tak, na dvou místech. Zacharíně to připadalo nějaké složité.

„Musíš pořád běhat sem a tam,“ prohlásila, „a přenášet věci, na které jsi zapomněl, například med.“

„Nebo se musím obejít bez nich,“ řekl Písečný vlk. „Například bez čajových lžiček.“

„A proč tedy nebydlíš místo toho jen na jednom místě?“ zeptala se Zacharína.

„Ale kde?“ odpověděl vlk. „V jeskyni, nebo v jalovcovém keři?“

„Myslím, že bys měl bydlet tam, kde je to lepší,“ řekla Zacharína.

„No ovšem!“ zvolal Písečný vlk. „To je výborný nápad!“

Usrkával čaj a přemýšlel. Které místo je lepší? Asi přeje jen jalovcový keř. Je pod ním zeleno a voní to tam mechem a lesem. Ale v jeskyni je to zase jinak lepší. Dá se v ní krásně schoulit a má báječné kamenné stěny. A obě tahle místa mají Písečného vlka stejně ráda. Tím si je jistý. Keř i jeskyně si přeje, aby bydlel právě v nich.

„Viš co?“ napadlo Písečného vlka. „Já se nemůžu rozhodnout. Nejde to. Musím bydlet tam i onde.“

Zasmál se a zdvořile Zacharíně nabídl misku se sušenkami.

„Prosím,“ řekl. „Vezmi si ještě jednu. Máslové jsou úplně božské, co říkáš?“

Zacharína souhlasila. Máslové byly výtečné, a tak jedli, pili a skládali puzzle z hlemýždích ulit, až bylo pět hodin a Zacharína se musela vrátit domů, přečpaná k prasknutí. Maminka s tatínkem chtěli vědět, jaké to bylo na čajovém dýchánku.

„Hezké,“ řekla Zacharína. „Představte si, že Písečný vlk bydlí na dvou místech! To je luxus, co?“

„Neskutečný,“ přikývl tatínek.

„Já tomu prostě nemůžu uvěřit!“ dodala maminka, ale myslela tím Zacharínino tričko. Před pouhými dvěma hodinami bylo úplně čisté, ale teď bylo plné skvrn, hlavně zelených a hnědých.

„Co jsi tam vůbec dělala?“ vyptávala se maminka.

„Jedla sušenky,“ odpověděla Zacharína. „Hlavně máslové. Byly hrozně dobré.“

Posadila se ke kuchyňskému stolu a zahleděla se oknem ven. Trochu se litovala, že bydlí jen na jednom místě. Pořád jen na tom jednom otravném místě.

Dole na pláži seděl Písečný vlk. Uprostřed. Díval se k východu i k západu. Jedním směrem rostl jeho jalovcový keř. Druhým směrem byla jeho jeskyně. Kam jen položil tu sušenku? Tu poslední, maličkou lahodnou sušenku, kterou si schoval k večeři.

„Jojojo,“ vzdychal Písečný vlk a přemýšlel, proč jalovcový keř neroste hned vedle jeskyně.

Na návštěvě u Písečného vlka

Název knihy: Písečný vlk

Autor: Āsa LIND

1) Jaký je den?

2) Podtrhni, co dostala Zacharína od Písečného vlka.

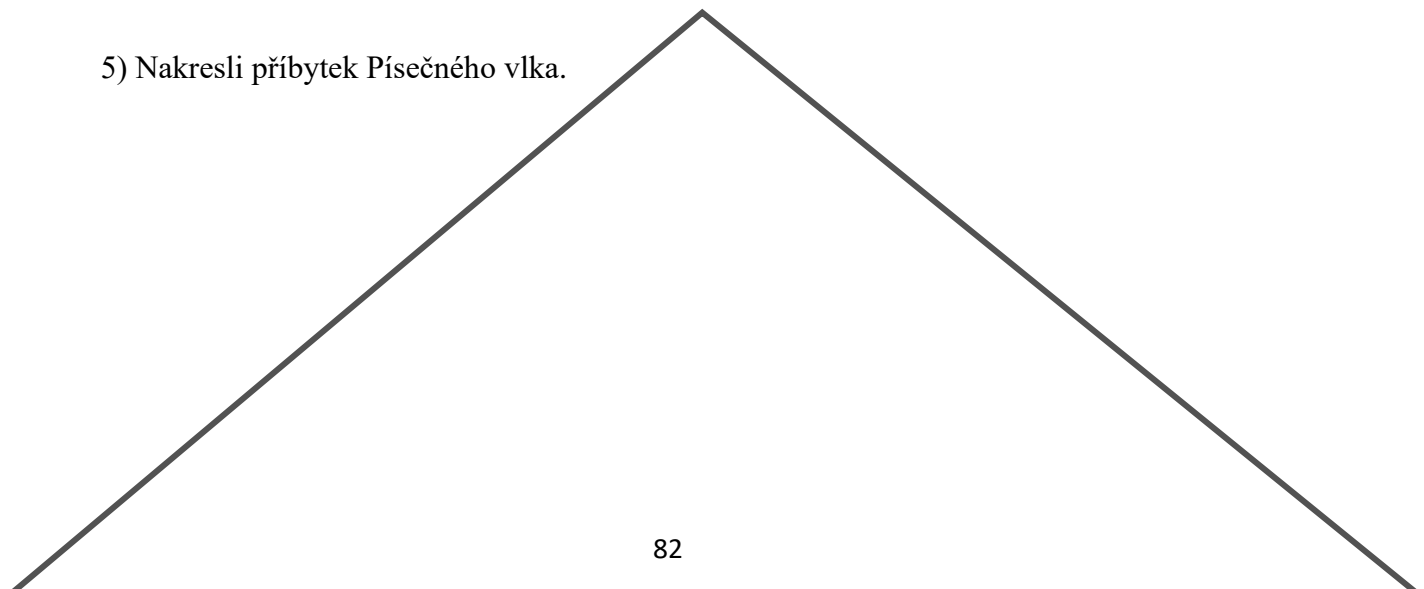
dopis plakát obrázek fotku

3) Napiš, co bylo napsáno na pozvánce.

4) Zakroužkuj, jak chutnal čaj, který uvařil Písečný Vlk.

po smrčí a maliní po smrčí a borůvčí po smrčí a lesních jahodách

5) Nakresli příbytek Písečného vlka.

Příloha V.

ČTENÁŘSKÝ KLUB ŤAPÍK

5

Na návštěvě u Písečného vlka

Název knihy: Písečný vlk

Autor: Åsa LIND

1) Jaký je den?

SABOTA sobota

2) Podtrhni, co dostala Zacharína od Písečného vlka?

dopis plakát obrázek fotku

3) Napiš, co bylo napsáno na pozvánce

Miláí Zacharína!
Zou tě le solě domů světlý a čaj,
ve tři hodiny

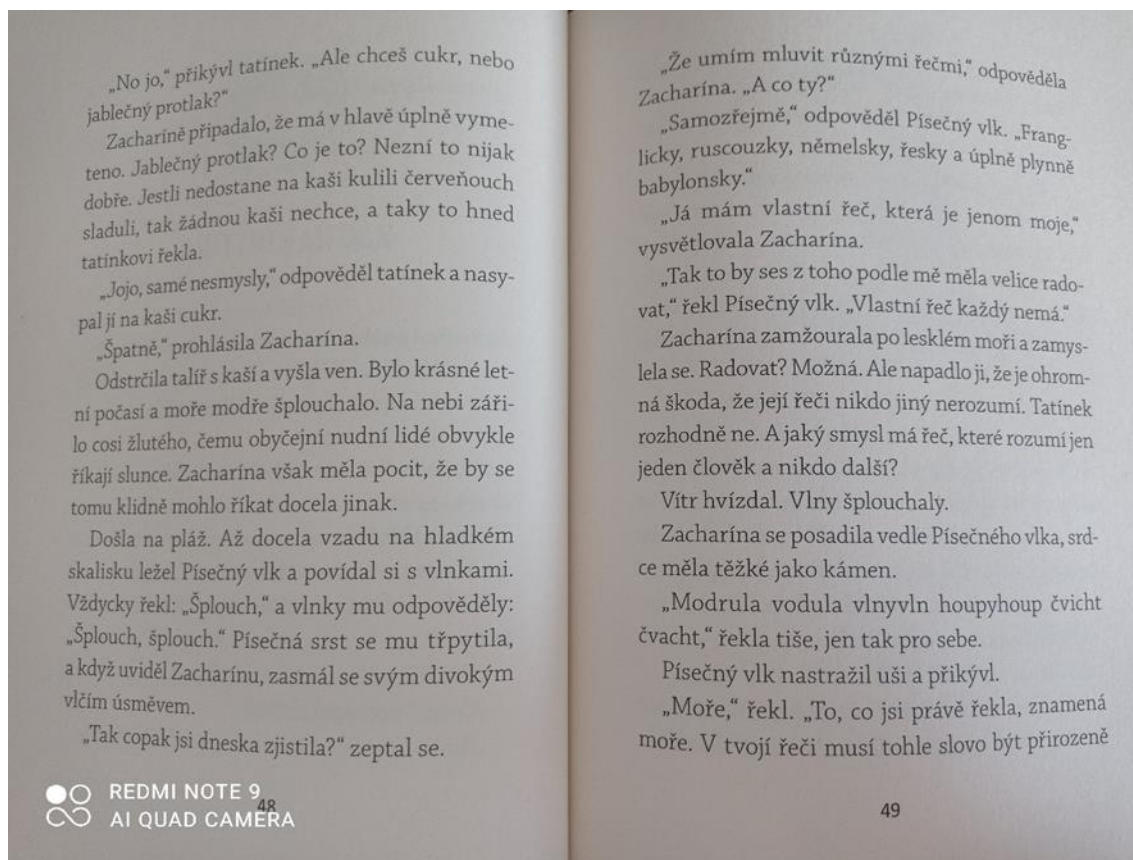
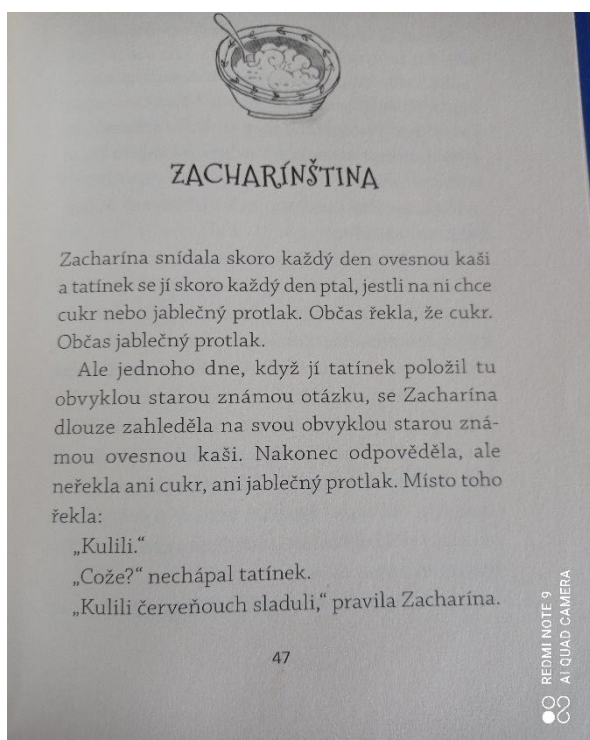
Se střechou porohavem Písečný vlk

4) Zakroužkuj, jak chutnal čaj, který uvařil Písečný Vlk?

po smrči a maliní po smrči a borůvčí po smrči a lesních jahodách

5) Nakresli příbytek Písečného vlka

mnohem delší, protože moře je tak veliké, a taky musí připomínat moře – modrula vodula.“

Zacharině maličko poskočilo srdce štěstím. Zkusila to znovu.

„Hvizdy svisty šusty šum rákosy prask,“ řekla.

Písečný vlk okamžitě pochopil, že mluví o větru – o hvízdajícím, svištícím větru, který šustí a šumí v rákosi, až to praská. Zacharina si náhle připadala lehounká jako balonek. Písečný vlk ji rozumí každické slovo! Teď už touhle řečí umí mluvit dva a můžou si spolu povídat.

„Kotrlí melceli kutáli kul kul?“ zkusila to.

Písečný vlk okamžitě vyskočil. Jasně! Kotrmlcelce! To je báječný nápad. Kutáleli se jako dvě klubíčka po pláži a dělali dlouhé řady kotrmlců, až se jim z toho zatočila hlava a svalili se na bok. Nebe se točilo, svět vířil a oni leželi na písku uprostřed světa a volali na sebe všelijaká slova.

„Tulili hurará krásula žlut!“

„Máchali skřehuli krá krá krá!“

Když se svět konečně přestal točit, přikutálela se Zacharina k Písečnému vlkovi. Vlk seděl bez hnu-

tí a šilhal. Uprostřed jeho černého čenichu seděl žlutý motýl.

„Žlutásek,“ zašeptal Písečný vlk. „Jak se to asi řekne motýlsky?“

Mlčky se dívali na motýla a ten pomalu otvíral a zavíral křídla. Moře šplouchalo čvicht čvacht. Slunce svítilo krásula žlut a vítr dělal šusty šum.

„Líbili hodněli taduli žili,“ řekla Zacharina. „Taduli na světuli.“

„Mně taky,“ odpověděl Písečný vlk.

Když se Zacharina vrátila domů, tatínek právě dosmažil palačinky.

„Napadlo mě, že asi budeš mít hlad,“ řekl. „Vždyť jsi nesnídala.“

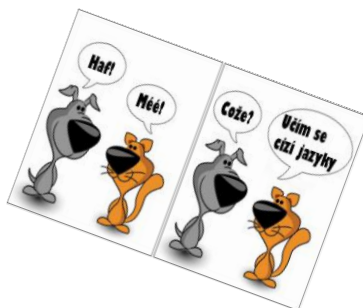
Zacharina prostřela a tatínek se jí váhavě zeptal, co chce namazat na palačinky.

„Jablečný protlak, děkuji,“ odpověděla Zacharina.

„To mám radost, že už zase rozumím tomu, co říkáš,“ řekl tatínek.

„Hm,“ udělala Zacharina.

A dole na pláži ležel Písečný vlk a pomaloučku mával předními packami. Už se skoro naučil, jak se motýlsky řekne mávat křídly.

Zacharínština

Název knihy: Písečný vlk

Autor: Āsa LIND

1) Napiš, jak se jmenuje zvláštní jazyk, který vymyslela Zacharína.

2) Napiš, jak se ve zvláštní řeči řekne

moře _____

vítr _____

kořmelec _____

3) Vymysli a napiš nové názvy pro tato slova:

voda _____

slunce _____

skákat _____

4) Napiš, jak se jmenuje dle Zacharíny jazyk, kterým se dorozumívají motýli.

5) Napiš, jaké cizí jazyky znáš.

Příloha XVIII. Vypracovaný pracovní list č. VI

Příloha VI.

ČTENÁŘSKÝ KLUB ĎAPÍK

Jaroslav a Viktorika

6

Zacharínština

Název knihy: Písečný vlk

Autor: Ása LIND

1) Napiš, jak se jmenuje zvláštní jazyk, který vymyslela Zacharína

kučiči

2) Napiš, jak se ve zvláštní řeči řekne

moře modrula vodula vázypolna boupyhoupy čvicht čvacht

vitr hvizdy svizdy švzdy žum ráhouy prask

koťmelec koťčiči mláčky kučiči kuč kuč

3) Vymysli a napiš nové názvy, pro tyto slova

voda modrula

slunce modrula

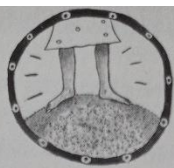
skákat boupyhoupy

4) Napiš, jak se jmenuje dle Zacharíny jazyk, kterým se dorozumívají motýli

Francouzsky, ruskovsky, německy, řecky, babylonsky

5) Napiš, jaké cizí jazyky znáš

Angličtina, čeština, slovensky,

NEMÁ CENU SEDĚT NA ZADKU

Zacharína měla ty nejlepší nohy na světě. Dokázaly skoro všechno. Uměly běhat, poskakovat, jezdit na kole, tancovat, v létě hrát fotbal, v zimě lyžovat a ještě spoustu dalších věcí. Jen jedna věc jim moc nešla – zůstat pěkně v klidu. Rozhodně ne když si to přáli maminka s tatínkem.

Jednoho dne, když zrovna seděli u oběda, maminka řekla: „Zacharíno, prosím tě, sed klidně!“

Zacharína se na maminku překvapeně podívala. Vždyť už klidně sedí! Celou dobu klidně sedí na židli, už od chvíle, kdy začali jíst. Jen kouká, přemýšlí a láduje se rybí polévkou.

53

●○ REDMI NOTE 9
AI QUAD CAMERA

„Vždyť sedím klidně,“ namítla. „Nebo myslíš takhle klidně?“

Ztuhla jako prkno, lžiči měla strčenou do pusy, oči vytřeštěné a prsty roztažené.

„Maminka myslí, abys pořád nekopala nohama,“ řekl tatínek. „Vždyť se třese celý stůl!“

Zacharína nadzvedla ubrus a podívala se pod stůl. Byla tam spousta noh a nohou, dvě patřily jí a jedna z nich kopala do nohy stolu – bum, bum, bum! I když Zacharína vlastně do stolu kopat nechtěla. Nohy jí vykopávaly samy od sebe a ona nemohla za to, že jim stůl stojí v cestě. Tak to taky řekla mamince a tatínkovi.

„Já přece nemůžu za to, že mi stůl stojí v cestě!“ vykřikla.

„Zacharíno! Sed už klidně!“ okřikla ji maminka.

A Zacharína se skutečně pokusila sedět klidně a nehýbat nohama. Pro jistotu si je přidržovala jednou rukou, aby je nenapadlo zase začít kopat.

Bylo dost těžké sedět takhle zkroucená a jíst jen jednou rukou. Napít se mléka vůbec nešlo, sklenice byla moc veliká. Zacharína ji chtěla nechtěla musela

54

uchopit oběma rukama. Ale jakmile pustila nohy, okamžitě zase začaly kopat do stolu. Zacharína si toho nevšimla, zato tatínek s maminkou ano.

„Zacharíno!“ vykřikli oba dva najednou.

„Ano, co je?“ odpověděla Zacharína.

„Třese se stůl!“ řekl tatínek.

„Nekopej do něj!“ dodala maminka.

„To jsem nebyla já, ale moje nohy,“ namítla Zacharína.

„V tom případě,“ pravila maminka, „uděláš nejlepší, když je usměrníš.“

„Pěkně zostra,“ přidal se tatínek.

„Aby byly v klidu, když jíme,“ řekla maminka.

„Přesně tak,“ přikývl tatínek.

„Tak jo,“ souhlasila Zacharína. „Já jim to řeknu.“

Po obědě se vydala k moři. Posadila se na kámen na pláži a natáhla nohy. Trochu v nich škubalo. Měly chuť se rozběhnout. Nebo možná poskakat. Zacharína si je však přísně změřila.

„Ani to nezkoušejte!“ okřikla je. „Nebudete mrskat!“

„A pročpak ne?“ promluvil zvědavý hlas.

55

●○ REDMI NOTE 9
AI QUAD CAMERA

Zacharína si nejdřív myslela, že to mluví její nohy, ale nemluvily. Byl to Písečný vlk. Zničehonic tam ležel, hned vedle ní, velký, zlatožlutý a písečný jako celá poušť.

„Poskakování,“ řekl. „Ach, krásné poskakování! Je nejméně stejně užitečné jako vitaminy v pomerančích a chutná stejně dobře.“

„Poskakování přece nijak nechutná,“ namítla Zacharína.

„Ale chutná,“ nedal se Písečný vlk. „Tělu chutná! I kostra si na něm pošmákně!“

Vrhl se na zem, začal se po ní válet a mávat, vykopávat a mrskat všema svýma čtyřma nohama, až kolem něho létal písek.

„Mrskat nohama se prostě musí, jinak umřeš!“ zavyl. „No tak, Zacharíno – pust se do toho!“

Zacharína ale dál seděla na kameni.

„Tak co je to s tebou?“ mrskal sebou dál Písečný vlk. „Zkameněla jsi?“

„Nezkameněla, ale tatínek a maminka si myslí, že sebou mrskám a kopu nohama až moc,“ řekla Zacharína. „V každém případě když jíme.“

56

„Cože? Jak to, že až moc?“ uchichtnul se Písečný vlk. „To se jim snadno řekne. Jsou přece dospělí. Už na to zapomněli.“

„Na co zapomněli?“ podivila se Zacharína.

„Že v celém těle to škube a cuká, když člověk roste, všude to v něm praská jako popcorn!“ vysvětloval Písečný vlk. „Ty to víš, já to vím, ví to každá žabička. Ale dospělí už nerostou a zapomněli na to, jaké to je!“

Vyskočil, pobíhal po pláži a prozpěvoval hlasem drsným jako přeschlý smírkový papír:

*Nemá cenu sedět na zadku,
to rozhodně není v pořádku,
tělo roste, všecičko v něm bují
a nohy si dělají, co chtějí.*

To už Zacharíniny nohy nedokázaly zůstat v klidu ani vteřinu. Vyskočily, rozběhly se za Písečným vlkem a Zacharína nemohla zůstat pozadu, její nohy utekly. Začala poskakovat a zpívat nahlas, že si ani nevšimla, že Písečný vlk z

57

a na pláž přišli maminka s tatínkem. Když ale oběhla sedmé kolečko a chtěla si trochu odpočnout, uviděla je.

„Promluvila jsem si s nohama!“ vykřikla. „Řekla jsem jim, že sebou nemají mrskat, ale nevím, jestli to pochopily.“

„Já jsem rozhodně jednu věc pochopil,“ řekl tatínek.

„A já taky,“ dodala maminka.

Vzali se za ruce, začali opatrně poskakovat a dali se do zpěvu:

*Dospěláku, neseď na zadku,
to rozhodně není v pořádku,
tělo roste, všecičko v něm bují
a nohy si dělají, co chtějí.*

Zacharína se dala do smíchu, přihopsala mezi maminku a tatínka a pak všichni tři zpívali a poskakovali, dokud se neunavili. Zacharína to samozřejmě vydržela nejdéle, protože má přece ty nejlepší nohy na světě. Ani jeden z nich si nevšiml,

58

že o kousek dál sedí Písečný vlk, směje se a pozoruje je. Když totiž sedíte úplně klidně a tiše jako nějaký písečný vlk, je to skoro, jako byste byli neviditelní.

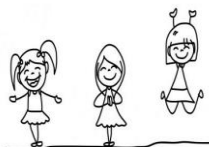
REDMI NOTE 9
AI QUAD CAMERA

Nemá cenu sedět na zadku

Název knihy: Písečný vlk

Autor: Āsa LIND

1) Stejnou barvou spoj dvojice, které

k sobě patří:

Nohy	klidně	prsty	zmizel
Sed'	zvědavý	papír	smirkový
Hlas	nejlepší	vlk	roztažené

2) Přepiš větu, aby dávala smysl (pomoc strana 57).

Vyskočily, Zacharína se Písečným nohy vlkem a nemohla, když za zůstat, jí utekly. pozadu rozběhly

3) Všimli si maminka s tatínkem Písečného vlka, když tančili na pláži, a proč?

ANO / NE Proč?

4) Nakresli, co děláš ve svém volném čase.

Příloha VII.

ČTENÁŘSKÝ KLUB ĎAPÍK

7

Nemá cenu sedět na zadku

Název knihy: Písečný vlk

Autor: Ása LIND

1) Stejnou barvou spoj dvojice, které k sobě patří:

Nohy — klidně
 Sedě — zvědavý
 Hlas — nejlepší

prsty — zmizel
 papír — smirkový
 vlk — roztažené

2) Přepiš větu, aby dávala smysl (pomoc strana 57)

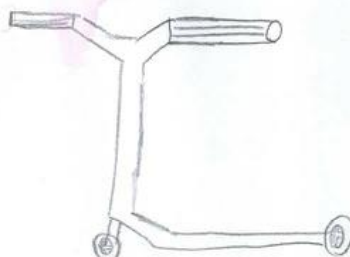
Vyskočily, Zacharina se Písečným nohy vlkem a nemohla, když za zůstat, ji utekly.
 pozadu rozběhly

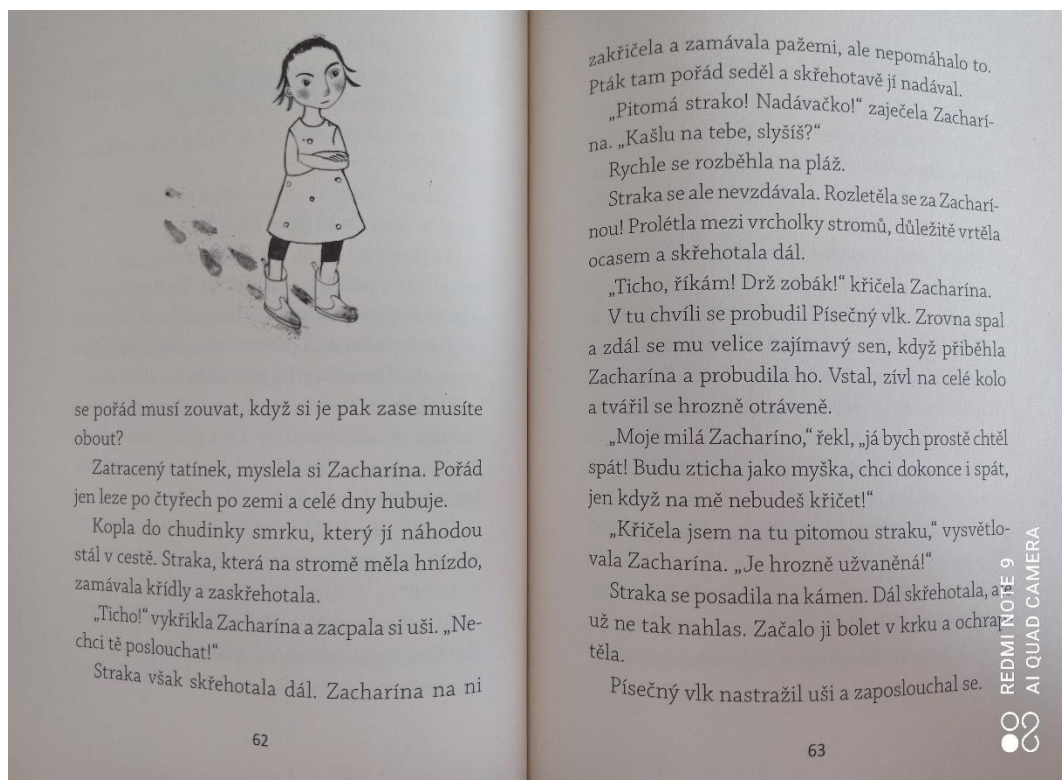
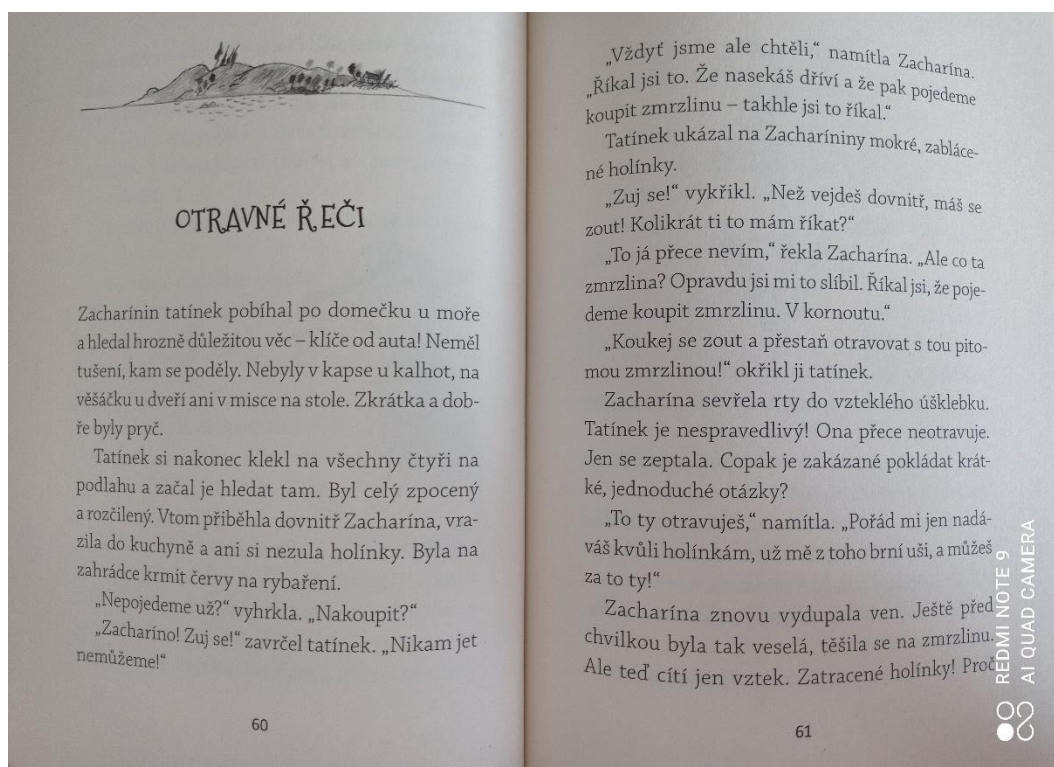
*U vyskočily jí, Zacharina se Písečným
 nohem.*

3) Všimli si maminka s tatínkem Písečného vlka, když tančili na pláži a proč?

~~ANO~~ / NE Proč? *nemohla získat pozadu, když jí nohy utekly.*

4) Nakresli, co děláš ve svém volném čase

„Ona se ti asi snaží něco říct,“ pravil. „Ty ji ale nechceš poslouchat, a tak musí pořád opakovat stejnou věc.“

Zacharínu to zaujalo. Ta straka s ní chce mluvit? Straka znovu otevřela zobák a Zacharína napjatě poslouchala. Čekala a čekala, ale straka ze sebe nevydala ani hlásku.

„Vidíš, teď ze všeho toho skřehotání přišla o hlas,“ promluvil Písečný vlk.

Znovu se stočil v písku do klubíčka. Chtěl se vyspat dorůžova a dosnit sen.

„Nadávký,“ řekl se zavřenýma očima. „To je taková rozbitá řeč. Řeč, která nefunguje, a často je chybá v uších.“

„To přece není možné,“ namítla Zacharína. „Ušima se nemluví. Já teda ne.“

„To ne, ale poslouchá se jimi,“ prohlásil Písečný vlk a usnul.

Zacharína litovala, že straku pořádně neposlouchala. Co když se jí snažila říct něco opravdu důležitého? Třeba že je někde schovaný tajný poklad nebo že někdo potřebuje pomoc?

64

Třeba nějaké ubohé ptáčátko, myslala si Zacharína, které vypadlo z hnízda a nemůže se dostat nahoru, takže ho sežere Petterssonovic kočka! Proboha, to je hrůza!

Straka začala ťukat zobákem do kamene. Pak zvedla hlavu a kousek popolétla. Zacharína se vydala za ní.

Straka popolétla ještě kousek, naklonila hlavu a podívala se na Zacharínu.

„Už to chápu,“ řekla Zacharína. „Ty mi chceš něco ukázat, vid’?“

Straka začala přelétávat z větve na větev a Zacharína utíkala za ní. Vyběhla k domu, proběhla kolem jabloně a zeleninové zahrádky a dorazila k dřevníku. Straka se usadila na jeho střeše a zůstala tam.

„Dřevník?“ řekla Zacharína. „To jsi mi chtěla říct? Dřevník?“

Straka zamrkala.

„No fajn, tak to ti pěkně děkuju,“ zamračila si Zacharína a pomyslela si, že straky jsou pěkně praštěné. Stejně otravné jako nespravedliví lidé.

65

kové, co pořád nadávají. Ale ve chvíli, kdy se otočila, že půjde pryč, zahlédla mezi dvěma poleny něco lesklého.

Ano! Je to poklad! pomyslela si a hrábla mezi dřeva. Poklad to ale žádný nebyl. Jen klíče od auta.

Zacharína pochopila, že tatínek je ztratil, když sekal dřevo, a tak je sebrala a utíkala za ním do kuchyně – holínky si nezula.

„Podívej, co jsem našla!“ vykřikla. „Mezi polínky.“

Tatínek měl ohromnou radost. Vzal Zacharínu do náruče, vyhodil ji skoro až ke stropu a řekl jí, že je báječné dítě. Ale pak si všiml stop po holínkách. Na podlaze ležely hromádky jílu, štěrků, trochu pláze a trochu lesa.

Tatínek vzdychl.

„Já ti *nechci* nadávat,“ prohlásil pak. „Ale co ty holínky! Zuj si je!“

„A proč?“ zeptala se Zacharína.

„Protože hlína a štěrk do kuchyně nepatří,“ řekl tatínek. „Podlaha je pak ošklivě špinavá. A v hlíně jsou bakterie, které mohou být nebezpečné, když se dostanou do jídla.“

66

„Proč jsi mi to neřekl hned?“ podivila se Zacharína.

„Já jsem ti to neřekl?“ zamyslel se tatínek.

„Ne. Pořád jsi jen křičel zuj se, zuj se, zuj se,“ odpověděla Zacharína.

Zula si holínky, přinesla smetáček a lopatku a dočista podlahu zametla.

„Děkuju,“ řekl tatínek.

„Není zač,“ odpověděla Zacharína. „A já tě nechci otravovat, tak mě prosím tě poslouchej a odpověz, protože se ptám naposledy – kdy už pojedeme koupit tu zmrzlinu?“

Tatínek pozorně poslouchal, zamyslel se a pak odpověděl.

„Teď,“ řekl. „Teď hned!“

A teď – teď i Písečný vlk dosnil svůj sen. Zdálo se mu tohle: Maliny a med. Smíchejte. Nechte chvíli stát na sluníčku a čáry máry fuk – sirup pro ochraptělé straky je na světě!

REDMI NOTE 9
AI QUAD CAMERA

Název knihy: Písečný vlk

Autor: Āsa LIND

Otravné řeči

1) Podtrhni, co hledal tatínek.

peněženku

klíče od auta

mobil

kapesník

2) Očísluj věty podle děje.

_____ Straka, která na stromě měla hnízdo, zamávala křídly a zaskřehotala.

_____ Zacharína znovu vydupala ven.

_____ Na podlaze ležely hromádky jílu, štěrku, trocha pláže a trocha lesa.

_____ V tu chvíli se probudil Písečný vlk.

_____ Tatínek pobíhal po domečku u moře a hledal.....

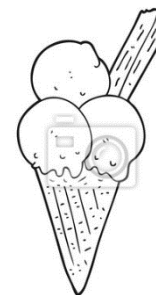
_____ Zacharína sevřela rty do vzteklého úšklebku.

_____ Písečný vlk nastražil uši a zaposlouchal se.

3) Co jsou podle Písečného vlka nadávky?

4) Napiš, proč si tatínek nepřeje, aby Zacharína chodila doma v holínkách.

5) Jakou příchuť zmrzliny máš rád(a) ty?

Kniha 4 MATKY

Příloha VIII.

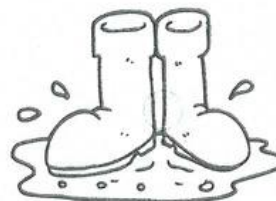
ČTENÁŘSKÝ KLUB TÁPÍK

8

Otravné řeči

Název knihy: Písečný vlk

Autor: Ása LIND

1) Podtrhni, co hledal tatínek

peněženku

klíče od auta

mobil

kapesník

2) Očísľuj věty podle děje

4 Straka, která na stromě měla hnízdo, zamávala křídly a zakřehotala.3 Zacharína znovu vydupala ven.7 Na podlaze ležely hromádky jílu, štěrku, trocha pláže a trocha lesa.5 V tu chvíli se probudil Písečný vlk.1 Tatínek pobíhal po domečku u moře a hledal.....2 Zacharína sevřela rty do vzteklého úšklebku.6 Písečný vlk nastražil uši a zaposlouchal se.

3) Co jsou podle Písečného vlka nadávky?

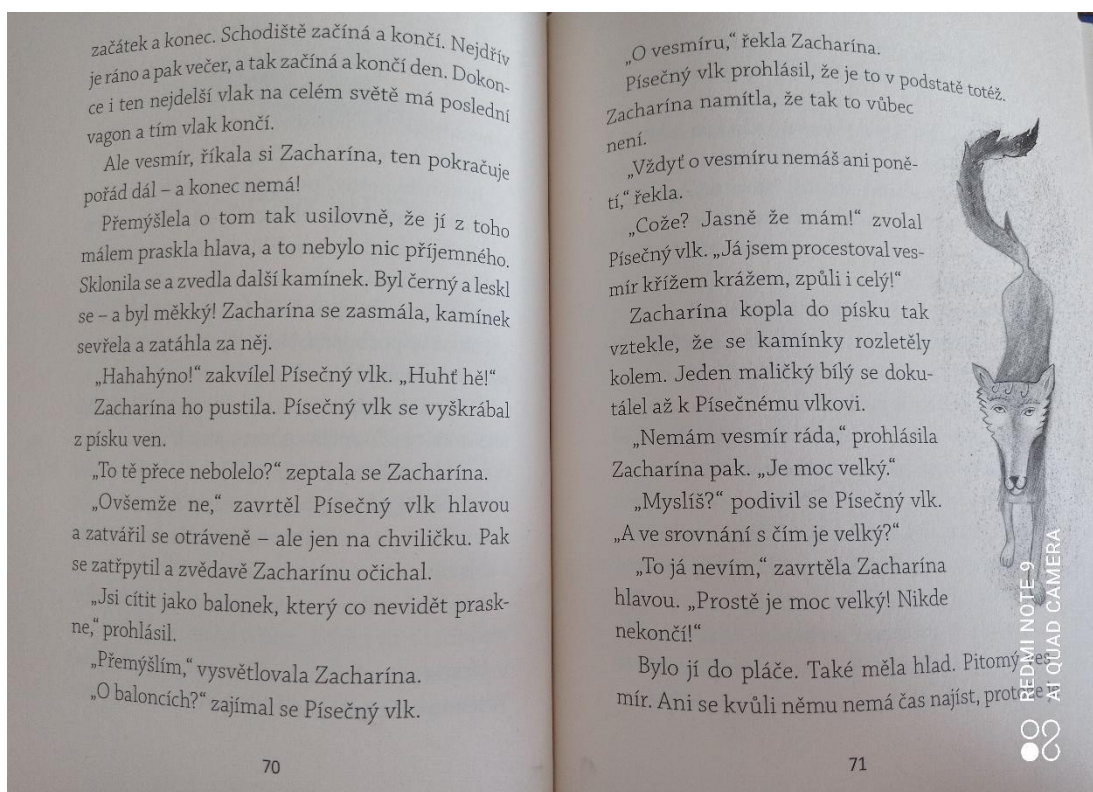
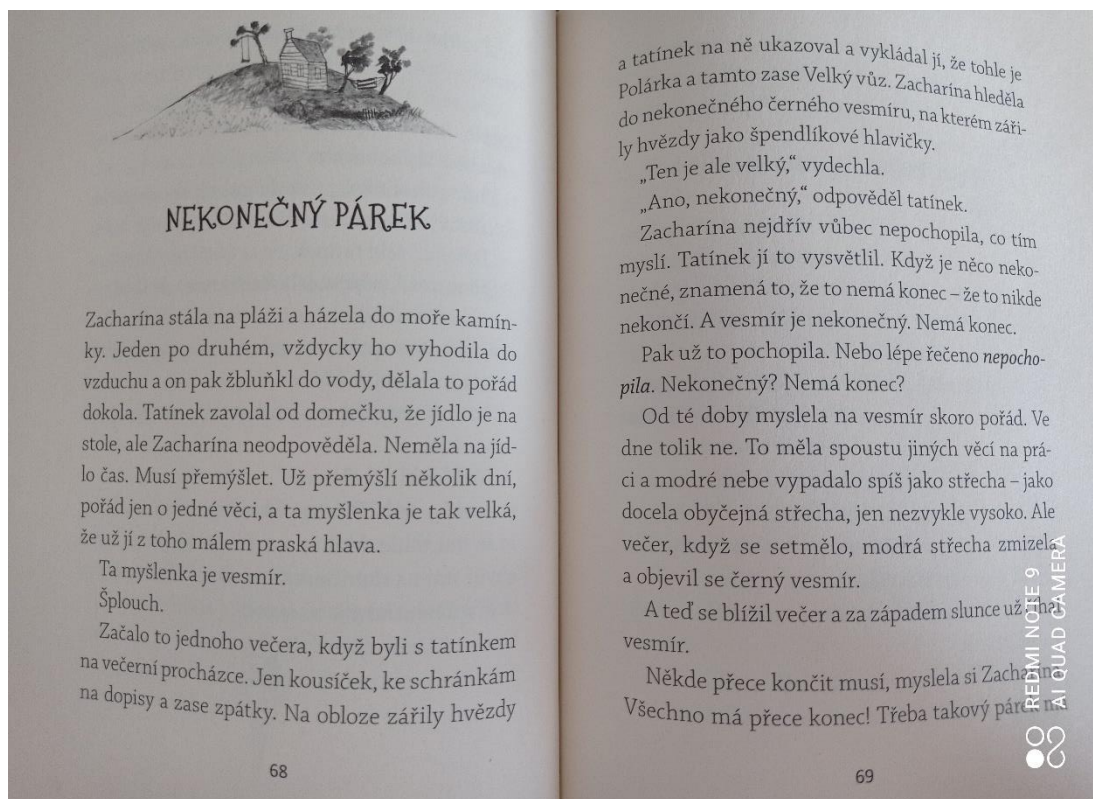
to je špatná slovíčka

4) Napiš, proč si tatínek nepřeje, aby Zacharína chodila doma v holínkách

aby tam měla špinavé šlechy a hlína aby tam měla špinavou podlahu. Běhání jsou nevhodné aby jasně v jílu.

5) Jakou příchut' zmrzliny máš rád (a) ty?

vanilka, vanilka

tak zatraceně velký. Sáhla do kapsy, našla lepka-
vou karamelu a strčila si ji do pusy. Chutnala dost
chlupatě.

Písečný vlk sebral ten malý bílý kamínek. Byl
úplně kulatý. Nekonéééééčně kulatý.

„Ono totiž vlastně nekončí vůbec nic,“ pravil.

„To teda končí!“ odsekla Zacharína.

Polkla karamelu, otevřela pusu a ukázala do ní.

Byla prázdná.

„Bonbony,“ řekla. „Ty skončí vždycky.“

„Ale nezmizí,“ namítl Písečný vlk. „Jen doputují
do břicha a promění se v něco jiného.“

„Fuj,“ ušklíbala se Zacharína.

„Ale je to tak,“ pokračoval Písečný vlk. „A ve
vesmíru je to takhle pořád. Nic nezmizí, jen se to
pořád proměňuje.“

Pečlivě zamířil a zahodil bílý kamínek dale-
ko do moře. Na nebi se rozzářila první hvězda.
Šplouch!

„Vesmír je všechno,“ vykládal Písečný vlk.
„Všechno, co existuje! Je to tady a teď i tenkrát
a tam. Je to světlo i tma, galaxie i hvězdy, plane-

72

ty, komety, trumpety, medvědi i lidojedi – a taky
takové ty maličké chlupaté karamelky, co je občas
máš hluboko v kapse kalhot.“

„Jako ta, kterou jsem právě snědla,“ řekla
Zacharína. „Byla také součástí vesmíru?“

„Jasně že byla!“ přikývl Písečný vlk. „Byla to
součástí vesmíru. A ty jsi taky součástí vesmíru,
Zacharíno.“

„Já taky? Opravdu?“ podivila se Zacharína.

Písečný vlk se jen usmál, přikývl a vesmír se na
okamžik tak zmenšil, že se vešel do jiskřičky v jeho
zlatém oku. Zacharíně se náhle ulehčilo a dostala
takovou radost, že se domů rozběhla jako na kříd-
lech. Po pláži, po cestičce, mezi stromy, přes dvůr,
po schůdcích a do domu, do kuchyně, kde na ni
čekaly párky k večeři.

S pusou plnou bramborové kaše vykládala tatín-
kovi, že ona i on jsou stejně tak součástí vesmíru
jako kterákoli hvězda a že nekonečno není nijak
daleko, ale že je všude a je tu pořád.

„Neuvěřitelné,“ vydechl tatínek.

„Vid, že jo!“ přitakala Zacharína a zabodla v

73

REDMI NOTE 9
AI QUAD CAMERA

REDMI NOTE 9
AI QUAD CAMERA

ličku do posledního kousku párku. „Že je to ne-
uvěřitelné?“

„Že už došly párky,“ vysvětloval tatínek. „A to
jsem jich ohřál tolik.“

Zacharína vzdychla. Už ji zase vůbec neposlou-
chal.

„Tati, ale ty párky nedošly,“ řekla. „Jen se pro-
měnily.“

Vykoukla oknem ven. Slunce už zapadlo. Na čer-
né obloze začaly vyskakovat hvězdy.

Tak je to, pomyslela si Zacharína. Párek je neko-
nečný. I ten.

Nekonečný párek

Název knihy: Písečný vlk

Autor: Āsa LIND

1) Zakroužkuj, co házela Zacharína do moře.

kamínky

mušle

květiny

trávu

větvičky

2) Nad čím Zacharína musí přemýšlet?

3) Co znamená, když je něco nekonečné?

4) Co je vesmír podle Písečného vlka?

5) Namaluj vesmír.

Příloha IX.

ČTENÁŘSKÝ KLUB ĎAPÍK

9

Nekonečný párek

Název knihy: Písečný vlk

Autor: Ása LIND

1) Zakroužkuj, co házela Zacharína do moře

kamínky

mušle

květiny

trávu

větvičky

2) Nad čím Zacharína musí přemýšlet?

na vesmíru

3) Co znamená, když je něco nekonečného?

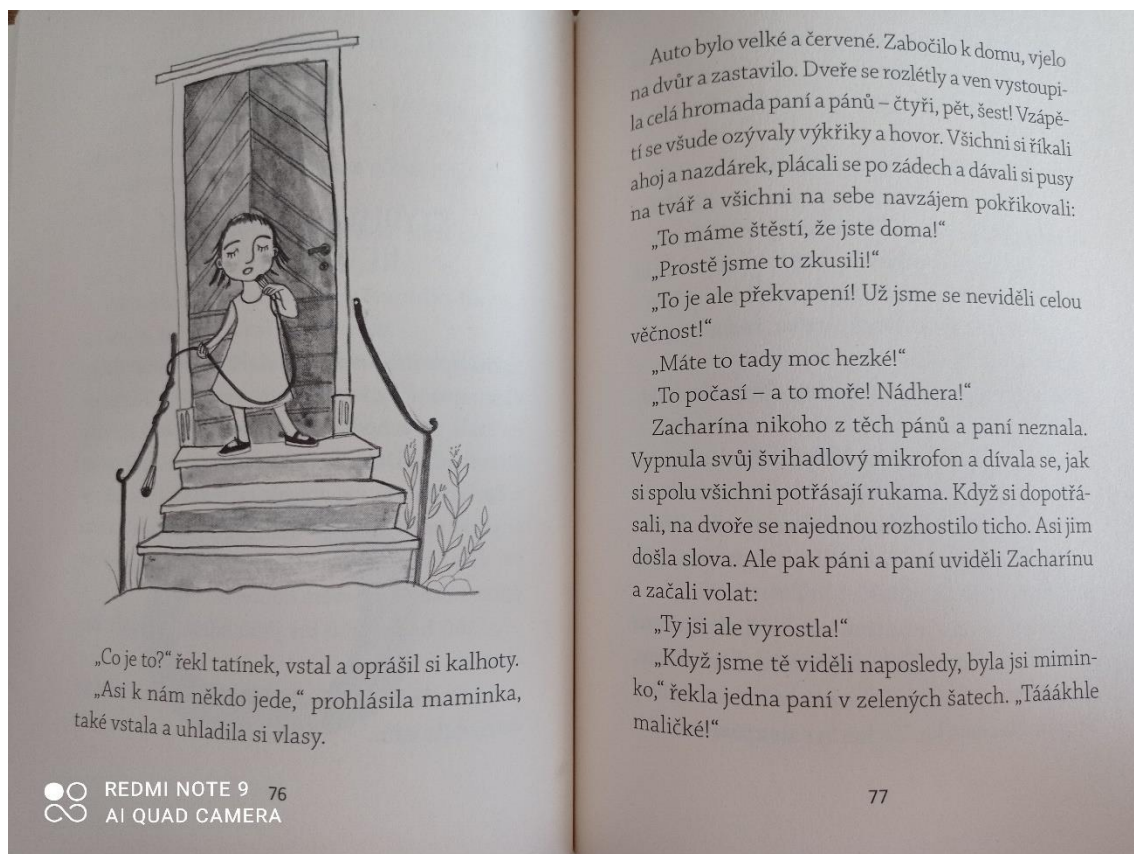
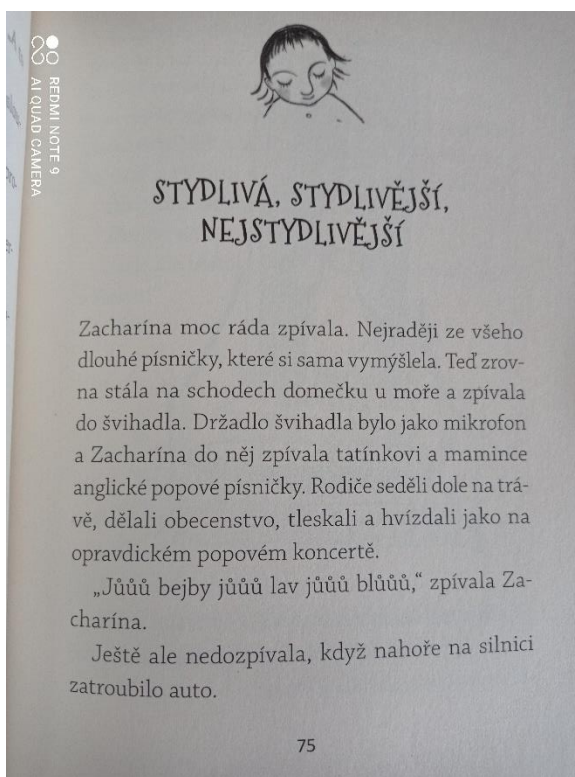
nemá žádný konec

4) Co je vesmír podle Písečného vlka

je nekonečný vůbec nic

5) Namaluj vesmír

Zvedla ruce, dlaně držela blízko u sebe a naznačila něco, co bylo velké zhruba jako mravenec.

„Takhle malíčká miminka nejsou,“ namítla Zacharína.

Všichni se dali do smíchu. Maminka s tatínkem se jen pousmáli. Jen Zacharína se nesmála. Vůbec jí nepřipadalo, že by řekla něco legračního.

„Jojo,“ pravil tatínek, když smích utichl. „Zacharína nám právě zpívala, když jste přijeli – ano, moc ráda zpívá. Musím uznat, že má opravdu hezký hlas.“

Proč? pomyslela si Zacharína. Proč něco takového říká?

Pánům a paním se moc líbilo, že Zacharína tak ráda zpívá. Volali a vykřikovali, že je to skvělé a báječné, a žádali ji, aby jim taky něco zazpívala.

„Udělej to pro nás,“ žadonili. „Zazpívej nám. Ty nechceš? Ani kvůli nám?“

Všichni se na Zacharínu zahleděli, upírali na ni oči. Zacharína stála na schodech. Sama. Paní, pánové, maminka a tatínek – všichni se na ni dívali a čekali. Na písničku. Zacharína ale zpívat nechtě-

la. Zahodila švihadlo a utekla po schodech pryč, na pláž k moři.

Ještě zaslechla, jak jedna paní říká: „Asi je trochu stydlivá.“

Zacharína ten hlas poznala. Byla to ta paní v zelených šatech.

Na pláži ležel Písečný vlk, šustil na slunci a brousil si drápy. Zacharína se posadila vedle něj.

„Musí se dělat všechno, co dospělí řeknou?“ zeptala se ho.

„To teda opravdu nemusí,“ odpověděl Písečný vlk.

„Myslela jsem si to,“ pokývala Zacharína hlavou.

Začala dloubat do písku a napadlo ji, že je škoda, že lidé nemají drápy. Mohli by jimi trhat věci na kusy. Například šaty. Hlavně ty zelené. Pak se zeptala Písečného vlka, jestli ví o tom, že by existovala miminka velká jako mravenci.

„Myslíš normální lidská miminka?“ podivil se Písečný vlk.

„Přesně tak,“ přikývla Zacharína.

Písečný vlk se zamyslel a pak řekl, že nic takového neexistuje.

„Taky jsem jim to řekla,“ pokračovala Zacharína, „ale nevěřili mi. Jen se smáli.“

Pak začala Písečnému vlkovi vyprávět o populovém koncertu a červeném autě, o všem tom hulákání a tlachání. A pak napodobila tu paní – *tááák-hle malíčké!*

„Jako mravenec, co?!“ rozčilovala se. „Ona snad není normální!“

„Chudák ta paní,“ pravil Písečný vlk. „Možná v životě žádné miminko neviděla.“

„A pak chtěli, abych jim zazpívala,“ stěžovala si Zacharína.

„Možná mají rádi hudbu a zpěv,“ napadlo Písečného vlka.

„Tak ať si zpívají sami,“ odsekla Zacharína.

„Možná se neodváží,“ řekl Písečný vlk. „Třeba jsou stydliví.“

„To teda nejsou,“ namítla Zacharína. „Pořád jenom mluví.“

Písečný vlk vytáhl drápy. Měl radost, že je má zase nabroušené.

Když nechceš, aby tě někdo viděl, schovej se,“

řekl. „Pod keř nebo za dveře. Nebo za spoustu tlachů a žvanění.“

Zacharína o tom chvíli přemýšlela.

„Já se nikam schovávat nechci,“ prohlásila a odešla zase domů.

Paní a pánové tam pořád ještě byli. Seděli s maminkou a s tatínkem kolem stolu v zahradě a žvanili ještě víc než doposud. Popíjeli kávu a cinkali šálky a podšálky.

Zacharína sebrala švihadlo a přišla ke stolu.

„Mám vám zazpívat?“ řekla.

„Ovšem, nějakou krásnou písničku!“ volali všichni.

„Ale já jsem hrozně stydlivá,“ dodala Zacharína.

„Na tom vůbec nezáleží,“ prohlásil jeden pán.

„Říkala jsem si, že by mohl začít někdo jiný,“ řekla Zacharína. „A já se přidám potom.“

Podala mikrofon paní v zelených šatech, která si myslela, že miminka jsou velká jako mravenci.

„Můžete začít třeba vy,“ požádala ji.

„Já?“ vyhrkla paní a celá zčervenala. „Já... já... já dneska trochu chraptím... a zpívat nemůžu.“

Zacharíně jí bylo trochu líto, a tak jí navrhla, že
můžou zpívat spolu, obě dvě najednou.

„Co chcete zazpívat?“ zeptala se paní.

„Co třeba ‚Bé, bé, bílé jehňátko‘? Ta je docela
hezká,“ napadlo paní.

Zacharína přikývla a pak se daly do zpěvu. Ale
Zacharína byla toho názoru, že Jůůů bejby jůůů lav
jůůů blůůů je mnohem hezčí.

Stydlivá, stydlivější, nejstydlivější

Název knihy: Písečný vlk

Autor: Āsa LIND

1) Podtrhni. Zacharína zpívala písničky,

zpívala doma s maminkou si
zpívali ve škole

které

sama vymýšlela

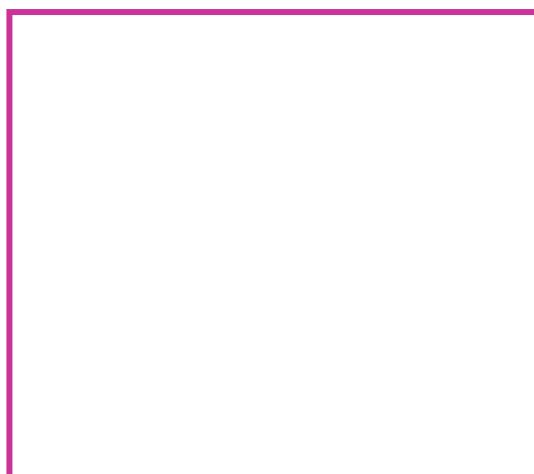
2) Napiš, co používala jako mikrofon.

3) Proč nemohla paní v zelených šatech zpívat?

4) Co dělal na pláži Písečný vlk?

5) Jaká otázka trápila Zacharínu?

6) Namaluj Zacharínu

Stydlivá, stydlivější, nejstydlivější

Název knihy: Písečný vlk

Autor: Āsa LIND

1) Podtrhni, Zacharína zpívala písničky, které
zpívala doma s maminkou si sama vymýšlela zpívali ve škole

2) Napiš, co používala jako mikrofon

švihadlo

3) Proč nemohla paní v zelených šatech zpívat?

chrapěla

4) Co dělal na pláži Písečný vlk?

broutil si drápy

5) Jaká otázka trápila Zacharínu?

nesmím

6) Namaluj Zacharínu

Bibliografický odkaz, klíčová slova a abstrakt

Bibliografický odkaz:

SYROVÁTKOVÁ, M. Témata přátelství a samoty ve vybraných literárních dílech pro děti a mládež a jejich uplatnění ve volnočasové výchově ke čtenářství. České Budějovice 2022. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta, Katedra pedagogiky. Vedoucí práce H. Zbudilová

Klíčová slova:

literatura pro děti a mládež, samota, přátelství, čtenářské kluby, výchova ke čtenářství, volnočasová výchova, pracovní listy, rozbor děl

Abstrakt:

Bakalářská práce se věnuje tématu přátelství a samoty ve vybraných literárních dílech pro děti a mládež a jejich uplatnění ve volnočasové výchově ke čtenářství. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část analyzuje literaturu pro děti a mládež (charakteristika, rysy, funkce a členění), definice přátelství a samoty. Následuje rozbor čtyř literárních děl a jejich možné uplatnění ve volnočasové výchově ke čtenářství. Praktická část obsahuje sadu pracovních listů z vybraného díla, s jejich následným ověřením v praxi včetně reflexe.

Abstract

Topics of friendship and loneliness in selected literary works for children and youth and their application in leisure education for reading

Key words:

literature for children and young people, loneliness, friendship, reading clubs, education for reading, leisure education, worksheets, analysis of works

The bachelor thesis deals with the theme of friendship and loneliness in selected literary works for children and youth and their application in leisure education for reading. The thesis is divided into theoretical and practical parts. The theoretical part analyses literature for children and youth (characteristics, features, functions and breakdown), definitions of friendship and loneliness. This is followed by an analysis of four literary works and their possible application in leisure education for reading. The practical part includes a set of worksheets from the selected works, with their subsequent verification in practice, including reflection.